RADIO FREE EUROPE
EAST EUROPE RESEARCH & ANALYSIS

CZECHOSLOVAK UNIT

PŘEHLED TISKU

Číslo: 326 (XI.) Datum: 2.11.1968

OBSAH

ZPRÁVY č. 14 - 5. 10. 1968 str. 2

ZPRÁVY č. 16 - 10.10. 1968 str. 8

ZPRÁVY č. 17 - 12.10. 1968 str. 17

ZPRÁVY č. 19 - 17.10. 1968 str. 23

ZPRÁVY č. 21 - 22.10. 1968 str. 31

TÝDENÍK AKTUALIT č. 1 - 14. 10. 1968 str. 48

TÝDENÍK AKTUALIT č. 2 - 21. 10. 1968 str. 56

POZNÁMKA EVALUACE:

Naše oddělení dostalo několik čísel listu "ZPRÁVY" vydávaného "redakční radou při spojeneckých vojskách" v Československu. Otiskujeme z tohoto časopisu pouze ty zprávy, které se týkají československých událostí. Podobně i v případě týdeníku publikovaného sovětskou tiskovou agenturou "Novosti", jehož vyšla prozatím první dvě čísla.

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

Zpravy

ČÍSLO 14 SOBOTA, 5. ŘÍJNA 1968

ZPRÁVY č. 14 - 5. ŘÍJNA 1968

Strana 1 a 2

Vám, českoslovenští kolegové!

Otevřený dopis S. Koněnkova, Hrdiny socialistické práce, národního umělce SSSR, laureáta Státní a Leninovy ceny

V roce 1966 se nejprve v Bratislavě a potom v Praze konala výstava mých prací. V tu dobu jsem v Československu získal dobré přátele. Chci věřit, že tato přátelství vydržela zkoušku pevnosti i v srpnových a zářijových dnech, pro všechny nás tak vzrušujících.

Říká se, že srdce skutečného básníka vstřebává do sebe celý svět. Srdce umělce, jehož život je hluboce spojen s lidem, se spolu s lidem raduje i truchlí či hoří hněvem... Neprodejné srdce nedovolí umělci, aby byl lhostejným pozorovatelem. Žiji na zemi už přes devadesát let. Byl jsem svědkem mnohých dějinných událostí. Jsem hrdý, že nemálo slavných stránek vepsala do historie má země, kolébka socialismu...

Jakou pamět po sobě zanechají ti, dovolte říci, literáti a umělci Československa, kteří se zapletli do tenat buržoazní propagandy, lijí dnes špínu a hanu na tužby lidstva – socialismus. Kteří házejí kal na nejlepší lidi své země, na komunisty, kteří mnoho let věnovali nelehké práci – výstavbě nové společnosti? Jsem přesvědčen, že jména těch, kdož zasévali nedobré city do vztahů k Sovětskému svazu, k armádám bratrských socialistických zemí,

zarostou bylím, zapadnou v zapomění...

Váš český revoluční básník Jiří Wolker psal v roce 1918: zapalte v dušich plameny života. Byl něžným lyrikem i tvrdým bojovníkem. Lidé umění jsou hlasateli míru a přátelství. Je naší svatou povinností odhalovat zámysly nepřátel míru, nepřátel pokroku. Útočícím slovem, dlátem, štětcem. Všemi prostředky jsme povinni upozorňovat lidi na hrozící nebezpečí.

Věřím, že skutční českoslovenští umělci rozeznají, kdo je opravdový přítel a kdo nepřítel.

Složité události a prosté pravdy

Buržoazní pracovníci tisku a sem tam i někdo z pokrokových kruhů mají sklon pohlížet na československé události jako na výsledek mezistátního konfliktu mezi Československem a pěti státy Varšavské smlouvy. Odtud pochází křik o vměšování do cizích záležitostí. Odtud pramení i vytváření veřejného názoru na otázku vztahů mezi velkými a malými státy atd. Je pochopitelné, že vládnoucím třídám kapitalistických mocností se hodí dát postup Sovětského svazu a dalších socialistických států do schematu obvyklého pro kapitalistické země, do schematu mezistátních konfliktů. Imperialistům se hodí představit socialistické země tak, jako by se neodlišovaly od USA a jejich spojenců v boji za rozdělení světa na sféry vlivu.

Kromě toho jim to vyhovuje i jako další pokus diskreditovat socialistické idee v očích třetího světa, který hledá vlastní cestu svého rozvoje.

Nezapomínat na třídní obsah

Kdo podlehne takové lživé propagandě, zapomíná na to, čemu vždy učil Lenin. Je nezbytné přistoupit k třídnímu rozboru společenských jevů. Stačí připomenout, jak Lenin stavěl otázku o obraně imperialistické vlasti a o ochraně vlasti socialistické. V prvním případě bolševici byli defaitisty, v druhém vystupovali jako zastánci pevné obrany. Není možné stavět rovnítko mezi americkou politikou v jiho východní Asii, která chce zachovat kapitalistické pořádky a obranou základů socialismu, jak je tomu v Československu. Takové srovnávání je naprosto nesprávné. Je vedeno z netřídních pozic, je hrou, rozvíjenou ve prospěch kapitalismu.

Kladů více než záporů

Bylo by naivní předpokládat, že obrana socialismu před imperialistickými úklady může být taková, „aby nikoho neurazila". To říkal i Lenin v souvislosti s vytvořením proletářské diktatury. Bylo možno očekávat, že příchod pěti států Varšavské smlouvy na pomoc socialistickému Československu vyvolá velký křik v celém imperialistickém táboře. Že tento postup „urazí" i některého z těch, kteří formální stránku událostí stavějí výše než jejich třídní obsah. Dalo se předpokládat, že s počátku i někteří představitelé pokrokových kruhů se chytí na udici imperialistické propagandy, která umně žongluje formálními stránkami buržoasního mezinárodního práva. Přesto však bylo nezbytné přistoupit k tak vážným opatřením. Nejen jménem budoucnosti socialistického světa a socialistického Československa, ale i ve jménu celého budoucího světa. Každá činnost má vždy své klady a zápory. Důležité je určit, co vychází v konečném součtu. Běsnění, které dál pokračuje v imperialistickém táboře svědčí, že trumf třídního nepřítele byl přebit. To, co se ještě nepřítel pokouší získat z nynějších událostí k prospěchu propagandistických plánů není možné srovnat s tím, co ztrácí ve vztahu k dlouhodobé politice zemí socialistického společenství.

Jugoslávci přizvukovali

Imperialistické propagandě přizvukují jugoslávské kruhy. Rozvíjejí netřídní přístup k otázce o velikých a malých zemích. V podstatě převracejí politiku proti blokům a neangažovanosti v kurs na vytvoření bloku malých zemí v čele s Jugoslávií. Věc dochází až k prohlášení některých jugoslávských činitelů, že prý Sovětský svaz dnes už není výrazem socialismu. Takové urážející nesmysly lijí vodu na mlýn imperialistů. Projevují se třeba i v Africe. Jak píše časopis Remarques Africaines, pozice Jugoslavie, jednoho z hlavních sloupů neangažovanosti, se za této situace ve skutečnosti ukázala jako přímo odporující zájmům Afriky, která tvoří velkou část třetího světa. Kdyby nepřišla vojska Varšavské smlouvy, byly by průběhem událostí v Československu nejvážněji poškozeny životní zájmy revolučních zemí Třetího světa.

Nezapřahat koně za vůz

Všechno potvrzuje nutnost neplést při rozboru československých událostí příčiny s následky. Nestavět vůz před koně. Je nezbytné jasně vidět, že pomoc socialistickému Československu v podobě příchodu vojsk Varšavské smlouvy byla odpovědí na imperialistické spiknutí. Toto spiknutí chtěli uskutečnit pomocí „tiché" kontrarevoluce podporované za hranicemi Československa nijak tichými silami imperialismu.

Řídit se odkazy Lenina

Proti imperialistickým silám, které spojuje antisovětismus, je potřebné a nutné postavit proletářský internacionalismus.

Pro úspěch věci proletářského internacionalismu je nezbytné, aby společné zájmy socialismu, zejména kritické chvíle, byly dány na první místo. Jak socialistickými zeměmi, tak i dělnickým a komunistickým hnutím v zemích kapitalismu. Kdo myslí a jedná jinak, ať chce nebo nechce, odchází od zásad proletářského internacionalismu ve prospěch maloburžoasního nacionalismu, který hledí na všechny události z úzkých nacionalistických pozic, odchází od mezinárodního charakteru boje dvou systémů. Není bez užitku si ještě jednou připomenout moudrá Leninova slova:

Maloburžoasní nacionalismus prohlašuje za internacionalismus přiznání rovnoprávnosti národů. Jenom to, nemluvě už o pouze slovním charakteru takového přiznání. Ponechává zároveň nedotknutelným nacionální egoismus.

Zatím však, zdůrazňoval Lenin, proletářský internacionalismus vyžaduje podřízení zájmů proletářského boje v jedné zemi zájmům tohoto boje ve světovém měřítku.

V. Kudrjavcev, Izvěstija

Křivá teorie křivého kruhu

V Praze je možné často slyšet prapodivný názor: Až do příchodu zahraničních vojsk do naší země byla situace normální. Po příchodu vojsk se stala nenormální.

Z toho se pak vyvozuje závěr, že má-li se život normalizovat, musí spojenecká vojska odejít. V západním tisku stejný názor dostává formu teorie jakéhosi začarovaného kruhu. Například Richard Day v anglickém listě Times dělá závěr: Těžko si lze nyní představit, jakým způsobem zahraniční vojska vůbec mohou odejít. Dokud neodejdou, bude trvat napětí. A dokud bude napětí, bude existovat i důvod, aby zůstala.

V obou případech je to jasná sofistika, která zaměňuje příčinu následkem. Vychází z mylného tvrzení o normálnosti situace v zemi před 21. srpnem.

A co se v tomto směru říká v prohlášení československé vlády o současné situaci z 13. září: Náš rozvoj měl v mnoha případech charakter uspěchanosti a nerovnováhy. Nedokázali jsme včas provést analýzu tendencí, které se týkaly jak změn vnitropolitického uspořádání země, tak jejich následků pro naše mezinárodní postavení.

V posledních měsících, řekl Gustav Husák na zasedání Slovenské národní fronty 17. září, se u nás dostaly do pohybu i protisocialistické síly.

Nebezpečí těchto sil je možno hodnotit různě. Ale sám fakt, že dosud mohou rozvíjet činnost, nemůže být v socialistické zemi v žádném případě kvalifikován jako normální.

Nyní probíhá proces normalizace. Avšak ne ve spojení s událostmi po 21. srpnu, ale ve spojení s událostmi, které probíhaly do 21. srpna.

Základem normalizace jsou moskevské dohody, které předpokládají, že obrana socialismu v Československu bude zaručena.

Normalizace nemůže začít s odchodem vojsk, nýbrž bude jím dovršena. Napětí vzniklé s příchodem vojsk se nyní v druhém měsíci jejich pobytu udržuje značnou měrou uměle.

Moskevské dohody předpokládají, že vojska budou odcházet s postupem normalizace v zemi. Čím rychleji půjde tento proces, tím rychleji půjde i souběžně s ním spjatý odchod vojsk. Stavět bryčku před koně není ničím jiným, než sabotáží procesu normalizace.

G. Ivanov

Díší mám

Minulý pátek jsem jel vlakem. V celém oddělení jsme poslouchali moskevský rozhlas a živě diskutovali. Většina cestujících už souhlasila s opatřeními, přijatými bratrskými socialistickými zeměmi. Chci udělat všechno, aby naše přátelství bylo znovu čisté. Celý život jsem se o to snažil. Vím přece, že kdyby nebylo Sovětského svazu, tak by se asi dnes už zapomínalo, že kdysi ve střední Evropě žili Češi a Slováci.

E. Šíma, Praha

Kdyby tento vývoj pokračoval

Jsem komunista, který si upřímně přeje, aby byly odstraněny chyby uplynulých let socialistické výstavby. Vůbec však nemohu souhlasit se způsobem, jakým někteří novináři a samozvaní vědci útoči na všechno, čím jsme doslova žili od roku 1945. Považuji za křivdu a urážku, když slyším nebo čtu, že všechno od roku 1948 bylo špatné.

Když se nyní zamýšlím nad celým naším poválečným vývojem, docházím k nezbytnému závěru: Kdyby všechno takhle pokračovalo, pak by byl k otevřené kontrarevoluci jen krůček.

Vždyť kontrarevoluce v pravém slova smyslu mohla své cíle uskutečňovat odkrytě a beztrestně v mezích tak zvaného demokratického vývoje.

Komunista F. K. Praha

Přijde čas

Věřím, že s konsolidací ve straně a ve státě znovu přijde doba, kdy se komunisté nebudou muset bát vyslovit své názory a bránit socialismus. Že budou moci rozhodně vystupovat proti všem neodpovědným avanturistům. Odpusťte, že se zatím nemohu podepsat plným jménem. Mám vážné důvody k obavám, že můj podpis mohou zneužít proti mně a proti mé rodině.

Z nepodepsaného dopisu

ROZHODNE SOUD LIDU

Čechů Čechům

Brněnská Rovnost vyzvala občany, aby odevzdávali výtisky Zpráv orgánům veřejné bezpečnosti. Mají prý sloužit jako doličné předměty v případném soudním procesu proti naší redakci. Nu, přátelé, sami si poradíte. My osobně budeme rádi, když Zprávy nejdříve dáte co nejvíce přečíst dál. Ale pak je podle „rad" Rovnosti schovávejte. Ať jednou opravdu poslouží jako corpus delicti.

K soudu – dříve či později – jistě dojde. Bude to velký soud lidu, který se už dnes začíná rozebírat v příčinách hluboké krize, k níž u nás došlo. Krize tak hluboké, že pouze příchod spojeneckých vojsk pěti bratrských zemí v hodině skutečně dvanácté zabránil neodčinitelným škodám, novému národnímu dramatu. Pouze příchod spojeneckých vojsk mohl zabránit dlouho připravovanému vytržení Československa ze společenství socialistických zemí a prosazení toho, čemu se v mnoha českých a slovenských listech z počátku stydlivě, ale čím dále líbivěji začalo říkat neutralita.

Prosadit neutralitu Československa by bylo zločinem. Proč? Protože okamžikem vystoupení z Varšavské smlouvy a vyhlášením neutrality by se Československo vydalo na milost západním imperialistickým mocnostem.

Falešní proroci demokratického socialismu nebo sociálního demokratismu, hlasatelé absolutní svobody a šarlatáni, vytrubující, že Československo je povoláno sehrát úlohu mostu mezi Západem a Východem, počítali s krátkou pamětí našeho lidu. Dokonce mnozí se ani ve dnech třicátého výročí Mnichova nestydělí mluvit o imperialistickém pohlcení demokratického Československa jako o nějaké „osudové" národní tragedii, o důsledku jakési státnické nemoudrosti sklerotického, sira Chamberlaina a alkoholem korumpovaného Daladiera. Tou či onou formou říkají: Mnichov se už nemůže opakovat, protože západní mocnosti na něm nemají zájem.

Ponechme stranou ponižující pomyšlení, že osud naší vlasti závisí na zájmu cizích velmocí. To je věc svědomí, etiky a národní hrdosti. A kdo ještě dnes tak balancuje, skutečnou národní hrdostí moc nevyniká.

Nesmí však zůstat utajeno, že snaha na nový charakter imperialismu je výsledkem pravičáckých oportunistických teorií západoněmecké sociální demokracie, což není nic jiného, než teorie příslušející západoněmeckému revanšismu. Teorie, že imperialisté „už nemají zájem", je skrz naskrz falešná. A máme důvody k přesvědčení, že jí ani sami její „vynálezci" nevěří..

Kancléř Kiesinger už 27. února 1967 v Bonnu na schůzi spolku Verein Unionspresse mírnil netrpělivé revanšisty:

„Všimli jste si, že jsem se ve vládním prohlášení pokoušel mluvit novou řečí. Nikoli však, že by mým záměrem bylo převratně změnit naši dosavadní politiku . . . Nechceme o nic méně než naši předchůdci. Dosáhnout velkého cíle: sjednocení našeho národa. Nechceme také rezignovat v otázce hranic na Odře a Nise. Nesouhlasíme rovněž s názorem Československa, že by Mnichovská dohoda byla zcela jednoznačně neplatná".

To přece nejsou věci neznámé. Alespoň ne těm, kdož mohou sledovat západoněmecký tisk. A přece se mezi československými novináři našli lidé, kteří strhli pekelný křik, když se plány na ideové odzbrojení a poté na ekonomické a nakonec i na politické zotročení naší republiky energickým zásahem bratrských zemí zhroutily jako domky z karet.

Mnohé české a slovenské listy skloňovaly slovo demokracie ve všech pádech. Ve skutečnosti však jejich vedoucí zavedli cenzuru tužší, než na jakou si novináři za Novotného éry právem ztěžovali. Komunistům, hájícím přátelství se Sovětským svazem a bojujícím za socialistický charakter Československa byl československý a to i komunistický tisk od ledna uzavřen. O příčinách a významu přítomnosti spojeneckých vojsk v Československu byli čeští a slovenští pracující jednostranně a nadto falešně informováni, vlastně dezinformováni a vědomě klamáni. Zneužívalo se všechno. I naprosto nezdůvodněné, ale psychologicky působivé slovo „okupace". To je důvod, jediný skutečný důvod, proč začaly Zprávy vycházet. Aby pomohly odstraňovat uměle navršené bariéry mezi dětmi našich osvoboditelů z roku 1945 a naším lidem. Aby pomohly znemožnit provokace a štvaní, kterými měly být vyvolány srážky, prolévána krev.

Již první čísla Zpráv byla solí v očích všem, kdož vědomě či nevědomě, ze slabosti či z oportunismu, z nesvědomitosti či z dlouho ukrývaného a nyní propuknuvšího protisocialistického smýšlení se stali spoluviníky toho neuvěřitelně ratinovaného a dlouho tajně připravovaného reakčního spiknutí.

Takoví lidé sedí i v brněnské Rovnosti. Takoví lidé nad nimi drží ochranou ruku a dali podnět ke zmíněné výzvě. Bojí se, aby se pravda nedostala k sluchu pracujících. Vědí, že až se lid dozví plnou pravdu, až na základě jejího poznání začne s jasnou hlavou, zhavenou nacionalistického opojení, uvažovat, začne volat každého k odpovědnosti.

Rovnost tedy lidem radí, aby sbírali náš poctivý list, upřímně hovořící ke svědomí a rozumu našich lidí. Nám, jeho spolupracovníkům vyhrožuje soudním procesem. S jakým vývojem počítá? Když její redaktor toto napsal, vlastně dokázal, jak to myslí s normalizací. Vždyť přece dobře ví, že takový proces by byl možný jen pod patronací, pod protektorátem bonnských revanšistů, pod jejichž ochranou se už utekli mnozí, duševně zpříznění s těmi, kdož dosud rozhodují o psaní brněnské Rovnosti.

S „protektorátem" má náš lid trpké a kruté zkušenosti. Protektorát, to přece byly Lidice, Ležáky, Kobylisská střelnice a Terezín.

My, čeští spolupracovníci Zpráv jsme přímo a aktivně bojovali proti tehdejšímu protektorátu! Nyní v napjaté situaci roku 1968 jsme přesvědčeni, že naše místo je po boku těch, kteří už podruhé v životě jedné generace a za cenu značných obětí přišli českému a slovenskému lidu na pomoc, aby nemohlo dojít k novému Mnichovu.

Slova soudní proces vyslovili redaktoři Rovnosti. My jsme však z hloubi duše přesvědčeni, že budeme-li v souvislosti s politickou činností po 21. srpnu stát někdy před soudem, pak to bude soud lidu. A víme, že nebudem obžalovanými, nýbrž svědky. Svědky ve velké při, v níž bude náš lid nejen žalobcem, nýbrž i soudcem.

Luva.

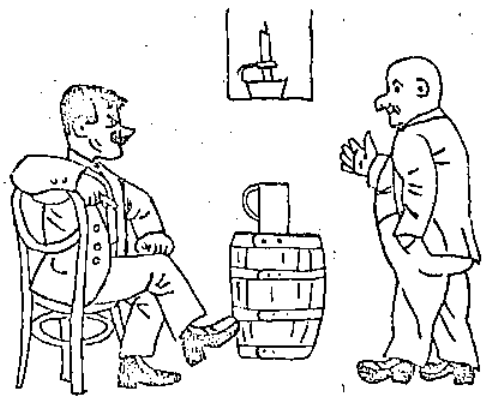
Josef Švejk hledá byt

Dobrácký příjemně naladěný Švejk seděl v hospodě U kalicha u půllitru piva. Otevřely se dveře a vstoupil Bretschneider. Byl kdysi v Praze policejním agentem. Ale po válce odejel do dalekých krajin a zmizel z očí.

– Dobrýtro, pane Bretschneider, – uctivě pozdravil Švejk. – Jestli jdete za mnou tak jsem teprv začal snídat.

– Ale kdež, – zoviálně odpověděl bývalý civilní strážník. – Jen klidně snídejte. Já teď pracuju jako turista. Ale hledám v Praze byt. Rád bych se ňákej čas zdržel.

– S kvartýrem asi nebude nic, – přesvědčivě poznamenal Švejk. – Vono je to tak, že sem do Prahy teď vozej samý ruský poradce. Říkali to v těch Ňujork tajms a to jsou nějaký noviny! Moskva prej chce nejmíň šest stovek bytů. Ale museji to bejt nóbl kvartýry. S koupelnou a s kachličkama. Voni se ale asi v tom Ňujorku spletli. To víte je to daleko. Anglickej Gvardiján je blíž a tak to musí vědět. Voni Rusové chtěji těch kvartýrů dvě tisícovky. Já myslim, že je vám to jasný. Ty ruský poradci tady v Praze nebudou jen tejden. Už se chystaji, že přivezou dětičky a celý příbuzenstvo. A hlavně mají zájem vo naše vobchody. A jezdit sem tam není jen tak. Proto vrtáme pod Prahou to metro a aby bylo pořádně podle ruskýho. A ještě, – Švejk se naklonil k uchu Bretschneidra, – sou to sami agenti toho NKVD. Tak kdo bude chtít do metra, musí mít partajní legitimaci. Samo sebou, že to jen tak nenecháme. Už jeden náš jel do tý společnosti národů, aby tam hájil zájmy našeho českýho mocnářství. Platí přece ňáký mezinárodní právo. Ale proti těm špionům asi moc nesvedeme. A víte, Bretschneider, aby měli ňáký prachy tak už taky říkaji, že všechny ty příbuzný budou někde dělat. Samozřejmě jen tak na voko. Ale už je berou do ministerstva obrany a pak prej pudou i do ministerstva vnitra. Zkrátka aby měli všechno pod palcem. Z rukou si to už vzít nedaji. Je mně to líto, Bretschneider, ale asi budete spát v parku nebo na ulici.

– To přece není možný! – zavzdychal Bretschneider.

Švejk klidně dopil pivo. Vyčítavě se na souseda podíval svýma nevinnýma modrýma očima. S povzdechem poznamenal:

– Jestli ty novináře z toho Gvardiján nebo Ňujork tajms ještě nevodvezli do Bohnic, tak tam možná je pár cimer volnejch. Můžete se tam, Bretschneider, zeptat . . .

Zapsal Palivec

Kdo dělá reklamu státnímu departementu

Americký list Daily Worker sděluje, že Státní departement v USA připravuje pro americký tisk bulletin věnovaný československým událostem. V bulletinu se vypráví o aktivistovi klubu K 231, který je prostě nazýván „X". V roce 1948 desertoval z armády. Přešel hranici do Západního Německa. Ve Stutgartu ho vyslýchali spolupracovnici CIC, kterým prozradil vojenské tajemství. Poté byl poslán do Francie a odtud do Rakouska. Tam ho naverboval bývalý major československé armády ke zvláštní přípravě pro špionážní službu.

Po skončení „studia" dostal „X" úkol překročit československou hranici a získat zprávy o ozbrojených silách. V libereckém okrese byl zatčen. Byl odsouzen k 18ti létům vězení a zbaven občanských práv. Do zatčení stačil „X" ukrást 20 000 korun a vylákat na jedné ženě dalších 3 000 Kčs slibem, že je předá jejímu synovi za hranicemi.

Bulletin dále uvádí, jak na jaře 1968 se „X" dostal do redakce československého rozhlasu v Ústí n. L. Žádal, aby mu byla dána možnost vystoupit a „odhalit komunisty, kteří mu způsobili velkou škodu".

Bulletin Daily Report přináší ještě další neméně romantický životopis opět 'nějakého „X" z Mostu. Byl zatčen jako člen teroristické skupiny v srpnu 1949 a odsouzen k doživotí. Do zatčení se účastnil vylepování výhružných letáků a s dalšími členy této skupiny připravoval vraždy veřejných činitelů v Mělníku. Vykradl sklad jednoho podniku, odkud odnesl rozbušky, které byly upotřebeny k diversním akcím. Druhý „X" rovněž organizoval špionážní síť, která pracovala podle instrukcí cizí rozvědky.

Redakční rada při spojeneckých vojskách

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

Zpravodaj

ČÍSLO 16 ☆ ČTVRTEK, 10. ŘÍJNA 1968

ZPRÁVY č. 16 – 10. ŘÍJNA 1968

Strana 1

O situaci v Československu

Ze zpráv TASSu

Pokroková mezinárodní veřejnost oceňuje poslední sovětsko československá jednání a jejich výsledky v přijatém komuniké jako důležitou etapu normalizace situace v Československu.

Pracující Československa přijali výsledky moskevských jednání s uspokojením. Ukazují směr k dalšímu upevnění socialismu, zvýšení vedoucí úlohy komunistické strany.

V imperialistickém tisku vyvolalo komuniké o výsledcích sovětsko-československých jednání krajně podrážděný ohlas.

Tisk západních monopolů se pokouší pomlouvačně vysvětlovat výsledky jednání jako nějakou kapitulaci Prahy a dokonce prý jako plné zřeknutí se usnesení lednového pléna ÚV KSČ. Některé buržoazní listy straší československou inteligenci, že bude vůči ní použito represalií a vyzývají ji k emigraci. Mnohé noviny také podstrkují „doporučení" k sabotáži moskevských dohod.

Tato linie buržoazního tisku je odrazem politických nálad oficiálních kruhů zemí NATO. Je to vidět třeba i z nedávného vystoupení státního sekretáře USA D. Ruska na zasedání Valného shromáždění OSN. Hovořil jako advokát protisocialistických sil působících v Československu. Snažil se ospravedlnit podporu, kterou imperialistické kruhy poskytovaly a ještě poskytují těmto silám. Rusk tvrdil, že opatření socialistických zemí na obranu socialismu v Československu prý oslabily naděje na zlepšení vztahů mezi Západem a Východem.

V současné situaci zvlášť úporně vystupují militaristické kruhy v NSR. Využívají československých událostí ke zvýšení napětí v Evropě. Počítají s tím, že případné další zhoršení situace vytvoří podmínky k uskutečnění jejich revanšistických plánů.

V současné situaci není bez zajímavosti, že imperialistické kruhy zakrývají své agresivní úmysly farizejskou propagandou, v níž vyjadřují dokonce i „starost" o osud socialismu v zemi. Do této činnosti se v poslední době stále více zapojují protisocialistické elementy z Československa, zejména ty, které jsou dnes v Mnichově, Londýně, Vídni a v dalších západních městech.

V Bonnu například koná přednášky bývalý zástupce šéfredaktora Literárních listů L. Veselý. Jak sděluje Süddeutsche Zeitung „Veselý nechápe proč v Praze požadují prohlášení mnichovské dohody za neplatnou od samého začátku". Co je však možno čekat od člověka, který je už dávno spojen s nepřátelí československého lidu?

Ve Vídni bylo vytvořeno byro československých novinářů, které podporuje kontrarevoluční síly v Československu a vyrábí pomlouvačné materiály pro západní tisk a rozhlas o situaci v Československu.

Téma rozhovorů: moskevské komuniké

Není pochyb, že v tyto dny se věnuje v Praze i v dalších československých městech mnoho pozornosti jednáním mezi sovětskými a československými stranickými a státními představiteli v Moskvě.

Pracovník vědeckovýzkumného ústavu zemědělské mechanizace Kučera řekl: dobře, že se uskutečnila nová jednání. Byly posouzeny otázky, které mají velký význam pro každého Čecha a Slováka. Jsem přesvědčen, že Varšavská smlouva je zárukou bezpečnosti ČSSR.

Předseda zemědělského družstva Líbal z obce Bradlo uvedl, že bez přátelství se Sovětským svazem a dalšími socialistickými zeměmi by nebyla možná existence suverénního československého státu.

Takové besedy a rozhovory je nyní slyšet v mnohých československých obcích a městech.

BOJOVÝ ÚKOL

Autor tohoto dopisu z Prahy Alexej Bušmakin je synem hrdiny Sovětského svazu Alexeje Bušmakina, účastníka osvobození Prahy. Alexejova matka se také účastnila bojů o Prahu. S dovolením A. Bušmakina a jeho matky F. I. Bušmakinové otiskujeme dnes výňatek z jejich korespondence.

Mám hlídku

„Maminko, omluv mne, že jsem dlouho nepsal. Vím, že jsi byla znepokojena a že jsi čekala můj dopis. Náš útvar je utábořen v lese poblíž Prahy. Mám právě hlídku. Z Tvého vyprávění jsem znal Prahu jako sváteční jásající město. 21. srpna jsem viděl tank na Smíchově, který byl postaven na paměť nadporučíka Gončarenka – prvního z tankové armády, v níž jste s otcem sloužili, který vstoupil do Prahy a zahynul poslední den války. I tento tank byl teď popsán protisovětskými hesly. Bolelo mě, že hned při prvním setkání s městem, které již dávno miluji z otcových vyprávění, jsem spatřil stěny domů počmárané urážejícími nápisy.

... Maminko, ti lidé, kteří se v roce 1945 na Vás dívali v bezmocné zlobě a litovali, že do Prahy vstoupili Rusové a ne Američané, letos vytáhli dlouho schovávaný kámen. A nejen kámen. Sám jsem zadržel auto, v němž seděl mladík s revolverem. Zbraň jsme mu sebrali, jeho jsme nechali jet dál – vždyť to byl ještě docela mladý kluk.

... Maminko, když náš pluk přišel na Žižkov (tam je ta hora s pomníkem Jana Žižky), spřátelil jsem se s jedním českým chlapcem. Jmenuje se Jiří, je mu 18 let a pracuje v továrně. Jeho otec je členem strany od r. 1938. Jednou, když jsme si povídali, přišel k nám nějaký starší muž, a proč prý jsme přišli do Československa, že nás nikdo nezval. Tak jsem mu řekl: „Aby se vám klidně žilo a pracovalo". A on na to: „Já nepracuju, na znamení protestu už týden stávkuju". No a pak se do něho dal Jirka, že prý je ten chlap dezertér a tak...

... Zde v malém městečku, kam nás přemístili z Prahy, jsme v jednom JZD pomáhali při česání jablek. 50 beden jsme naložili a odvezli na svých autech. A pak za námi přišel zahradní hlídač a chtěl se s námi vyfotografovat. Někdo zažertoval: „A nebojíš se dědo? Ještě ti budou nadávat, že jsi kolaborant". – Já se jich nebojím, – odpovídá. Ani fašistů jsem se v devětatřicátém nebál. Ani cizích, ani domácích.

Co Ti mám, mami, ještě napsat? Myslím, že každý z našich vojáků je hoden památky těch, kdož osvobodili Prahu v máji 1945.

Pozdravuj všechny známé. Ať nemají o nás starost. Věc socialismu v bratrském Československu uhájíme.

Tvůj syn
Alexej,
Praha, září 1968.

Buď hoden otce

Drahý Aljošo!

... Pozorně sledujeme noviny a rozhlas a čekáme na každý řádek od Vás. Radujeme se, že život v ČSSR jde pomalu do normálních kolejí.

... Vím s jakou bolestí jsi snášel pohled na pražské ulice, z nichž ještě docela nevymizely stopy minulé války a jež byly znovu znečištěny hysterickými a podlými nápisy. Dělali je nepřátelé československého lidu a to znamená i naši nepřátelé.

... U nás doma je krásný podzim. Někdy sice prší, ale je stále ještě teplo. Děti se pilně učí, často mi vypomáhají v domácnosti.

... Každý den jdu do práce a z práce naší ulicí, která nese jméno Tvého otce. On je vždy s námi a přála bych si, abys byl ve všem jako on. Buď vždy hoden jména Alexeje Bušmakina, jména, které čestně nosil Tvůj otec až do konce.

Líbá Tě matka
Perm, říjen 1968

11

Marxismus-leninismus žije

Co se skrývá za novým modelem socialismu

Další úryvek z článku člena korespondenta Akademie věd SSSR Stěpaňana

Marxisté leninovci pevně věří, že všechny národy dosáhnou vítězství komunismu. Důležitou zákonitostí takové revoluční přeměny je boj dělnické třídy proti buržoasii. Především dělnická třída ve spojení se základními masami rolnictva a pokrokovou inteligencí, po svržení buržoasního řádu a nastolení diktatury proletariátu usiluje likvidovat všechny vykořisťovatelské skupiny a elementy, aby zvítězil socialismus.

Tuto rozhodující zákonitost nepřiznávají autoři „nového modelu". Místo marxistického objasnění současných událostí mezi nimi i událostí československých, které byly výsledkem kontrarevolučního vystoupení protisocialistických sil a imperialistické diverse, obnovují starou tézi o třídním míru. Obnovují starý sociálně demokratický názor o „etickém" socialismu, který dávno propadl v historii. Celý duch nového modelu je prosycen jedem starého sociálně demokratického modelu socialismu, který se nikde neuskutečnil a nikde neuskuteční. To se nestalo a nestane ani v některých takových zemích, jako je třeba Anglie, Švédsko a další, kde jsou sociální demokraté již dlouhou dobu u moci. Nové modeláře zřejmě historická zkušenost ničemu nenaučila.

Tato zkušenost však plně potvrdila marxisticko-leninskou zásadu, že socialismus nelze vybudovat bez vedoucí úlohy komunistické strany, která vyjadřuje základní zájmy dělnické třídy a všech pracujících. Pouze strana, stojící na marxisticko-leninských zásadách a především na hlavní zásadě demokratického centralismu je schopna organizovat a usměrňovat činnost všech společenských i státních organizací. Jenom taková strana může inspirovat a vést masy při úspěšné výstavbě beztřídní společnosti.

A co o tom říkají přívrženci nového socialistického modelu? Chtějí komunistické straně přiznat jen místo obyčejného článku v politickém systému. Jdou však ještě dál a požadují změnit stranu leninského typu v podstatě za starou dávno zbankrotovanou sociální demokracii. Nepokrytě prohlašují, že prý takový typ strany, která se rozvíjela v podmínkách diktatury proletariátu, je dnes už věcí minulosti. Říkají, že idea o straně jako o síle spojené od shora dolů profesionálními revolucionáři, se už přežila.

Zastánci nového modelu socialismu vystupují proti zásadám demokratického centralismu i při řízení národního hospodářství v socialistických zemích. Požadují oddělení podniků od státu, plný rozvoj tržních vztahů. Je to špatně zamaskovaný požadavek restaurace kapitalismu.

Takové názory nejsou ničím jiným, než novým opěvováním zvětralých sociálně demokratických povídání. Tak zvaná Socialistická internacionála ve své Frankfurtské deklaraci také zapsala, že socialismus prý může existovat spolu s existencí soukromého vlastnictví výrobních prostředků. Na pozicích odmítání třídního boje stál také vůdce rakouských sociálních demokratů Renner, který prohlašoval, že proletariát a buržoasie přestanou být nepřáteli. To tvrdil i vedoucí představitel francouzských socialistů Leon Blum.

Čech k Čechům

LEGÁLNÍ ILEGÁLOVÉ

Říká se, že šaty dělají člověka. Ale říká se také, že pouhým převlečnutím kabátu se nikdo jiným nestane. Dokazuje to i ta nová móda, kterou si u nás někteří lidé v poslední době rychle osvojili.

Před nedávnem byli velkými bojovníky za všechno možné. Jen když to ve své podstatě bylo k horšímu. Zájmy lidu, země, socialismus – ty jim byly na hony vzdálené.

Dnes jsou z nich vášniví bojovníci za legalitu, úzkostliví obhájci práva. S pomocí graduovaných juristů rozebírají otázku, co je a co není legální. Nebudu je chytat za jejich vlastní kličky a háčky. Jejich cíl je přece jasný: dál zaměňovat pojmy, aby mohli dál klamat lidi. Aby se hned nepoznalo, kdy je řeč o koze a kdy o voze.

Nedávno ještě chválili, když zlašizovaná individua u Myslbeka na Příkopech terorizovala veřejnost, nedávno ještě svévolně a bezprávně kradli ze záhlaví lisů názvy jejich legálních vydavatelů a neřekli ani slova protestu, když v rozporu se základními zákony byli terorizováni a z práce vyhazováni komunisté za projev sympatií k Sovětskému svazu, což se nestalo pouze ve známém případě 99 dělníků z Pragovky. Byli pro ilegální takzvaný XIV. sjezd, který svévolně zorganizovali proti všem normám stranického života.

Těmto lidem se tedy stalo módou rozebírat co je a co není legální. Ať však tomu či onomu říkají jak chtějí, jsem přesvědčen, že je naši lidé brzy prohlédnou. Jádro věci totiž není v paragrafech, podle kterých šikovný advokát udělá z černého bílé. Jen si vy starší vzpomeňte, jak jste za nacistické okupace poslouchali „ilegální" Moskvu, i když za to hrozil koncentrák. Tam jsme tehdy slyšeli naše právo a naši pravdu. Nikde jinde.

A podívejme se dnes. Kolik bylo a stále ještě leckde je podvratného, nepřátelského, černého, protilidového i v různých novinách, v rozhlase a v televizi. Tedy v „legálních" prostředcích. Podle novopečených obránců legality a práva bylo zcela v pořádku, když kontrarevoluce, usilující o reakční protisocialistický zvrat byla podporovaná i legálním tiskem a legálním vysíláním, které pracovalo v pozoruhodném souzvuku s řadou černých stanic.

Není možné zapomenout. Jen ještě vzpomeňte na dobu docela nedávnou. Legální byl komentátor Winter, legální byl i Weiner i autor 2000 slov Vaculík. Legální byl i ten, kdo popularizoval zaprodance ze Svobodné Evropy, ať už to bylo ve Studentovi nebo v Obraně lidu. Hanzelka a Kohout se měli stát členy České národní rady. Rovněž legálně. A když jim legální Národní shromáždění v demokratickém a tajném hlasování vyslovilo nedůvěru, bylo bez ohledu na ústavu a právní normy terčem útoků legálních i ilegálních.

Weiner měl být dokonce navržen za poslance Národního shromáždění. Zcela legální byl i Procházka, dříve kandidát ÚV KSČ a za celé dlouhé staré éry dvorní spisovatel Hradu. Ti a jim podobní rychle zmizeli. Další jen zalezli, jak třeba stále legální Šik, dosud „poradce" československého velvyslanectví v Bělehradě.

Stále však u nás zůstávají jiní. A najednou se dovolávají práva a legality. Přirozeně, že jsou jim naše Zprávy soli v očích.

Při žádné příležitosti neopomenou zdůraznit, že u nás platí naše právo, že našim zákonům musí podléhat i „cizí státní příslušníci", kteří jsou na našem území. V podtextu jejich litanií je však jasná výzva: Když někde někdo nějak něco, tak pokud možná hned zavřít. (Na humanismus najednou nějak zapomněli, i na demokracii).

Tak tedy máme nové bojovníky, nové a svérázné zastánce právního řádu. Mezi nimi třeba Aloise Svobodu, šéfredaktora stranického týdeníku Politika. Alois Svoboda už zřejmě dávno zapomněl, co je to právo lidu, který háji svou vlast a socialismus. Zapomněl „Jak to bylo v únoru", přesto, že tak nazval knížku, jejímž byl spoluautorem. Dnes bojuje na stránkách Politiky, důstojné následnice revizionismem příliš kompromitované Kulturní tvorby, válčí za právní řád a proti rozšiřování našich Zpráv i za legalitu nepřátelských a nenávistných slov v tisku i černých vysílačkách.

Právní a legální však může být jen jedno. To, co slouží lidu, co je v zájmu socialismu, co je ve prospěch našich národů. Spolu s Wintry a Procházky i takoví Svobodové už své právo ztratili. Zpronevěřili se lidu. Ať jsou u svých patronů za hranicemi, nebo ať jsou doma a dokonce na nikoli bezvýznamných místech, jsou už v ilegalitě.

Ztratili už morální právo hovořit k lidu, i když žel, dosud leckde sedí jako žába na prameni. Jsou už opravdu jen tou slizkou žábou, kterou lid štítivě odhodí. Aby čistá pramenitá voda znovu vytryskla.

Luva

12

13

INTERVIEW DNE

Pražský primátor Ludvík Černý přijal na pražské radnici zvláštní zpravodaje Izvěstij V. Krivošejeva a J. Ponomarenka a odpověděl na jejich otázky.

Otázka: Hlavní město socialistického Československa má spojení s řadou velkých světových měst. S kterým ze sovětských měst udržuje Praha nejtěsnější styky?

Odpověď: Je přirozené, že nejtěsnější styky má hlavní město Československa s hlavním městem Sovětského svazu. Po osvobození Československa Sovětskou armádou byla již dřívější stará spojení nejen rychle obnovena, ale podstatně rozšířena. Vytvořily se velmi plodné kontakty mezi Moskevskou městskou radou a Národním výborem Prahy. Města si vyměňují delegace poslanců, specialistů, kulturních pracovníků, tvůrčích kolektivů i sportovců. Praha i Moskva si soustavně vyměňují zkušenosti a informace týkající se řízení městského hospodářství, dopravy, komunálních služeb, otázek bytové výstavby atd. Zajímáme se také o rozvoj dalších sovětských měst, abychom znali jejich přístup k řešení otázek městské výstavby.

Otázka: Nedávno bylo přijato usnesení o výstavbě metra v Praze. Přitom spolu se zkušenostmi druhých světových měst bylo rozhodnuto využít zkušenosti sovětských stavbařů. Jaký je současný stav československo-sovětské spolupráce při výstavbě pražského metra?

Odpověď: Výstavba metra je jedním z hlavních úkolů rozvoje našeho města. Je přirozené, že přitom chceme a snažíme se uplatnit a využít všechno nové a pokrokové. Je známo, že zejména v této oblasti má Sovětský svaz velkou a uznávanou zkušenost. Proto budeme i nadále počítat se sovětskou účastí při výstavbě metra. Zejména pokud jde o dodávky různého zařízení a o doporučení expertů. Věřím, že všechny technické i hospodářské problémy budou vyřešeny v dobré spolupráci našich a sovětských odborníků. Jejich návrhy a rady si velmi ceníme jako vynikající pomoc při řešení důležitých úkolů.

Čí je to zájem?

Jeden z posledních filmových týdeníků č 37 začíná vyprávěním o zahájení nového školního roku. Snímky s prvňáčky jdoucími do školy jsou promíseny se záběry, které ukazují techniku spojeneckých vojsk na ulicích československých měst. Nechybějí velké obrazy zdí domů se zamazanými protisovětskými hesly. Hlas komentátora k tomu říká: Třebaže slova jsou zamazána, nemlčí.

Koncem září se začal v pražském kině Paříž promítat dokumentární film „V srdci Evropy". Je věnován 50. výročí československého státu. Film je vytvořen velmi svébytně. Hlavní pozornost se soustřeďuje na činnost vedoucích představitelů buržoazního Československa. Posledních patnáct let života země vůbec pomíjí.

Současně se promítá krátký film „Československé jaro". Je věnován událostem od ledna do května letošního roku. Film má jasný záměr diskreditovat vedoucí úlohu komunistické strany a rozvoj Československa v letech výstavby socialistické společnosti.

Kdo a v čí zájmu vytváří takové filmy? Podle našeho názoru je to práce rukou protisocialistických elementů v zájmu kontrarevolučních sil.

Synové frontových vojáků

Před dvacetitřemi léty skončila moje válečná cesta nedaleko Prahy. Jsem hrdý, že jsem byl za bojové činy vyznamenán řádem Rudé hvězdy a řádem Slávy právě na československém území.

Nyní jsem se s touto zemí setkal po druhé. Při plnění naší internacionální povinnosti jsme sem přišli se syny těch, kteří přinesli československému lidu osvobození v roce 1945. Seržanty L. Petrova, V. Sunina, svobodníky V. Redkina, I. Topčija a další je často vidět v kruhu Čechů a Slováků. Při besedách padnou nezřídka i vzrušená slova. Naši vojáci jsou však vždycky trpěliví a klidní. Upřímně řečeno, není to vždycky lehké, aby člověk na křivdu a urážky neodpověděl stejně.

Major I. Šechovcev

PÍŠÍ NÁM

V těchto dnech se k nám dostal dopis jednoho zvědavého Čecha, adresovaný jednomu z vedoucích pracovníků ministerstva kultury:

Měl byste se zmínit o některých angažovaných lidech, kteří se v poslední době odmlčeli a neukazují se už ani v televizi.

Zaslechl jsem, že pan redaktor bývalých Literárních listů Veselý změnil místo.

Pracuje prý ve Svobodné Evropě. Je to pravda? Ani se nechce věřit, jaký je na západě systém a jak rychle pana Veselého zaměstnali. Pan Ivan Sviták, který se tolik v poslední době zasloužil, pracuje prý nyní v USA jako docent estetiky na universitě. I on udělal v USA neuvěřitelně rychlou kariéru. Po tak náhlém odjezdu, hned do USA a pak hned docentem na universitě. Připadá to až nápadné.

Dlouho se již také neukázal pan předseda Svazu výtvarných umělců Adolf Holmeister. Kde nyní kreslí? Do nedávna hodně kreslil v Československu. Prý se po 21. srpnu 1968 o to více věnoval romantickým vídeňským a pařížským zákoutím! Ale nyní je prý zase už v Praze.

V poslední době se šíří možná zlovolné, možná pravdivé zprávy, že i někteří pánové z různých nakladatelství a z Barandova a hlavně z televize si vzali dlouhodobou dovolenou v zahraničí. Jistě Vám ve Vašem ministerstvu dělá starosti tolik cestování v poslední době. Opravdu se s tím roztrhl pytel a je to prý nadlouho. Při tom musí mít člověk stejně obavy. Víme přece jak jsme na tom špatně s devizami. Netrpí pánové na západě nouzí?

O pány Otu Šika, J. Hanzelku, J. Pelikána z čs. televize, Zdeňka Hejzlara z čs. rozhlasu, Jiřího Kantůrka, Kamila Wintra o ty se jistě strachovat nemusíme. Ti jsou dobře zabezpečeni jestli je pravda to, co se říká, že prý přešli nyní do služeb ministerstva zahraničí. Ale jak to bude s panem Petřinou z Rudého práva a s paní Petřinovou, panem Dienstbierem, Ladislavem Mňačkem a dalšími redaktory a publicisty?

Snad je nebudou v NSR, USA a jinde okrádat a zaplatí jim co si za svou poctivou práci zaslouží. Vždyť práce pro mnichovský rozhlas (paní Petřinová), pro západoněmeckou tiskovou agenturu (pan Petřina a Šimůnek) a pro americkou tiskovou agenturu (pan Dienstbier) nebude jistě lehká a nebude to žádný špás.

To ví nejlépe pan Mňačko co to dá starosti a běhání, když chce člověk obstát. Máte na ministerstvu jistě nyní mnoho starostí a já Vám je ještě přidělávám otázkami. Prosím, promiňte mi to.

Kdybyste však přece jen učinil projev, nebo napsal článek do novin, prosím zmiňte se ještě alespoň stručně o současném repertoiru divadel, filmu a koncertů v Československu. Prý se u nás v divadlech nebude nyní vůbec hrát ruská klasika? To co se hrálo prý nyní nevyhovuje. Chtěl jsem se proto zeptat: To se opravdu na příklad v Praze nebude už hrát ani Čechov, Gogol, Gorkij a Babel, kteří se hráli v poslední sezoně? Nevím, zda tomu mám věřit či ne, ale to se opravdu nebude hrát Čajkovskij? Bude vůbec vycházet v Československu L. N. Tolstoj a Puškin?

Čekám dychtivě na Vaši odpověď. **Váš J. Š.**

Dopisy do Československa

Říká se, že skutečná láska je navenek skromná, neokázalá. Ve všedním životě často ani nepozorujeme výraz tohoto citu, sympatie a důvěru, kterou mají sovětští lidé ke svým vojákům. Teprve při zkoušce se tento cit projeví s plnou silou.

Není proto divné, že sovětští lidé v mnohých dopisech nyní vyjadřují vřelé sympatie vojákům a důstojníkům, kteří pomáhají chránit socialistické vymoženosti v Československu.

Tak píší třeba dělníci sverdlovského závodu na výrobu turbinových motorů: každý den hovoříme o zprávách z Československa. Vám, drazí přátelé, je nyní možná hůře, než bylo na frontě. Tam bylo jasné, kdo je nepřítel. Tady působí zákeřně. Je také důležité nepodlehnout provokaci a být bdělí.

Můj chlapec Viktor Poguljajev je nyní v Československu, píše Lilie Zelenská z Kupjanska na Ukrajině. Drazí naši chlapci, bratři, synové a manželé. Píšeme vám jménem matek, které vás doma čekají. Věřte, že každou minutu jsme s vámi.

Každý dopis z denní pošty je vzrušený lidský doklad, jasné svědectví lásky lidu k armádě.

Hřeje nás a povzbuzuje upřímnost vašich slov, píší v jedné z odpovědí vojáci. Zároveň vyprávějí o jedné nedávné události. Vojín Nikolaj Martyňuk při jízdě přes náměstí uviděl obraz V. I. Lenina počmáraný kontrerevolučními hesly. Komsomolec před vlasatými kluky zastavil svůj stroj, vzal jim Leninův obraz, setřel nápis a jel dál s Leninovým obrazem v rukách přes celé město.

Podplukovník V. Lukanin

15

Odpověď čtenáři

Čtenář našeho listu Boleslav Černý se ptá: Neodporoval příchod bratrských armád do Československa zásadám mezinárodního práva?

Je známo, že kontrarevoluce v Československu si vytkla za cíl likvidovat socialismus. Není také tajemstvím, že síly kontrarevoluce měly otevřenou i skrytou podporu imperialistických kruhů Západního Německa a USA. Měly možnost uskutečnit přímou agresi tak jako proti Vietnamu nebo Sjednocené Arabské republice?

Ovšem že měly. Byly si však vědomy, že socialistické země nemohou a nechtějí zůstat vedlejšími pozorovateli. Socialistické země postupovaly v souladu s dohodnutými závazky, uzavřenými mezi bratrskými zeměmi.

Tak například ve smlouvě o přátelství a spolupráci mezi NDR a ČSSR (17. března 1967) se praví, že NDR a ČSSR se zavazují bránit státní hranice obou států a rovněž hranici mezi oběma německými státy, přijímat všechna nutná opatření proti obnově západoněmeckého revanšismu.

Podobné závazky jsou obsaženy i ve všech dalších dvoustranných i mnohostranných smlouvách, dohodách a jiných dokumentech, regulujících vztahy mezi bratrskými zeměmi.

Vlk v rouše beránčím

V prvé dny československých událostí revanšisté, zvláště z řad bývalých sudetských Němců, naprosto nedvojsmyslně vyzývali k odtržení Sudet od ČSSR. Pět spojeneckých armád, které přišly na pomoc československému lidu, udělalo kříž nad jejich plány.

Avšak mnozí lidé v Západním Německu dosud neztratili zájem lovit v cizích revírech. Rozhodli se jen změnit taktiku. V nedávném čísle Frankfurter Allgemeine se doporučuje uskutečňovat nyní vůči Československu „tichou" politiku. List doporučuje vytvářet mosty zejména tím, že se budou využívat kulturní a vědecké styky.

Západoněmecká propaganda stále tvrdí: Je třeba hledat spojení s Čechy. Neúchylně je třeba uskutečňovat naši východní politiku.

Je to stará písnička. Je známo, že tak zvaná bonnská východní politika má ve svém základě ideologickou diversi proti socialistickým zemím a především proti Československu. Ať se halí do jakéhokoliv beránčího roucha, nemohou bonnští politikové skrýt své vlčí úmysly.

G. Vadimov

Spojence imperialistické reakce

Postoje imperialismu a Maovy skupiny k československé otázce jsou objektivně totožné. Došly ke společnému protisocialistickému a protisovětskému jmenovateli, – píše V. Georgijev v listě Krasnaja zvězda.

Autor rozebírá pomlouvačnou kampaň rozvíjenou Pekingem proti Sovětskému svazu a jeho spojencům a poukazuje, že Maoisté rozpoutali v Číně různice a chtěli by rozšířit svou „kulturní revoluci" po celém světě.

Snahy Pekingu byly po zásluze oceněny na Západě. Někteří lidé v Bonnu a ve Washingtonu dokonce navrhují „solidarizovat se v otázce ČSSR oficiálně s pozicí Mao-ce-tuna a zapomenout na jeho dřívější protimperialistické hříchy".

Avšak, – píše v závěru autor, – rozvoj událostí v Československu ukázal celému světu, že socialistické společenství má dost sil a prostředků, aby ufalo kterékoli kontrarevoluci černá tykadla, ať jsou namířena kamkoli a kýmkoli – americkými imperialisty, bonnskými revanšisty nebo zrádci z Pekingu.

Střepy a slzy

Rozhodné vystoupení pěti socialistických zemí pohřbilo naděje Bonnu na úspěch rozkladné „východní politiky", na oslabení socialistického společenství.

Kreslil V. Volkov

Švejk a národní jednota

Švejk si chtěl právě zajít do Nekázanky za domovníkem Čišpivou, u kterého si zamluvil štěně, z kterého chtěl vytvořit pravého stájového pinče pro jednoho inspektora státní pojišťovny, jehož manželka se prý cítila doma strašně opuštěná. Dopil proto u Dvou koček pivo a kráčel spokojeně Rytířskou ulicí.

Na Příkopech u Myslbeka ho zastavil shluk lidí kolem papírové tabule s nápisem: Ať žije demokracie and his boys!

– Ať žije, pomyslil si Švejk a chtěl jít klidně dál, když mu zastoupil cestu vytáhlý čahoun, před kterým holiči určitě zavírali dveře. Chytil Švejka za rameno a zeptal se ho:

– Jste také vlastenec? Jestli jste vlastenec, tak nám tadyhle podepište petici, aby zrušili lidové milice a policejní hodinu. Jestli ne, tak koukejte zmizet, protože teď u nás vypukla demokracie a svoboda, takže můžete dostat přes hubu. Yes, přes hubu, protože my jsme ostrý boys!

Každej pořádnej člověk je vlastenec, odtušil Švejk. A dej tu pazouru dolů, aby to s tebou nedopadlo jako s ňákým Hrazdirou, co měl před válkou u Bulhara kotýlek s pečenýma kaštanama. Ten taky pořád dělal vlastence, byl u baráčníků a každou neděli nosil k Václavovi kytičky, který časně ráno trhal na Olšanech. Jednou ho chytli, když je rval na hrobě nějakýho soudního rady a když jim vysvětloval, že je to pro svatýho Václava a že to dělá z čistýho vlastenectví, tak o něj ten hrobař přerazil násadu od lopaty a zlámal mu tři žebra. Voni toho Hrazdiru dávali u Milosrdnejch pět neděl dohromady a když ho pustili, tak dostal ještě od hřbitovní správy oučet na třista devadesát osm korun třicet haléřů, které měl zaplatit pod exekucí.

Čahoun opravdu Švejka pustil, protože byl najednou zaujat vnuknutím. Obrátil se ke druhému chlapíkovi, který vykládal u té cedule, že si národ na svůj Hajd park nedá sáhnout, že už to říkal vynálezce rukopisů Václav Hanka.

– Vole, vole, Jerry, to je ale big nápad! To je žůžo! Zejtra vozdobíme Václava, kterej dal národu příklad, že je potřeba obrátit se na západ. A stálo ho to jen pár volů a ňáký ty hřivny. Hele, Jerry, volů přece máme dost, ale co jsou to ty hřivny? Snad nebudou chtít, abysme se dali ostříhat?

Mezitím zastavilo u Myslbeka auto s cizí značkou, z kterého vystoupil žoviální pán s fotografickým aparátem.

Helou, džentlmens, promiňte, krajané, že už neumím dobře česky. Za těch dvacet let v exilu jsem to zapomněl. Dnes mám tenhle job a rád bych vás vyblejsk pro Ňú jork tajms. Cizí pán strkal Švejkovi krabičku Chesterfieldek.

– Já mám lidi od novin rád, odpověděl mu Švejk.

Pán si udělal tři snímky Švejka v družné zábavě s vlasatým mládencem.

– Pardon, povídal mu Švejk. Tohle bude dražší. Udělal jste si tři obrázky a já bych za to nic nedal, že budou v těch vašich novinách vycházet na pokračování. To je váš byznys, ale já nejsem jako nějakej Rambousek z Hostivaře, kterej se taky se vším spokojil. Byl to taky velkej vlastenec a dělal u jistýho Sirůčka, výroba mazadel na boty. A ten Sirůček mu každou sobotu říkal, že národ je jednotnej, že jsou oba vlastenci a museji přinášet oběti a pokaždé mu dal o pětku míň. Rambouskovi stará doma pořád nadávala, že není žádnej vlastenec, ale kořen. Ale on ten Rambousek na ni nedal a byl rád, že mu pan šéf říká bratře. Až jednou, když mu ten Sirůček zase říkal, že se musí uskromnit, došlo tomu Rambouskovi, že nebude mít na činži.

Popad ho vztek a posadil tomu Sirůčkovi kotýlek s vikslem na hlavu. Přitom pořád řval, že taková jednota stojí za hovno, až ho odvezli do Katčinek. Když to pak říkali jeho manželce, tak ji vyrazily z očí slzy a povídala: Stejně to byl chudák. Vždyť on se musel zbláznit, aby dostal rozum.

Zapsal Palivec

17

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

Zpravy

ČÍSLO 17 ☆ SOBOTA, 12. ŘÍJNA 1968

Na obranu socialismu

Proč se Československo stalo středem všeobecné pozornosti? Proč se tady rozhořel ostrý boj, který uvedl zemi do těžké situace a vyvolal nutnost bratrské pomoci Sovětského svazu a dalších socialistických států československému lidu.

Nepřátelská propaganda se snaží dokázat že, příchod spojeneckých vojsk je prý intervencí a okupací. Druhou tézí nepřátelské propagandy je, že prý v Československu nebyla a není žádná kontrarevoluce, protože nebylo a není žádných přímých ozbrojených vystoupení proti existujícímu řádu. Když v takových podmínkách pět socialistických států přece jen přistoupilo ke společné akci, může být jejich cílem pouze snaha vměšovat se do vnitřních záležitostí ČSSR, bránit uskutečnění vytýčených demokratických reforem.

Je tomu tak?

Za prvé. Příchod spojeneckých vojsk má právní základ. Vyplývá ze vzájemných závazků socialistických zemí, ze statutu Varšavské smlouvy. Černé na bílém je ve smlouvě zapsáno, že obrana každé členské země je společnou záležitostí všech dalších socialistických zemí Varšavské smlouvy. Jasně to vyplývá z bratislavského prohlášení, v němž se znovu uvádí, že obrana každé jednotlivé socialistické země je společnou věcí všech bratrských socialistických států.

Za druhé. Jenom nezkušený mladík nebo vědomý nepřítel může nevidět, že ve světě jsou síly imperialismu a reakce, které by chtěly vyrvat Československo ze socialistického tábora, že došlo k přímému spiknutí imperialismu a československé kontrarevoluce.

Za třetí. K ozbrojenému násilí nedošlo nikoliv proto, že by se reakce tohoto násilí vzdala. V podmínkách, kdy se socialismus stal světovým systémem a moc imperialismu byla vážně oslabena, reakce počíná vědomě uplatňovat formy tzv. tichého nebo „mírového" boje proti socialismu, pokojného zvratu socialistického řádu v kapitalistický.

Vzhledem k vzniklým podmínkám se taktika tiché kontrarevoluce v Československu uskutečňovala nikoliv bez úspěchu.

Za prvé. Po vítězství socialistické revoluce v ČSSR naprostá většina příslušníků vykořisťovatelských tříd zůstala v zemi. Takových lidí jsou statisíce. Značná část představuje aktivní reakční sílu, připravenou všemi prostředky bojovat za návrat buržoasních pořádků.

Za druhé. V Československu, zejména mezi inteligencí jsou silné vlivy sociálně demokratické ideologie. Před druhou světovou válkou byla sociálně demokratická strana jednou z největších v celém Československu. Po vítězství revoluce se její značná část vlila do komunistické strany. Při tom mnozí sociální demokraté se v podstatě nevzdali svých dřívějších názorů a přesvědčení, které jsou cizí marxismu-leninismu.

Za třetí. Podstatnou úlohu hrálo i to, že v minulosti došlo k chybám a nedostatkům při řízení země, mezi jiným i v porušování socialistické zákonnosti. Chyby a nedostatky se překonávaly pomalu, což vyvolávalo nespokojenost mezi různými vrstvami obyvatelstva. Když nové vedení přistoupilo k nápravě chyb a nedostatků ukázalo se, že není schopné ovládnout situaci v zemi neboť ve vedení nebylo jednoty, skutečné bojové semknutosti, principiální marxisticko-leninské pevnosti a důslednosti.

Je zřejmé, že zde nejde o správnost a spravedlivost společné akce pěti socialistických zemí a o to, zda mají či nemají nějaké „povolení" na příchod spojeneckých vojsk. Rozhodující je, zda bylo či nebylo reálné nebezpečí kontrarevolučního převratu. Zda došlo či nedošlo ke spiknutí cizí i vnitřní reakce zaměřené proti Československu jako socialistické zemi, proti Československu jako příslušníku socialistického společenství.

Generál major K. Bočkarev
z listu Sovětskaja Armija

Čechák Čechům

JDE O STRANU, SOUDRUZI!

Uplynul týden od posledních československo-sovětských jednání v Moskvě. Sešlo se předsednictvo ústředního výboru Komunistické strany Československa a vyslovilo souhlas se závěry moskevských jednání.

Zajisté, týden není dlouhá doba. Přesto však by bylo možné očekávat, že lidé budou o tak významných jednáních dobře informováni, že se budou denně dovídat, co je třeba ve smyslu těchto jednání dělat. Náš tisk, rozhlas a televize – nevyjímaje ani Rudé právo, nám zatím mnoho nepověděly. Jak se říká, kdyby to nebylo tak smutné, bylo by to k smíchu.

V československém tisku se dozvíte o mnohém: o výstavách psů a chrysantém, o zakleté krásе ve skle jablonecké bižuterie, o létajících talířích. Vážný komentář, zapáleně a moudře ukazující, co je třeba dělat, však chybí. Nenašel by ho ani v pravé poledne s rozžehnutou lucernou.

Lidé však chtějí, aby se věci hnuly vpřed, protože osud země jim není lhostejný. Netrpělivě očekávají první smělé kroky. Není to ovšem pouhá netrpělivost, nýbrž prostě důsledek ne právě zastaralých zkušeností. Což nebyl vysloven souhlas se závěry které byly učiněny v Čierné nad Tisou, v Bratislavě a při srpnových jednáních v Moskvě? A co se stalo? Stalo se jen velmi málo a vlastně vůbec nic.

Náš lid se nedá svést se socialistické cesty. Z toho vyplývá i prostá logika, obsažená v nedávném československo-sovětském komuniké. Budovat socialismus bez důsledného uplatňování vedoucí úlohy komunistické strany není možné. Strana však může vedoucí úlohu uplatňovat jen tehdy, když je jednotná a semknutá. A když je pevná, když neúchylně hájí zásady marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu. Když na základních principech marxisticko-leninské teorie stojí a tvůrčím způsobem tuto teorii v praxi každodenně uplatňují všichni její členové od zdola nahoru.

Uskutečňování stranické politiky je dílem lidí, řadových členů a funkcionářů místních, okresních, krajských i ústředních orgánů strany. I to zdůrazňují slova nedávného komuniké, v němž se praví, že zvýšení vedoucí úlohy komunistické strany v boji proti nepřátelským silám vyžaduje zaměření všech sil strany právě tímto směrem. To znamená, že výlučně věci socialismu musí sloužit především všechny prostředky hromadného působení. Proto také československá delegace potvrdila, že stranické a státní orgány budou posíleny a upevněny lidmi věrnými zásadám marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu.

Otevřeně je třeba si říci, že jeden z největších hříchů staré předlednové éry spočíval právě v tom, že mnozí lidé nebyli na svých místech, že docházelo k vážným chybám právě v kádrové práci. Ani v této otázce nebyla po lednu uvážlivě zjednána náprava. Věci hovoří samy za sebe. Kolik všelijakých ideologů a teoretiků vystoupilo po lednu v našem tisku, v televizi a rozhlase. Většina z nich se dušovala, že jsou pro socialismus. Mnozí z nich do bonbónku tzv. humánního socialismu balili nejhorší jed. I v tomto směru se u nás léčí spíše důsledek nemoci, než nemoc sama, schovává a zakrývá se vyrážka, ale virus je nechávám na pokoji.

Vezměte třeba oněch smutně proslulých 2 000 slov. Kolik bylo pod tímto pamfletem podpisů a kolik lidí se později pod tlakem s nimi solidarizovalo! Nemálo z nich mělo dokonce legitimaci Komunistické strany Československa. Mnozí z těchto nikdy ne komunistů jsou u svých patronů na Západě. Byli voláni ke stranické odpovědnosti? Co je o tom známo poctivým členům strany?

Lidé nejsou slepí k tomu, že mnozí ze signatářů onoho vyslovené protistranického dokumentu jsou dosud ve spojení s některými orgány KSČ. Souhlasit s rukama složenýma v klíně k ničemu dobrému nepovede. To stále zůstaneme jako v začarovaném kruhu. Stále více lidí si to uvědomuje a to je dobré.

Velmi vážná otázka však zůstává bez odpovědi. Nezůstalo a nezůstává nadále na svých místech až příliš mnoho lidí, kteří, jak se ukazuje, prostě nechtějí? Nechtějí, aby strana, očištěná od minulých omylů, byla skutečně pevnou semknutou komunistickou stranou, vedoucí silou při výstavbě socialismu. Někteří dokonce jednají, jakoby chtěli moci mermo dokázat, že jsou na druhé straně barikády.

V uplynulých měsících prošla strana a dosud prochází přísnou prověrkou. Více než kdy jindy se lidé odhalili a odhalují. Někteří byli umíčeni, jiní dezorientováni a znáteni. Ti nacházejí a určitě najdou správnou cestu. První je třeba podporovat, druhým ukázat cestu, radit a pomáhat.

Jedině strana leninského typu zajistí v čele lidu další úspěšný postup vpřed! O takovou stranu je nutno bojovat. Všude, na všech stupních. V základních organizacích, v okresech, krajích i v ústředí. O takovou stranu je nutno bojovat, protože právě o takovou stranu jde. *Luva.*

19

Dějí nám

Čtu Zprávy, které dostávám od sovětských vojáků, mých přátel. Jsou to noviny, které velmi potřebujeme.

Se soudružským pozdravem

K. K.

Do kdy se to všechno bude trpět

Jsem obyčejný občan naší republiky. Obracím se k vám s prosbou, aby všem občanům i komunistům bylo otevřeně řečeno, do kdy bude mít v našem státě reakce neomezené slovo. My komunisté chceme vědět, do kdy ještě bude v socialistickém státě reakce smět otevřeně napadat členy KSČ, její funkcionáře a lidi, kteří prolévali krev za naše osvobození od hitlerovců.

„Komunisté, přišel čas a vy budete viset na telegrafních sloupech." Nemůžeme pochopit proč za takové výhrůžky nechtějí naši prokurátoři stíhat jejich původce – nepřátele našeho řádu. Ptáme se a vy uveřejněte do kdy se to všechno bude trpět, do kdy budeme my, členové strany a přátelé SSSR a rovněž naše rodiny označováni za zrádce Československé socialistické republiky.

Píše vám člen strany, oddaný věci komunismu.

R. S.

Jenom chyba?

Nedaleko stanů jedné z našich jednotek se čas od času počal objevovat hubený a bystrý člověk. Říkal, že se jmenuje Ladislav Gryl. Hledá prý důstojníka s nímž se nedávno seznámil, ale zapomněl jeho jméno a příjmení.

Důstojníkům, kteří se zastavovali, aby ho vyslechli předkládal jakési strojem psané dokumenty. Jak se ukázalo, jeden z nich obsahoval program československých odborů. Druhý dokument, který byl přiložen nebyl ničím jiným, než provokačním letákem. Všemožně se v letáku odsuzovala činnost spojeneckých vojsk. Uvádělo se, že prý nad Prahou dnem i nocí létají těžké sovětské bombardéry. Každá řádka byla naplněna nenávistnou lží. A pokud jde o lety těžkých bombardérů tak i člověk, který se jen málo vyzná ve vojenských otázkách pochopí, že vůbec nad Prahou nemají proč létat.

V besedě se sovětským generálem Ladislav Gryl prohlásil, že je partyzánem a komunistou. Ukázal stranickou legitimaci, nějaké potvrzení a fotografii sovětského důstojníka, který prý byl jeho frontovým druhem.

– A jak jste tedy mohl vy komunista vzít do svých rukou provokační letáky a rozšiřovat je mezi sovětskými důstojníky, zeptal se generál.

Ladislav Gryl nedal jasnou odpověď. Vyprávěl, že prý nikdy nevystupoval proti Sovětskému svazu, že reakce v Československu je slabá, že by se s ní Češi sami mohli vypořádat. Dokonce se zápalem vykřikoval, že sám by do reakce střílel jestli by ohrožovala socialismus v Československu.

Generál odpověděl, že i mnohé československé listy, rozhlas a televize neustále pomlouvaly socialismus, ale žádná opatření nebyla učiněna.

– Řekněte však, proč vlastně rozšiřujete provokační letáky když říkáte, že jste komunista?

– To je zřejmě moje chyba, že jsem k programu odborů přiložil materiál datovaný 21. srpna.

– To je jenom chyba?

Zřejmě každý z nich přemýšlel v jiných kategoriích. Člen KSČ, referent mezinárodního oddělení ÚRO Ladislav Gryl se zapojil do role nepřátelského propagandisty. Považoval to jen za chybu. My, sovětští důstojníci a komunisté to však považujeme za něco mnohem horšího a rozhodně ne jenom za chybu.

Podplukovník Trichmanenko

Oddaných lidí je dostatek

Velmi nás mrzí, že se dosud nemůžeme otevřeně přihlásit jako vaši dobří přátelé. Nikde nemůžeme vystoupit na veřejnosti s láskou k Sovětskému svazu a sovětskému lidu. Hned by nás prohlásili za kolaboranty. Taková je zatím u nás ještě „svoboda".

Velkou svobodu má vnitřní reakce a ne skuteční a věrní komunisté. Jsme zastánci stranické linie v duchu marxismu-leninismu a pevného spojenectví s našimi osvoboditeli Sovětským svazem a dalšími socialistickými státy. Pevně věříme, že s pomocí našich sovětských přátel budou moci skuteční komunisté znovu pracovat, bojovat za socialismus, proti kapitalismu a imperialismu.

Vyslovujeme Vám srdečný dík a buďte přesvědčeni, že je dostatek oddaných lidí, kteří nezradili naše společné zájmy.

Komunisté i nestraníci
z pražského
holešovického obvodu

Setkání v obci Klínové

V parném odpoledni nedali v české obci Klínová sovětským tankistům vodu. Kdosi pokazil studnu. Vojáci stáli v propocených kombinézách, unavení, mrzutí. Kdyby tak byl teď doušek vody...

Lidé vyhlíželi z oken. Avšak nikdo se neodhodlal otevřeně vojákům přinést vodu. Báli se.

Asi za hodinu do tábora tankistů přišel chlapec. Nebylo mu víc než 10–11 let... Nebál se...

Děda Alois Klasna je hlídačem vodní nádrže. Také se nikdy nebál.

– Vím, že jste k nám přišli v dobrém. Jste dobří lidé, – říká. – Jako byl ten, co u mě žil v pětačtyřicátém. Přijďte zítra ke mně, synkové. Povím vám o tehdejších ruských vojácích. Všechno si pamatuji. A jsou i další svědci.

Příští den šel Nikolaj Denisenko, Anatolij Savinski a ještě několik dalších navštívit českého přítele. Stařík byl zamračen.

– Šel jsem dnes do krámu pro chleba, – vypráví.

Zezadu slyším: Kolaborant! A kdo to křičel? Kluci. Všichni dohromady neprožili tolik co já. A ani desetinu toho neprožili. Jeden vyhrožoval, že mně otráví krávu a zapálí seno, že jsem k vám včera přišel. Cožpak já jsem kolaborant? Tak může říkat svému tátovi. Ve válce přisluhoval gestapákům. Ale já se nebojím.

V roce 1942 byl Alois Klasna za pomoc partyzánům zatčen fašisty. Téměř třiapůl roku byl v koncentrácích. Utekl. Ukázal starý leták shozený sovětským letadlem, který sebral v den vítězství: „Vpřed, za plnou porážku fašistického Německa." Alois má schovanou i fotografii. Je na ní sovětský kapitán, kterého zachránila jeho žena spolu s dalšími českými přáteli. Na rubu fotografie je napsáno: „Na památku Růžence, paní, u níž jsem se skrýval po zranění. Ruský kapitán Ivan Pavlovič Starovojtov, prvního máje 1945."

– Růženka to byla moje žena, – vysvětluje Alois. – Zemřela v osmačtyřicátém. Vyprávěla, jak Ivana našla za naší kůlnou. Raněného. Přinesla ho domů a vyléčila. Starovojtov uprchl z koncentráku. V tom byl oblečen. – Alois ukázal starý polozetlelý kabát. Na zádech byly dvě díry. Stopy od fašistických kulek.

– To je krev ze Starovojtových ran, – ukazuje stařík na skvrny.

V Klasnově domě je i rodinné album fotografií. Je staříkovi drahé i tím, že je v něm dopis Ivana Starovojtova a dalších sovětských důstojníků českému lidu:

My, ruští důstojníci vřele zdravíme český lid a velmi děkujeme za solidaritu a pomoc. Obyvatelé obce nás vřele přivítali, poskytli nám všestrannou pomoc, jednali s námi jako s rodnými bratry. Měli nás za své přátele a osvoboditele. My, ruští důstojníci dáváme slovo československému lidu, že celá země bude brzy osvobozena.

– Ten kluk, říkají mu Franta, mě nyní nadává kolaborantů. Za to, že jsem vždycky byl upřímným přítelem Rusů. Ale nebojím se. Jsem komunista, je mně už 64 let. Mám za sebou těžký život. Ale kdybych měl začínat znovu, jednal bych stejně.

Gardový nadporučík
A. Galena
Gardový poručík
P. Lavruk
Z listu Krasnaja
Zvjezda

Tak vypadá kontrarevoluce

V čem se konkrétně projevila činnost kontrarevoluce v ČSSR?

Hned na začátku roku se rozpoutala široká kampaň pro rozdrcení stranických kádrů. Kritika jednotlivých vedoucích činitelů postupně vyústila v hromadnou čistku celé skupiny vedoucích pracovníků strany a státu, kteří zaujímali marxisticko-leninskou pozici. V ústředí i krajích a v okresech byli zbaveni svých funkcí zkušení a věcí strany a dělnické třídě oddaní lidé.

Kontrarevoluční síly zachvátily tisk, rozhlas a jiné prostředky hromadné informace a začaly propagovat netřídní přístup k dějinám republiky, k ostrým společenským problémům. Pak se začaly šířit prohnilé ideje o tom, že Československo nepotřebuje ani socialistickou ani buržoasní demokracii, ale „prostě demokracii", „prostě svobodu", že mu více vyhovuje stranická pluralita podle západního vzoru. Státníci typu T. G. Masaryka a Edvarda Beneše byli idealizováni a přitom se zamlčovalo, že první byl zatvrzelým nepřítelem komunismu a jedním z organizátorů intervence proti sovětskému Rusku, druhý – politikem, který uvrhl zemi do mnichovské tragedie.

Na tomto pozadí jako houby po dešti začaly v ČSSR vznikat a pak aktivně působit četné kontrarevoluční protisocialistické organizace. Největší aktivitu rozvinul klub K-231. Jeho pohlaváři neskrývali své záměry likvidovat socialismus v ČSSR. Dnes je už přesně zjištěno, že K-231 byl těsně spjat s CIA a jinými západními špionážními centry.

Čs. lidová strana a čs. socialistické strana, které byly v Národní frontě a před tím uznávaly zvláštní postavení KSČ jako vedoucí síly v celé společnosti, začaly vyžadovat stejné postavení a úlohu ve správě státu, začaly projevovat snahu o vytvoření legální opozice.

Bývalí sociální demokraté rovněž pozvedli hlavy. I přes rozhodnutí Národní fronty a ÚV KSČ začali samovolně obnovovat sociálně-demokratickou stranu.

Platforma čs. kontrarevolucionářů se v nejkoncentrovanější podobě projevila v pamfletu „2 000 slov". Tento dokument otevřeně vyzýval občany k organizování stávek, nepořádku a anarchie v zemi, ke zrušení vedoucí úlohy KSČ ve společnosti a k odevzdání moci reakci.

V oblasti zahraniční politiky propagovala kontrarevoluce odtržení ČSSR od Varšavské smlouvy, zastavení spolupráce s RVHP, vyhlášení neutrality švýcarského nebo rakouského typu, zamítnutí smluvené zahraniční politiky vůči NSR, obnovení diplomatických styků s Izraelem.

Co se v té době dělo ve vedení KSČ?

Ve straně se začaly porušovat leninské zásady demokratického centralismu a ideově-organizační jednoty. KSČ se tak octla na prahu legalizace frakčních seskupení, rozkladu na „autonomní", málo mezi sebou spojené organizace, na prahu přeměny strany v jistý druh diskusního klubu.

Určitá část vedoucích činitelů KSČ se poddala nátlaku kontrarevolučních živlů, což se nejvýrazněji projevilo v záporném vztahu k výsledkům varšavských jednání pěti socialistických zemí.

Tato okolnost přinutila bratrské strany, aby urychlily organizaci schůzky s čs. státními a stranickými činiteli, která se nejdříve konala v Čierné nad Tisou a pak v Bratislavě.

Kdyby se vedení KSČ opíralo o úmluvy, dohodnuté v Čierné a Bratislavě, mohlo by ještě vyvést ČSSR z těžké situace, aktivizovat zdravé síly země proti kontrarevoluci. Avšak pravicové revizionistické živly znařily plnění dohod, dosažených v Čierné a Bratislavě.

Reakční a revizionistické síly se pokusily svévolně se zmocnit vedoucích orgánů strany a státní moci. Jejich cílem byla základní změna politického kursu čs. státu.

Jen zásah bratrských socialistických zemí zachránil situaci a zajistil takové podmínky, které umožňují obhájit socialistické vymoženosti československého lidu.

Taková je skutečnost.

Z listu Sovětskaja armija

Pokrytecké slzy

V době srpnových událostí v Československu vytáhly anglické listy a televizní i rozhlasoví komentátoři na svět boží novou modlu – svobodu tisku. Zdaleka nechci popírat význam svobody tisku, ale přiznám se, že pochybuji o upřímnosti motivů věrných stoupenců této svobody na západě.

Nějakou dobu před tím, co se Československo stalo středem pozornosti tisku celého světa, v NSR bylo schváleno tak zvané mimořádné zákonodárství, které umožňuje vládě (v níž je plno nacistů) jednat podle vlastního uvážení a kdykoli zakázat veškerou svobodu tisku.

Tenkrát jsem marně hledal v anglickém buržoasním tisku nějaké protesty. Nevzpomínám si také, aby někdo z rozhlasových komentátorů, kteří později tak široce a halasně psali o svobodě tisku v ČSSR, organisoval podobné diskuse o hrozbě svobodě tisku se strany mimořádného zákonodárství v západním Německu.

V NSR je komunistická strana zakázána. Nemůže tam vydávat své noviny, nesmí vyjadřovat své názorny v některém jiném tiskovém vydání, v rozhlase nebo televizi. Mezi jiným angličtí novináři dobře vědí, že i jejich svoboda vyjádřování svého názoru je velmi omezena. Hranice jejich práv byly svého času velmi přesně určeny anglickými majiteli novinářských koncernů.

Člověk stěží uvěří, že například majitel dnes v Anglii nejvlivnějšího novinářského koncernu lord Tompson, který se velmi stará o šíření pověsti, že je velkým liberálem, bude trpět někoho, kdo by se odvážil kritisovat v novinách kapitalistické zřízení. Ani v jiných kapitalistických zemích, vychvalujících „svobodu tisku" není situace jiná.

Zdá se, že by bylo velmi poučné organisovat v Praze a Bratislavě výstavu anglických buržoazních listů, které byly vydány den po tom co byla podepsána mnichovská dohoda v roce 1938. Tím spíše, že tyto orgány mají i dnes stejnou politickou tvář, i dnes jako dříve křičí o svých „přátelských" citech vůči Československu a znovu zrazují jeho zájmy.

Gordon Shaffer,
anglický novinář
Londýn, září

Švejk je pro normalizaci

Ode dne, kdy k vůli shromáždění u Myslbeka zmeškal schůzku s inspektorem pojišťovny, kterému chtěl prodat stájového pinče, Švejk o pořádný obchod ani nezavadil. Měl proto špatnou náladu, kterou mu nespravila ani paní Mülerová, když mu přinesla pravou vepřovou s houskovými knedlíky a zelím.

– Půjdu na žejdlík, prohlásil, nevšímaje si smutných očí své bytné, které nešlo do hlavy, že ani taková dobrota ve Švejkovi nevyvolá trochu něžné uznalosti pro ženskou.

– Půjdu na pivo, opakoval uměně Švejk. On stejně nikdo nepřijde, když je neděle a všechno se normalizuje.

S křesťanským pozdravením, které bylo vyprahlé vdově jedinou útěchou, vyšel Švejk na ulici. Teprve po dlouhé pouti zakotvil v zahradě nuselského pivovaru. Přes to, že už byl podzim a žádné vedro, utíral si spocené čelo a žádostivě sledoval číšníka, který nového hosta nechtěl vzít na vědomí.

– To musíte počkat, radil Švejkovi smutný pán v černým, který se chtěl s někým rozdělit o vrozený pesimismus.

– Já mám trpělivost, odpověděl mu Švejk. Kór teď, když je ta normalizace. To musí mít každej trpělivost.

– Ono není všechno zlato, co se třpytí, – podrýval Švejkovu morálku nenapravitelný pesimista.

– To máte recht, souhlasil s ním Švejk. Normalizace je, když je všechno jak má bejt. Všechno na svým místě. A vono se to zatím pořád nějak mele a všechno je čím dál tím stejný. V Hotýlku měli zavříno, u Pešků náhradní volno, Pod Zvonařkou jim došlo pivo a u Kalicha otevírají až od pěti. Copak to je normální? Zkrátka jsme si to zavařili, tak si to musíme vylízat. Na chudý lidi musí být přísnost. Ale to některý začali hr-hr a neuvědomili si, že se nic nemá přehánět.

– Ba, ba, řekl temně Švejkův nový známý. Některejch věcí je člověku až líto. Jako třeba těch Literárek. Takový hezký smutný čtení a jsou luč. Voni holt nevěděli, jak se má normalizovat.

– Je to škoda, souhlasil opět Švejk. Byl to takovej lajnovej papír, o jakej je dnes tret. Člověk se zrovna těšil, jak si něco pěknýho přečte, než bude hotovej.

– Musí to vzít nějakej konec, – stejně smutně předpovídal pán v černém. A bude to špatnej konec, když si tu normalizaci vykládá každý po svém. Oni to ti naši představitelé mají vlastně těžký. Tak radši čekají, jak to dopadne.

– To je to nejhorší, když se čeká, jak to dopadne, – řekl Švejk, kterého mezitím vzal vrchní na milost a přistavil mu sklenici.

– To já znal nějakého Slabihoudu z Žernovky, kterej taky pořád jenom čekal, jak to dopadne a taky mu bylo všechno normální. Jednou se o posvícení strhla v hospodě rvačka a každej kdo měl rozum, tak se koukal ztratit. Jenom ten Slabihoud mlel pořád svoji, že je to vlastně všechno normální a že si počká jak to dopadne. Stará ho tahala, zeť mu domlouval, aby měl rozum, ale von jen pořád, že počká, jak to dopadne. Potom že teprve buďto půjde domů, nebo že zůstane. Nedal si říct, až dostal půllitrem po hlavě. A to mu ještě někdo šláp na hlavu. Křísili ho dobrou půl hodiny a tu hospodu docela vybílili, než přišel k sobě. Tak vidíte, že i za takový normální situace se nemá čekat, jak to dopadne.

Zapsal Palivec

NÁZORY PŘÁTEL

Zbraň pravdy

Šéfredaktor progresivního časopisu Elan Hans Jorg Henneke, který se vydává v Dortmundu (NSR), navštívil Sovětský svaz.

V interviewu, poskytnutém představitelům sovětského tisku prohlásil:

Náš časopis se vydává hlavně pro pracující mládež. Snažíme se pravdivě vyprávět chlapcům a dívkám v NSR o opravdové situaci, v níž žije mládež v kapitalistickém světě, o třídních protikladech, které imperialisté a jejich propaganda pečlivě skrývají. Vyprávíme mladé generaci Západního Německa pravdu o Sovětském svazu, o socialistických zemích, o socialismu.

V poslední době s pohnutím a nepokojem sledujeme rozvoj událostí v Československu. Už sama skutečnost, že springerovský tisk najednou vzplál „vřelou láskou" ke KSČ a československému lidu a že se do Prahy hrnulo hned obrovské množství bonnských politiků, podnikatelů a „turistů" – se nám velmi nelíbila.

Opatření která podnikla vojska pěti zemí pro obranu Československa byla opravdu nutná a přišla v pravou chvíli. Všechen další rozvoj událostí to potvrzuje: pravá tvář kontrarevoluce byla odhalena a západní propaganda (ovšem i Springerova) rozvinula odpornou propagandistickou kampaň obviňující Sovětský svaz a jeho spojence, že okupovali Československo, které zbavili svobody a tak dále.

V té době zářijové číslo našeho časopisu už bylo připraveno. Ale považovali jsme za svou povinnost říci našim čtenářům pravdu o událostech v ČSSR. V krátké lhůtě jsme připravili zvláštní přílohu k našemu časopisu, v níž jsme povědělí pravdu o situaci v ČSSR.

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE

Zprávy

ČÍSLO 19 ☆ ČTVRTEK, 17. ŘÍJNA 1968

Odpověď čtenáři

Čtenář Karel Novák z Brna se ptá na činnost bývalého ministra vnitra ČSSR Josefa Pavla. Odpovídáme mu:

V jednom z červencových vysílání československá televize veřejně rehabilitovala skupinu již dříve rehabilitovaných osob nezákonně odsouzených k dlouholetému vězení. Skupina se jmenovala „Direktorium". Po tomto vysílání, které mělo diváky přesvědčit, že podobné tragedie se už nikdy nebudou opakovat, vystoupil bývalý ministr Pavel. Odsoudil inspirátory procesu s Direktoriem a události padesátých let. Zatajil však, že sám byl tehdy náměstkem ministra vnitra Noska. Neřekl, že byl členem „mimořádné šestky" v otázkách státní bezpečnosti a že z tohoto titulu se přímo účastnil falšování žaloby proti mnohým osobám. Potvrzují to však dokumenty z let 1948–1950, které byly uveřejněny v zahraničním tisku dík jednomu z československých historiků.

Ze zasedání „mimořádné šestky"

Prvním dokumentem je protokol ze zasedání kolegia ministra státní bezpečnosti z 1. dubna 1950. Účastnil se ho Nosek, Pavel, Šváb a Závodský. Bylo přijato následující usnesení pod bodem 5: V otázce procesu s tak zvanou skupinou Direktorium hovořil ministr se spolupracovníky státní bezpečnosti, kteří připravovali proces v ruzyňské věznici.

Z vystoupení Noska je zřejmé, že vyšetřovatelé státní bezpečnosti neměli k obviněním a procesu důvěru a navrhovali, aby byli zatčení osvobozeni.

V zápisech „šestky" se stále opakují stejná jména: Nosek, Pavel, Šváb, Závodský, Hejnička, Reich, Pokorný, Vyškovský a další. Jméno Pavla je na každém dokladě. Pavel se účastnil každé záležitosti. Dostával kopii každého zápisu a účastnil se rozhodování při každém zasedání „šestky".

Ve spisech šestky se objevují jména vyšetřovaných: Matuši, Šatany, Stavinohy, Kraje, Petelíka, Černého. Uvádí se třeba to, že Černý, který byl ve vězení, byl odsouzen spolu s bývalým generálem Karlem Janouškem za spiknutí s pracovníkem vězeňské stráže Jaroslavem Flembrem. Chtěli vyvolat vzpouru a utéci z vězení do Západního Německa, aby odtud pokračovali v protistátní činnosti.

Generál Karel Janoušek byl na návrh presidenta ČSSR plně rehabilitován. To zřejmě také uvádí v pochybnost vinu Brejc, Černého a Petelíka, kteří byli odsouzeni k smrti.

Druhý dokument je protokol ze zasedání „šestky" ze 17. dubna 1950. Na druhé straně pod bodem 3 je zapsáno: O opatřeních vůči Löblovu synu. Slánský vyjádřil souhlas, aby Löblův syn nebyl puštěn za hranice, navrhl projednat otázku osvobození Löblovy ženy a poskytnout jí nevelký byt mimo Prahu za podmínky, že se zřekne svého muže. Současně Slánský doporučoval projednat otázku Lenky Nové.

Rozhodnutí o uvěznění Löblové bylo přijato s Pavlovým vědomím.

Na stejné stránce je pod bodem 5/1 k procesu ve věci Direktoria zapsáno: V týdnu po prvním květnu bude vytvořena komise k přípravě procesu se skupinou Direktoria. Doba procesu bude určena spolu s ministerstvem spravedlnosti.

Z protokolu zasedání komise státní bezpečnosti ze 6. dubna 1950 je zřejmé, že Pavel s ostatními členy tentýž den odsoudil 8 lidí k smrti. Tato usnesení byla příkazem soudu, který byl povinen odsoudit Šatanu, Havlíčka Rejšku, Linhrata, Janoška, Sobotku a Cajška.

Stejný den se Pavel účastnil rozhodování ve věci zatčeného Křížka, která byla spojena s věcí skupiny 556 a Direktoria.

Pavel se přímo účastnil naprosto nezákonného zřizování táborů nucených prací. Mnozí českoslovenští občané mají zlé vzpomínky na Mírov, Jáchymov, Příbram. Přitom právě Pavel podepsal „vnitřní řád" pro tábory nucených prací (registrační číslo 1620 – 1918/2–48–3/6/a).

Takovým způsobem se Pavel aktivně účastnil nezákonného rozhodování o popravách lidí. Skutečnost, že se později stal sám obětí nezákonností, nijak nezmenšuje jeho odpovědnost za zločiny padesátých let, kterých se dopustil.

Ministerstvo vnitra pod vedením Pavla

Na závěr našeho článku bychom chtěli citovat úryvek z dopisu našeho čtenáře majora K. H. z Prahy o činnosti Pavla v poslednovém období, kdy byl ministrem vnitra...

Značná část příslušníků ministerstva vnitra se obávala zakročovat proti různým výtržníkům z obavy, aby nebyli označeni za lidi násilného teroru aj. Mnozí kriminální zločinci, lidé trestaní za protistátní činnost napadali v tisku, rozhlase, televizi příslušníky ministerstva vnitra a vymýšleli si na ně různá nepravdivá obvinění, aby i tuto část bezpečnosti ochromili. Státní bezpečnost byla jako trn v oku těm, kteří si připravovali půdu pro nastolení kursu v naší společnosti dle jejich představ. Tato jejich představa se jim splnila, neboť nově jmenovaný ministr vnitra Pavel pokračoval dále a to velmi důsledně v ochromování úlohy bezpečnosti v našem státě.

Za toto počínání byl často chválen, kde se jen dalo. Byly mu připisovány zásluhy, které nikdy neměl. Byla záměrně zatajována jeho úloha v roce 1950, kdy se jeho jméno často objevovalo v tvrdých opatřeních ve směru k výkonu trestu. Podařilo se mu prosadit též, že není nutné, aby státní bezpečnost působila uvnitř státu, že u nás nemáme žádné nepřátele socialismu. Toto pojetí samozřejmě vyhovovalo nepřátelským kruhům, neboť se jim dávalo jasně najevo, že proti vnitřním protisocialistickým elementům se zakročovat nebude.

Dokladem toho jsou různá protisocialistická shromáždění, otevřené diskuse, hesla, plakáty a jiné. Vedla se kampaň za likvidaci KSČ ve volbách, za vytvoření nové strany, za likvidaci lidových milicí a za nezasahování strany do státních záležitostí.

Při odchodu ministra vnitra Pavla náš hlavní výbor KSČ jej ohodnotil tak, jako by v MV vykonal činy za které by měl být vyznamenán. Já se domnívám, že by měl být dříve brán k odpovědnosti.

25

Po nakloněné rovině

Stále nová a nová fakta vycházejí najevo o těsném spojení československých kontrarevolucionářů s bonnskými revanšisty a západoevropskou reakcí. Pohlédněte na několik příkladů, které to znovu dokazují.

Dostal jsem dopis z Karlových Var:

– Včera večer jsem se setkal se starým známým. Nikdy jsem ho v takovém stavu neviděl.

– Co je s tebou?

– Vyhodili mne ze závodu.

– Proč?

– Řekl jsem, že se nemám proč bát ruských vojáků. Že nejsou mými nepřáteli. A vidíš, vyhodili mě, komunistu od roku 1929. Za pět měsíců mám jít do důchodu.

– Ano, u nás v Československu dochází nyní k opravdu neuvěřitelným případům. Jedna věc se spojuje s druhou a co ti mám říkat, vyrůstá celá síť pomluv, kterým podléhají mnozí lidé. Zdá se, že se tím zabývá celá zkušená organizace podle předem vypracovaného plánu.

Můj přítel dále píše, jak se s přáteli pokoušel roztrhat sítě pomluv. Myšlenka se však stále vracela k větě „to dělá zkušená organizace podle předem připraveného plánu."

Koncem srpna pražští hlasatelé svobody pracovali v plném souzvuku se západními rozhlasovými diversanty. Jejich společný útok byl veden podle všech pravidel válečného umění. Dnes už horečka oněch dnů opadla, nezkoumá se podrobně jaká spojení byla. Byla však tato spojení přerušena?

U bonnského tiskového střediska jsem nedávno potkal zpravodaje československého rozhlasu Fukse. Tvářil se jakoby mě neviděl.

Vzpomínám na setkání s ním po sjezdu neofašistické nacionálně demokratické strany. Vyšli jsme spolu ze sálu. Pod vlivem toho, co viděl a slyšel, Fuks vyprávěl o nutnosti bít na poplach. Síly revanšismu se opírají o podporu západu a když se proti nim včas nepostavíme, tak může přijít hrozba nového Mnichova.

22. srpna se Fuks nějak změnil. Celý den v bonnské televizi nadával sovětským „agresorům" a plakal na prsou těch, o nichž před třemi měsíci říkal, že jsou odpovědni za obnovení neofašismu v Západním Německu. Přesvědčoval teď západoněmecké televizní diváky, že v Československu je Mnichov zapomenut. Stal se dokonce jedním z hlavních řečníků Československa na protisovětské schůzi ve Frankfurtu nad Mohanem.

Podívaná to byla odporná a litostivá. Šel na odbyt u západoněmeckých protisovětských štváčů všech druhů.

Je možno si vyměňovat názory i velmi otevřeně a zaníceně jak to někdy bývá mezi komunisty. Avšak jít do služby ke společnému třídnímu nepříteli, hledat u něho útěchu a podporu? Tak komunista postupovat nemůže!

Bylo by jistě nesprávné zevšeobecňovat názory o lidech podle takových jako je Fuks. Většina československých novinářů se i tady, v Západním Německu, rychle orientovala. Ti, co přispěchali od Rýna popřát „štěstí pražskému jaru" se ukázali jako prohnaní reakcionáři, snící o zničení socialistického Československa. Avšak lidé, věrní socialistické vlasti mlčeli nebo nemohli vystoupit. Veřejné názory západu pomáhali vytvářet Fuksové. Dali jim tribunu a oni se snažili.

Pád po nakloněné rovině má své zákony. Ti, kdož si nedávno osvojovali právo určovat co je to socialismus, kteří zapisovali čestné komunisty, věrné internacionalismu, do seznamu zrádců a vyzývali, aby byli napadáni, přešli nyní do služeb kapitálu. Ne v přeneseném, ale v přímém slova smyslu. Ti, kdož se bili v prsa a prohlašovali, že jsou bojovníci za svobodu tisku se nyní dávají do služeb západoněmeckých buržoasních novin a časopisů. Novináři z Večerní Prahy a pražské televize dokonce honem spěchali, aby dostali práci v proslulé vysílačce Německá vlna, která je řízena Bonnem.

Všechno není dosud známo, ale příkladů je dostatek. Šéfredaktor československých novin v německé řeči Volgszeitungu Simonek šel do služby západoněmeckého časopisu Stern. Radoslav Selucký, hospodářský pozorovatel Literárních listů má nyní pracovat v buržoasním listu Die Zeit jako expert pro hospodářství socialistických zemí. Obdržel plat dvaapůltisíce marek měsíčně. Vedoucí redaktor televizních novin Kamil Winter jezdí po západní Evropě. Zapracoval se už v londýnské BBC.

V Západním Německu se vytvořily skupiny novinářů, literátů, ekonomů, kteří přijeli z Československa, aby tady ztrávili dovolenou. Dovolená dávno skončila, ale oni se nevracejí. Přitom demonstrativně prohlašují, že jsou občané socialistického Československa. Bonnské orgány jim při tom bleskově prodlužují víza. Čím se tito dovolenci zabývají?

Pokračují v Bonnem začaté protisovětské kampani.

Podněcují v Československu nacionalismus, nahrazují umlčené černé vysílačky. Říká se, že již existuje plán, podle něhož skupiny těchto lidí „na dovolené" mají zabránit tomu, aby na západě byla uhašena protisovětská kampaň.

Jejich plány se však nemohou uskutečnit. Přátelé československého lidu věří, že budou překonány těžkosti a československý lid dosáhne nových úspěchů v boji za upevnění ideálů komunismu.

V. Michajlov, Bonn

Čechlik Čechům

Bez rozdělení jednoty nebude

Bývá to někdy tak, že dva lidé říkají totéž a přece to není totéž. Bývá to někdy tak, že je možné jedno a totéž slovo skloňovat ve všech pádech a říkat v každé větě a přece člověka nepřesvědčíš. Když kolem dokola vidí něco jiného, tak sebekrásnější slovo a jakkoliv často vyslovované se skutkem stát nemůže.

Všechno kolem se hodnotí všelijak, nejrůznější věci se nazývají nejrůznějšími jmény. Se slovy se nešetří. Někdy se jedna věc řekne s úsměškem, podruhé s velkým rozhořčením.

V jednom však zejména ve všech našich prostředcích hromadného působení je svorná jednota. V čem? V jednotě! Snad nikdy dříve se o jednotě strany, o jednotě lidu, o jednotě našich národů, o jednotě dělnické třídy, o jednotě všech vrstev tolik nepsalo a nehovořilo jako v poslední době.

Když si člověk přečte stranické noviny nebo tisk kterékoliv jiné organizace či strany Národní fronty, je duch jeden a týž: Dosáhli jsme konečně jednoty, jaké ještě nebylo!

Zdálo by se tedy, že je to dobré, že je vše v pořádku. Dosáhli jsme takové jednoty strany, našich národů a všeho lidu, která může, jak se říká, skály lámat a hory přenášet. Ale ouha. Proč jsou stejným duchem naplněny třeba i všelijaké ilegální letáky? Proč stejně plamenně o naší jednotě hovoří i ti, kteří se sami vyhostili a které ochotně ne za jednotu, ale za rozvrácení zaměstnal Spiegel nebo Německá vlna, nebo kteří se prostě prodávají tomu, kdo dá víc? Jejich slova jsou stejná. Jsme všichni jednotni. O nebývalé jednotě hovoří den ze dne a téměř z hodiny na hodinu i Svobodná Evropa a náš lid za jednotu opěvuje a vychvaluje.

Není tady při nejmenším něco podezřelého? Nepáchne tady něco? Dejme si ruku na srdce. Ano o jednotu nám jde. O jednotu, pevnost a akceschopnost strany. O jednotu a jednotné odhodlání našeho lidu budovat socialismus. Cožpak je však možno dosáhnout jednoty za každou cenu, všude a se všemi? Cožpak taková jednota existuje? Na stránkách novin ano.

Poslechněte si: „Byl tu impozantní obraz spontánní jednoty. Komunista vedle nekomunisty, katolík vedle ateisty, dělník vedle studenta, vnuk vedle děda." Takový obraz z konce srpna líčí socialistický Zítřek. A dále: „Zůstává však fakt plně uvědomělého sjednoceného národa, který v několika dnech vyspěl o celé století." To má být obraz dnešní, z poloviny října.

A jděte se teď podívat do kterékoliv závodu, na schůzi, na vesnici, posedět u sklenice piva v restauraci. Co uvidíte, co uslyšíte? Různé názory, různá stanoviska, ale, žel, zatím ještě málo skutečné a opravdové jednoty. Stále ještě je slyšet hlasy nepřátel, názory našeptávané kontrarevolucí. Stále ještě zůstává řada lidí zmatených, málo informovaných, dezorientovaných. Zároveň je však již stále otevřeněji a směleji slyšet slova odhodlání, rozhodnosti, snahy jít kupředu.

A to je možné jen za podmínek skutečné jednoty. Jednoty strany, jednoty a pevnosti dělnické třídy, jednoty lidu, semknutosti všech socialistických sil v naší zemi. Ale toho nelze dosáhnout dokud se i strana neodděli od těch, kteří dosud mají stranickou legitimaci, ale ze strany se už sami dávno vyhostili. Dokud se náš lid neodděli od těch, kteří pošlapávali hroby padlých osvoboditelů, rozšiřovali a rozšiřují podvratné letáky, psali a píší nenávistná slova či našeptávají s cílem ne sjednotit, ale s úmyslem rozdělit. Neboť rozdělené se po kouskách snáze hází v chřtán divoké vlčici.

Ano, každý z nás je pro jednotu. Ale pro jakou? Pro jednotu ve jménu socialismu, pro jednotu s lidem bratrských zemí, pro jednotu naplněnou marxisticko-leninským duchem. Pro jednotu, která spojuje. Buďme jednotni. Proto, abychom toho dosáhli, zbavme se a oddělme co nejrychleji od těch, kdož o jednotě hovoří, aby rozdělili.

Luva

Skutečná a falešná jednota

Jednota jako nikdy dříve, čteme v československém tisku. Západní listy kresli tuto jednotu se zvláštními sympatiemi; frázemi o jednotě zahalují své temné záměry.

Kontrarevolucionářům se v Československu podařilo uchvátit do svých rukou tisk, rozhlas a televizi. S pomocí takových mohutných prostředků propagandy chtěli připravit veřejnost k falešné jednotě. K jednotě naplněné nezdravým duchem nacionalismu pod socialistickými frázemi. To mělo skrýt reakčnost kontrarevolučních úmyslů a oklamat masy.

Celou dlouhou dobu jsme slyšeli: Ještě nikdy nebylo tak veliké jednoty ... Ve skutečnosti se tím měla zmařit politika a názory těch, kteří chtěli jednotu skutečnou, jednotu v duchu marxismu-leninismu, internacionalismu a přátelství s SSSR. Na zdech pražských domů byly vylepeny plakáty s fotografiemi skutečných komunistů, kteří tak v podstatě měli být odsouzeni k smrti. Ilegální vysílačky vůči nim soptily zlobou. Hovořily o nich jako o zrádcích národa.

Naskýtá se otázka: Pro koho je to výhodné?

Jak pro nás, tak pro soudruhy v Československu je nutné z vzniklých událostí vyvodit jeden závěr. Tam, kde je falešná jednota, tam dochází k oddělení strany od pracujících, ke zrazování zájmů dělnické třídy. Naše zkušenost i zkušenost mezinárodního dělnického hnutí učí, že jednota s kontrarevolucí vede k rozkolu a katastrofě. Socialismus není možný ve spojení s ideologií takových lidí jako Sviták, kteří věrně slouží kontrarevoluci. V zájmu socialismu je nezbytné se s takovými lidmi navždy rozejít.

Jednota neexistuje jako nějaká neosobní kategorie. Má určitý třídní smysl. Jsme pro jednotu. Pro jednotu dělnické třídy s rolnictvem a dalšími sociálními skupinami. Proti protisocialistickým silám. Taková jednota je v zájmu národa, v zájmu socialismu. Rozhodně však jsme a musíme být proti „národní jednotě" zaměřené vůči zájmům dělnické třídy a jejím spojencům.

Dr. Hajo Herbell,
Neues Deutschland

TO CHTĚL ČESKÝ LID?

Vláda věcí Tvých se zas navrátí do rukou Tvých, ó lide český!

Dalo by se říci, že citáty mají vlastní zákonitost. Podstatu něčeho nebo určitou souvislost vystihne někdy citát jasněji než mnoho slov. V jiném případě se ukáže nepravdivost argumentu právě v jeho rozporu s použitým citátem. Ale někdy je věc složitější: Citát zdánlivě potvrzuje jednu věc, ve skutečnosti však její opak.

Jeden z citátů, v poslední době nejčastěji používaných v ČSSR, je onen slavný výrok Jana Ámose Komenského: „Vláda věcí Tvých se zas navrátí do rukou Tvých, ó lide český!" Z poctivého srdce nebo s demagogickým úmyslem se těmito slovy reaguje na vojenskou akci pěti socialistických zemí proti ohrožení Československa kontrarevolucí. Ten, kdo třista let starý výrok chce používat v dnešní situaci Československa, chce předstírat, že český národ už nemá vládu věcí svých ve vlastních rukou. Přitom chce vzbudit dojem, že před jednadvacátým srpnem, po lednu, tomu prý tak bylo.

Řekli jsme, že Komenský je citován z poctivého srdce nebo s demagogickým úmyslem. Buď jak buď – v tomto případě nerozhoduje přání, ale účinek. A ten je – mírně řečeno – dezorientující. Za prvé je autorita Komenského zneužívána s úmyslem vyvolat mylný dojem, jakoby Češi a Slováci nemohli rozhodovat o vlastním osudu, dokud vojska socialistických zemí jsou na jejich území. Ano, mylný dojem, protože nemůže být ani řeči o tom, že by se tato vojska vměšovala do vnitřních záležitostí země!

Ale v tom ještě není podstata věci. Háček vězí hlouběji. Kdo dnes lamentuje, že prý národ nemá vládu věcí svých ve vlastních rukou, zatemňuje skutečnost, která si vynutila vojenský zákrok proti kontrarevoluci: Že totiž před jednadvacátým srpnem československý lid sám pustil vládu věcí svých z rukou!

26. srpna psal jeden z nejreakčnějších západoněmeckých plátků, „Die Welt" pana Springera: „Mnoho svědčí o tom, že tajné vysílačky byly instalovány již před invazí a že jsou řízeny – mimo radioamatérů – školenými odbojáři." – Ať si každý najde odpověď na otázku: Kdo vyškolil dávno před 21. srpnem tak zvané odbojáře? Český lid?!?

Pan Hans Martin Schleyer, jeden z vedoucích činitelů západoněmeckého svazu podnikatelů, měl zvláštní podíl na vypracování plánu na „přetvoření československého hospodářství". Pan Schleyer působil od roku 1941 do roku 1944 v podobné funkci jako nyní – v Praze! – Ať si každý najde odpověď na otázku: Kdo dal panu Schleyerovi a jemu podobným, zúčastněným na četných podobných plánech, naději, že jejich činnost má praktický smysl? Český lid?!?

Benjamin B. Page uveřejnil v americkém časopisu „The Nation" zápisky z rozhovorů, které měl před 21. srpnem v Praze. Pražský novinář, jehož Američan ovšem nejmenoval, mu tenkrát řekl: „Právě jsem se vrátil z Řecka. CIA (americká špionážní organizace) tam dělala výbornou práci – a dost dobrou práci vykonala i zde..." Ať si každý najde odpověď na otázku: Kdo dosazoval na zodpovědná místa v československém novinářství obdivovatele fašistických režimů a spolupracovníky americké špionáže? Český lid?!?

Již v r. 1962 se šířil pan Strauss v časopisu „Aussenpolitik", vycházejícím ve Stuttgartě, o tom, jak má být dosaženo dlouhodobých imperialistických cílů: „Naši ideovou náplň je nutno vpašovat všemi prostředky moderní propagandy psychologicky šikovným způsobem do veřejného života komunistických států. Za využití národních rozdílů, náboženských tradic i lidských slabostí jako zvědavosti, ženské ješitnosti, touhy po zábavě je nutno podporovat netečnost vůči komunistickému státnímu vedení..." A dále: „Lidé v komunistických státech se stávají tímto způsobem vědomě či nevědomě nositeli západních idejí. Vytváří se pocit všeobecné nelibosti jako předpoklad vnitřního přelomu v těchto státech." Tomu se říká manipulace – a kdo se dá manipulovat, nemá vládu věcí svých ve vlastních rukou! Není pochyb, že v posledních měsících před 21. srpnem se pohyboval vývoj v Československu ve směru, který si přál pan Strauss. A to že byla vůle lidu?!

V rozsáhlé práci pod titulkem „Mezinárodní soustava v příštích padesáti letech" psal vedoucí oddělení pro politickou vědu na universitním ústavě v americkém státě Massachusetts pan de Sola Pool mezi jiným: „Ve východní Evropě bude apoň jedna země experimentovat s faktickou – i když ne oficiální – likvidací jakékoliv ústřední plánovací činnosti... V několika východoevropských státech bude pojem komunismus konečně zproštěn svého obsahu, ačkoliv nikde nebude veřejně odmítán." A ideologický poradce amerického presidenta Johnsona profesor Zbigniew Brzezinski prohlásil 14. června v Praze: „Podle našeho názoru přicházejí zde dvacet let po válce opět na povrch politické struktury, které zde již jednou byly."

Ať si každý najde odpověď na otázku, kdo chtěl – na místě překonání deformací – pojem komunismu zbavit obsahu a na jeho místě nastolit „politickou strukturu, která zde již byla" – buržoazní řád? Chtěl to český lid?

Kdo si zodpoví opravdu poctivě tyto otázky, jejichž řadu bychom mohli libovolně prodloužit, ten musí uznat: Určující vliv na vývoj v Československu před 21. srpnem neměl český a slovenský lid. Tehdy, před zakročením vojsk Varšavské smlouvy, ztratil lid vládu věcí svých z vlastních rukou. Kdo dnes tvrdí, že vojska socialistických států musí opustit zemi, aby se vláda věcí navrátila do rukou lidu, staví logiku na hlavu. Orgán západoněmeckých koncernů, „Industriekurier", v druhé půli září otevřeně přiznal, že se Bonn přímo i nepřímo vměšoval do československých záležitostí a podotkl: „Tvrzení, že postup spolkové vlády si vyžádal akci pěti socialistických zemí, má bohužel své oprávnění."

Český a slovenský lid musí tedy v socialistickém duchu vzít vládu věcí svých zase do vlastních rukou, aby vojska bratrských zemí se mohla vrátit domů. To chceme všichni, a proto doufáme jako Komenský, že „vláda věcí Tvých se zas navrátí do rukou Tvých, ó lide český".

R. V.

Uveřejňujeme výňatky z některých dalších dopisů, které docházejí naší redakci. Zprávám posílají své dopisy i mnozí, kterým československý tisk dosud odmítá poskytnout své stránky, aby mohli otevřeně vyslovit svůj názor. Chceme proto pomoci, aby dopisy došly k příslušným adresátům. Mnohé do jisté míry charakterizují současnou situaci v Československu. Domníváme se proto, že budou zajímat i další čtenáře.

„Závodnímu výboru ROH a KSČ Třinecké železárny n. p. Třinec

Vážení soudruzi, reagujeme na váš dopis, který byl čten 9. října v prvním vydání televizních novin. Protestujete proti rozšiřování brožury, jejímiž autory jsou sovětští novináři. Podrážděně reagujete na „nepravdy a výmysly" údajně obsažené v brožuře. Překvapuje nás váš podrážděný tón i skutečnost, že protestujete proti něčemu, čeho jste museli být svědky. Pokud jste ovšem vidět a slyšet chtěli.

Nepochybujeme o tom, že počátkem roku zavál v řadách strany nový svěží vítr. Strana vystoupila proti dogmatickému, zkostnatělému způsobu práce a proti chybám vyplývajícím z těchto metod. Drtivá většina stranické i bezpartijní veřejnosti tento proud uvítala. Ale vzápětí

jsme s obavami sledovali, jak se k tomuto hnutí nalepují kariéristé, političtí obojetníci a protisocialistické živly, v mnoha případech i zrádci myšlenky socialismu. Nevíme s jakými pocity jste přijímali žlučovité výpady Ivana Svitáka, hysterické pořady typu „Na pomoc generální prokuratuře" o smrti Jana Masaryka, zdali se Vás dotkla chuligánská akce před budovou ÚV KSČ, při které byli hrubě urážení straničtí a státní představitelé. Nevíme, zda máte tušení o existenci pražského „Hyde parku", kde se vykřikovalo o KSČ jako o zločinecké organizaci, kde se žádala smrt komunistům. Nevíme zda víte, že v Praze existovala strana (byť prozatím neregistrovaná) spravedlivých socialistů, která pořádala mítingy na Staroměstském náměstí a kde bylo nejhrubějším způsobem uráženo a zesměšňováno vše, co je drahé každému poctivému Čechu i Slováku.

Z vašeho protestu předpokládáme, že vám jako dělníkům nevadilo, že probíhala perfektně zorganizovaná podpisová akce za zrušení lidových milic. To jsou fakta obsažená nejen v brožuře, ale i v myslích občanů, kteří se aktivně zúčastňovali boje za nové uspořádání našich věcí. Říká se, že fakta jsou věc tvrdošíjná. Proto hovoříme pouze o těch, které sami dobře známe a kterých jsme byli svědky. Nevíme jak jste prožívali srpnové dny v Třinci, a jak se vás dotýkalo vysílání „kachen" v rozhlasových stanicích. I my jsme byli otřeseni zprávou o rozstřílení dětské nemocnice a okamžitě jsme spěchali v zájmu lidství a humanity na pomoc. Ale otřes, který následoval byl ještě větší. Místo plamenů, dýmu, trosek a nářků raněných jsme viděli majestátní budovu nemocnice nepoškozenou. A to nejen my, ale statisíce Pražanů. A opět jsme měli možnost spolu s tisíci obyvatel Prahy se přesvědčit, že ve vysílání se objevilo mnoho zloby a nepravd.

Takto bychom s vámi mohli polemizovat o řadě údajů obsažených v brožuře. Hlásáme, že demokracie je diskuse. Proč tedy nediskutovat, nevyvracet nesprávné nebo mylné názory? Proč ihned protestovat a žádat zákaz? Vždyť jsme si dali v obrodném procesu do štítu, že nebudeme potlačovat nesprávné názory, ale trpělivě vysvětlovat a přesvědčovat. Nebo snad toto heslo platí pouze pro někoho nebo pouze pro určité názory?

Určitě chceme, my i vy a spolu s námi miliony pracujících naší země jedno: Pracovat pro rozkvět naší socialistické republiky, chceme žít beze strachu, svobodně a spokojeně. V tom jsme všichni zajedno a proto musíme zejména dnes pečlivě hledat pravdu, nenechat se unášet emocemi, ale musíme pozorně zkoumat co bylo příčinou toho, že jsme se dostali do slepé uličky. Vždyť samotná otázka, že naši spojenci tímto, v našich očích nepopulárním krokem, dali možnost napadat socialismus, a přesto se k tomuto kroku odhodlali, nutí k zamyšlení, jakým směrem se u nás vývoj ubíral. Vždyť patent na rozum, jak se lidově říká, nemáme pouze my, že i u našich sousedů a přátel jsou moudří lidé. Závěrem vám přejeme mnoho úspěchů v práci.

V. P., Praha 3
P. J., Praha 6"

„Paní Moučková, jak krátká je vaše paměť, když jste za tak krátkou dobu zapomněla, že vy, R. Honzovič a jiní tak zvaní legální hlasatelé jste první nazvali naše přátele – vojáky Varšavské smlouvy – potupným jménem okupanti! Nás, kteří s nimi stojíme na jedné straně barikády na život a na smrt – kolaboranty!

Co jste potom vy, paní Moučková, a další hlasatelé, když jste nabádala, že nemáme podat ani kapku vody, ani krajíček chleba vojákovi Varšavské smlouvy, že máme z Prahy udělat mrtvé město, aby se zde naši spojenci (podle Vás okupanti) neuměli orientovat kudy kam? Jak jste mohla jako matka toto vše říci? Což si neuvědomujete, že kdyby tato vojska byla okupanty a ne našimi bratry tak by nám z Prahy mrtvé město udělala.

Kdo nabádal dělníky ke stávkám, to jste také zapomněla? Kdo nabádal lid, že se má otočit zády k projíždějícím tankům Varšavské smlouvy? Zdá se, že jste zapomněla. Ale já, paní Moučková, i když jsem jen malý člověk Vám, ani dalším nikdy nezapomenu, že jste z přátel nám nejdražších – sovětské armády – udělala okupanty, z mé Prahy mrtvé město. Poznala jsem, že Vaše pravda i Váš socialismus se daleko rozchází se socialismem prostého lidu. Přesto věřím, že navzdory Vám a Vám podobným a všemu co jste si přáli, v mé zemi zvítězí jasný a poctivý socialismus, bez všech „obrodných" a „demokratizačních" procesů, a tento opravdový socialismus, věřím, že nám již nikdy nikdo nevezme.

M. Š."

Reportáž z Prahy

„Zboží" ve výkladní skříni

Pražské děti si hrají v parku, pražská děvčata se usmívají, je slyšet hudba. Všechno se zdá normální, obyčejné. Žel však k normálnímu je dosud daleko.

Nedaleko Václavova pomníku je velké knihkupectví. Za výkladem je několik papírových postav ve vězeňských šatech. Každá postava má letáček s nadpisem: Mladá fronta, Naše vojsko, Smena. Papírové figurky se dejemně a smutně usmívají. Před nimi sedí vězeňský strážce s vizitkou – SSSR.

Tak tedy žijeme, přímo vzdychá výkladní skříň.

Tato otevřeně protisovětská kompozice člověka ihned vrací k realitě.

Okolo výkladní skříně mlčky procházejí lidé. Dívají se a jako by čekali, kdy se figuríny pohnou.

– Je to směšné? zeptal jsem se souseda, který stál vedle.

– Už ne, odpověděl.

Chci se zeptat

Byl jsem v redakci Mladé fronty. Sovětské ani československé vojáky jsem tam neviděl. Redaktor Mladé fronty nebyl v trestaneckém obleku. Jestli v jeho obličeji byly stopy únavy, tak to rozhodně nebylo od práce.

– Jak vysvětlit, kolego, že protisovětská propaganda pořád pokračuje. Proč vaše noviny místo boje za normalizaci dál napadají čestné lidi, zasévají nedůvěru k ideám marxismu-leninismu, k bratrským socialistickým zemím.

– Děláme to, co je, jak se domnívám, výrazem společného názoru . . .

V zemi se konsolidují zdravé síly, vyžadují dát uzdu reakci, vystupují za čestné a důsledné plnění dohod přijatých v Bratislavě, Čierné nad Tisou a v Moskvě. Tisíce dopisů sovětským přátelům, které jsou posílány i československým novinám a časopisům, svědčí o rozhodnosti československého lidu zachovat socialismus.

Dostali jsme dnes do redakce Zpráv mezi dopisy i dopis Jaroslavy B. z Prahy. Píše, že zatím nepočítá, že by její dopis uveřejnil některý československý list.

– Jestli je možné se omluvit, tak se před vámi za mnohé naše lidi omlouvám. Zejména za to, jak hodnotí situaci. Považuji za svou povinnost říci, že hysterická slova, která jsme slyšeli v rozhlase a televizi v onen osudový týden, kdy k nám přišla spojenecká vojska, byla při nejmenším nedůstojná našeho národa. Je mi velmi nepříjemné, že tisk, rozhlas a televize zneužily upřímnou kritiku našich nedostatků, které chceme odstranit, pro své špinavé zájmy. Někteří naši činitelé jako třeba Gustav Husák naše „hlasatele" kritizovali, ale zřejmě tito lidé už ani nemohou rozumně uvažovat.

Chtěl bych se ještě zmínit o „oprávněnosti" všeho toho, co tak cynicky reklamujete v pražských výkladech.

Myslíte, že když spojenecká vojska se nevměšují do vnitřních záležitostí ČSSR, že je možno za bílého dne ve středu hlavního města se den ze dne vysmívat internacionalismu? To je chyba. Věřte, že československý lid vám to nepotvrdí. Vůči vám se hromadí nejen hořkost, ale i hněv. Chci se zeptat živých prototypů těch papírových figurek – Miroslava Jelínka z „Mladé fronty a všech, kteří smýšlejí stejně s ním: jaký je cíl vaší činnosti? Vždyť diskreditujete svou vlastní vládu v době, kdy vyzývá ke skončení protisovětské propagandy.

Kontrarevoluce neprojde

Život v Praze běží různě. V parcích si hrají děti, na zdech domů tu či onde někdo pověsí protisocialistický plakát. V Národním divadle se ozývá klasická hudba. Ale v éteru je stále ještě možno slyšet výzvy k nenávisti. Výkladní skříně jsou jasně osvětleny, ale v temných úzkých uličkách starého města musí chodec, který si právě koupil sovětské noviny, spěšně zmizet před stíny, které ho pronásledují.

Hlavní je však v Praze dnes jedno. Přemýšlení. Těžké rozmýšlení nad osudem lidu, nad budoucností země.

Stejný den je na jednom konci města ve výkladě stále ještě „zboží" kontrarevoluce, na druhém konci se scházejí stovky lidí a jednomyslně prohlašují: kontrarevoluce neprojde.

V sále libeňské Čechie, kde hovořil i Klement Gottwald, znovu zazněla Internacionála. Věříme, že lid půjde za těmi, kteří se už jasně vyslovili, za těmi, kteří na závěr libeňské schůze zpívali Internacionálu a ne za těmi, kdož dosud svou tvář znetvořují v papírových figurkách ve výkladní skříni knihkupectví na Václavském náměstí.

Borie Mozlov

DOPIS ZE SOKOLOVA

Z dravím Tě, drahý Murtazeli, všechny nás pobouřila ta část dopisu, kde píšeš, že v některých československých městech a obcích jsi viděl jak kontrarevolucionáři poskvrnili hroby sovětských vojáků padlých v bojích za osvobození Československa v roce 1945.

Ty víš, Murtazi, že v našem Sokolově na náměstí před školou jsou dvě bratrské mohyly. Pod jednou jsou pochováni sovětští, pod druhou českoslovenští vojáci. Všichni padli v roce 1943 ve společném boji proti hitlerovcům.

Jsou mezi nimi i Hrdinové Sovětského svazu Rus Grigorij Osochov a Čech Otakar Jaroš, který byl prvním cizincem, jemuž bylo uděleno toto nejvyšší vyznamenání. Na věčnou památku padlých hrdinů stojí tu žulový obelisk, a na něm slova:

„Uplynou století, ale v paměti vděčných pokolení navždy zůstanou hrdinné činy sovětských a československých vojáků, kteří padli v boji proti fašismu."

Na bratrských hrobech jsou černé mramorové desky, vroubené mořem květů. Školáci pečlivě ošetřují hroby. Je to pro nás posvátné místo. Tady svedl československý prapor pod velením Ludvíka Svobody první boj s fašisty.

Bylo nám velmi líto a bolelo nás, když jsme se dozvěděli, že se v Československu našli lidé, kteří znectili hroby svých osvoboditelů.

Nadějda Andrejevna Gončarenková,
učitelka, Sokolovo,
Charkovská oblast

Ovšem že jsme pro zmírnění napětí, ale až potom...

Ráděni revanšistů

Západní Berlin. Předseda západoberlínského krajanského spolku sudetských Němců Heckel z tribuny Kongresshalle opěvoval mnichovské spiknutí z roku 1938, které bylo začátkem hitlerovské poroby Československa.

My, sudetští Němci, řekl, nejsme tak hloupí, abychom zrušili mnichovská ujednání.

Vůdce revanšistů žádal zvýšit revanšistickou propagandu mezi mládeží.

Čestným hostem shromáždění byl poslanec bonnského bundestágu Kreutzman. Rovněž rozhodně vystoupil proti odvolání hanebného mnichovského diktátu. Sociální demokrat Kreutzman šel až tak daleko, že nazval habsburskou monarchii názorným příkladem k sjednocení Evropy. Zdůraznil, že podstatnou úlohu při uskutečňování tohoto „sjednocení" mají hrát kontakty sudetských Němců s Československem.

V. Kukuškin

Švejk je proti modelům

Smrklo se a nastoupil takový uplakaný večer. Švejk měl náladu stejnou. Pod psa.

– Nemá se smrkat. Jak se smrkne, hned je večer – zafilozofoval si Švejk. – Ale ke Kalichu dneska nepudu. Potřebuju se trochu povyrazit. V Hotýlku je aspoň muzika. A dokonce je tam lacinější pivo. Ještě ušetřím.

Švejk se pěkně uvelebil za rohový stůl, otřel hranu půllitru, zhluboka se napil a zaposlouchal se do tklivého hlasu houslí a unylého přizvukování harmoniky. Už byl zase skoro ve své náladě a spokojenej se vším kolem.

Do sálu vtrhla veselá parta. O co měly holky kratší sukně o to měli kluci delší vlasy.

– Strejdo, koukaj trochu uhnout, ať sem vlezem.

Mírně povadlý Švejka nic nevadilo. Ale že mu řekli strejdo, to přes srdce přenést nemohl.

– Heleď, mladej, mně se zdá, že chceš bejt jako ten Jirásek, ten byl taky proti všem. Ale tady mi ty nic vyprávět nebudeš. Ty máš zatím jen nudli u nosu a já mám něco za sebou. Prodělal sem už dvě světový války a ještě sto korun na vokurkách.

Švejk se nadzvedl, povytáhl kalhoty... Nová společnost raději nečekala a odsedla si vedle.

Muzikanti prohlásili, že dál se hrát nebude a že je alkoholická přestávka. Tak se dal Švejk s houslistou do řeči.

– Vidíte co to sem přišlo za modely. To teď furt všade někde něco modelujou, ale asi z toho moc nevyjde. Není přes to, jak říkal švec, držet se svého kopyta a moc si nevymejšlet.

To sem znal jednoho, ňákýho Mračna. I když měl takový smutný méno, tak to byl kluk celkem veselej. A ten taky pořád hledal ňákej model.. Žádnou ženskou nenechal na pokoji. A furt říkal, když ňákou ženskou vyzkoušel, že to holt není model pro něj. Von měl takovou svou filozofii, že prej na světě je takovejch pěknejch ženskejch, až je to vošklivý.

Švejk upil z dalšího půllitru, zakýval hlavou a pokračoval.

– A víte, jak to s tim chlapem, jako s tim Mračnem, co byl vcelku takovej spokojenej a veselej, dopadlo? Furt tedy vybíral ňákej ženskej model, až ho uhnala jedna hrbatá. Potom teprve přišel na to, že některý ženský jsou vlastně všechny úplně stejný. Vona vám ho prohánělа vod rána do večera, že byl z toho celej zpitomělej a pořád měl plný ruce pazourů. To víte, vona to není žádná legrace. Uhlí v kýblu do třetího štoku, tépich vyklepat, pro mlíko skočit, pejska vyvenčit, nakonec si vodpočinul jenom sem tam v práci. A pak už ani tak veselej nebyl a i to smutný méno Mračno bylo pro něj až moc veselý.

Parta u vedlejšího stolu se dostávala pomalu do ráže. Po třech desítkách byl z těch kluků a holek už každý tak silný, že pivo pro ně bylo slabé. Tak si začali dávat rum.

– A že to tak nenechaj, že si svou svobodu a svůj socialistickej model vzít nedaji. A kdo je pro a kdo je proti a či je Praha a že jestli na ni někdo šáhne, tak ji radši zbouraji a proč jim do toho socialismu někdo leze, že si nenechaji od nikoho nic vyprávět, že s konzervátorama skončili a okupanti je k ničemu nepřinutěj.

A potom celou hospodu začali nutit, že jestli někdo chce něco různýho jinýho, tak ať si dá každej taky rum.

Kravál byl stále větší.

– A že houslista je taky konzervátor, vedoucí taky a že to není žádná demokracie, že si chtěji dát svobodně pivo a rum, protože na víc nemaji a že za každého socialismu jim vrchní nalejt musí. Nebo že to vyhazeji a nezaplatěji vůbec.

Švejka už to namíchlo a všechny okolo taky. Tak se spojil s vrchním a s houslistou a jednoduše tu partu, která si říkala že je pokroková mládež, z hospody vyhodili.

Švejk si spokojeně utřel ruce a řekl.

– Tak se mně to líbí. Byl by z toho udělali bordel, jakej nebyl ani za císařovny Josefiny. A to byl ňákej.

Ale přece jen to s tim vyhazováním neměli dělat. Dostali se tak všichni znovu do historie. Druhý den Svobodná Evropa hned začala hlásit:

Pod ochranou okupantů znovu zdvihají hlavu konzervativní živly. Brání jednotné socialistické mládeži svobodně tvořit nový model socialismu s lidskou tváří. Skupina mladých pokrokových socialistů byla dokonce vyhozena z veřejné místnosti, když objasňovala novou tvář svobodného socialismu. Aby zamaskovali svůj hanebný čin, konzervativní síly s okupačními vojáky odvezli mladé socialisty s vlastní novou tváří nejdříve k Myslivečkovi, protože jednotný národ by se příliš bouřil, kdyby je vezli hned do vězení.

Zapsal Palivec

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

Zpravy

ČÍSLO 21 ☆ ÚTERÝ, 22. ŘÍJNA 1968

ZPRÁVY č. 21 – 22. ŘÍJNA 1968

Strana 1

Komu slouží heslo neutrality Československa

Téměř před půl stoletím vylíčil Vladimír Iljič Lenin v jednom ze svých vystoupení velmi názorný příklad. Řekl, aby si každý představil následující obraz. Marxisté táhnou svůj vůz na strmou horu. Odpůrci marxismu chytají kola, brzdí je a snaží se zabránit postupu vpřed. Jsou však lidé, kteří zaujímají pohodlné místo mezi oběma skupinami. Jsou neutrální. Sedí ve voze. Marxisté to mají těžší, třídní nepřátelé přirozeně lehčí. „Neutrální" lidé v podstatě táhnou zpět, v bahno minulosti.

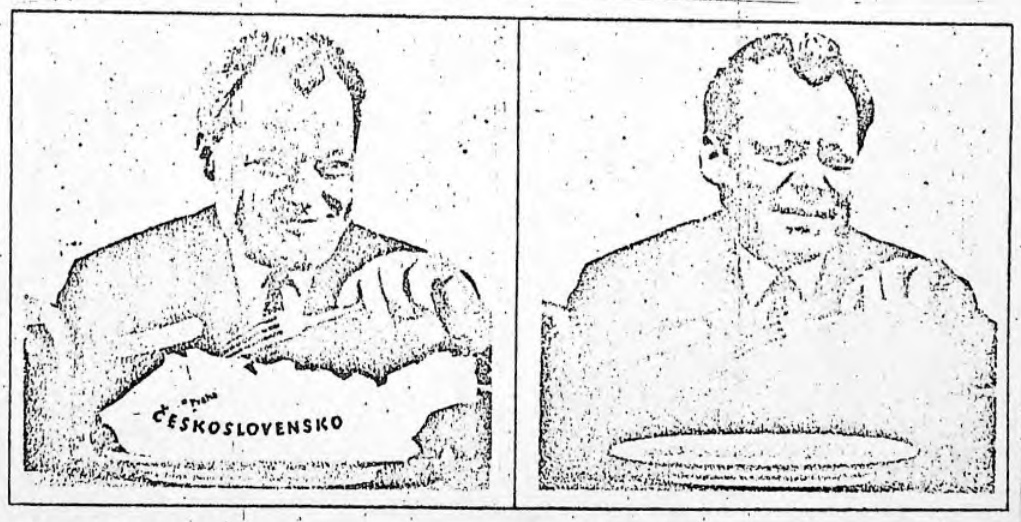
Tento příklad je velmi výstižný. A závěr se nabízí sám. V třídním boji není neutrality. Buď jsi na straně Kiesingera a Strausse, nebo na straně socialismu. Buď jsi pro vietnamské vrahy, pro rýnské revanšisty, nebo pro socialismus. Střední cesty není.

Čeho tedy chtějí dosáhnout ti, kdož vytyčují heslo neutrality? Chtějí odtrhnout Československo od věrných přátel a soudruhů v boji, izolovat zemi, aby se ji mohli snáze zmocnit. Není nic divného na tom, že Bonn se k takovému postupu chová s neskrývaou radostí. Výzvy k neutralitě nejsou ničím jiným, než přímá pomoc kontrarevoluci.

Strauss uvedl, že nejlepší způsob, jak uskutečnit vlastní strategické úmysly, je oslabit organizaci komunistického světa a potom ji rozbít.

Rozhodná pomoc poskytnutá Československu socialistickými zeměmi znemožnila Kiesingerovi, Brandtovi a Straussovi uskutečnit jejich cíle. Nelze se však domnívat, že taková hesla, jako o neutralitě se znovu neobjeví. Nejlepším prostředkem v boji proti nim je upevňování marxisticko-leninského světového názoru ve vědomí lidí, objasňování zrádcovské politiky, která se skrývá za nevinným názvem „neutralita".

G. Vadimov

...Takový dobrý oběd ...

... a kdo ho vzal, vždyť byl už na talíři.

Z Neues Deutschland

Dnešní Praha

Jaký je názor Pražanů na návštěvu A. Kosygina v ČSSR a na smlouvu podepsanou mezi SSSR a ČSSR?

Tuto otázku jsme položili první desítce náhodných chodců.

Eva Částková, studentka, 19 let: – Myslím, že se děje něco vážného a to k lepšímu.

Karel Nosek, taxikář, 32 let: – Je to dobré, zřejmě se všechno stabilisuje. Ale potřebuje to čas.

František Linhart, zedník, 59 let: – Už mám dost toho napětí. Naše noviny by už také měly skončit s provokacemi, jinak to může špatně dopadnout.

Pavel Mácha, voják z povolání, 24 let: – Je to dobré. Osobně cítím, že vážná otázka se řešila vážně.

Vlasta Nerudová, prodavačka v zelinářství, 46 let: – Asi je to správné. Viděla jsem v televizi, jak se Kosygin a Svoboda usmívají. Měla jsem radost.

Jaroslav Palma, inženýr, 27 let: – Nenávidíme vás.

Zdeněk Hofbaier, stavbař, 22 let: – Přinutili jste Dubčeka podepsat smlouvu. Což že to podepsal Černík? Je tedy také zrádce.

Antonín Drbal, úředník, 57 let: – Kdyby vaše vojska odešla z Československa, bude zle, znovu začne chaos.

Helena Horálková, v domácnosti, 22 let: – To mě nezajímá.

Miroslav Beneš, zámečník, 51 let: – Dobré.

Různí lidé, rozličné názory. A vyslovené rovněž různě. Většinou klidně a upřímně, ale některé i odmítavě. Nervozita a nepochopení mnohých problémů však stále více ustupuje, lidé přemýšlejí, snaží se vyznat v událostech.

Některé časopisy přecházejí na linii normalizace, jiné se snaží postupně snížit vážnivý tón a hovořit přímo, jak to odpovídá době i situaci. Po vystoupení některých stranických a vládních činitelů se v novinách také začala objevovat prvá přiznání o činnosti kontrarevolučních sil.

Českoslovenští komunisté zároveň sjednocují své síly k boji za jednotu strany, za upevnění marxisticko-leninských pozic. V různých pražských obvodech se konají veřejné stranické schůze, které žádají rozhodně vystupovat proti reakci, sjednocení strany pod praporem marxisticko-leninského internacionolismu.

Po návštěvě A. Kosygina v Praze, říká starý komunista Jiří Hanák, po jeho přátelském setkání se soudruhem Svobodou a dalšími státními činiteli pociťují, jak se mění nálada lidí, mizí stín nedůvěry. Situace v zemi už není taková, jako před příchodem sovětských vojsk. Nelze však ještě říci, že se všechno stabilizovalo. To bude vyžadovat ještě mnoho času.

Jak určuje smlouva, budou během dvou měsíců odcházet vojska z Československa. Je však také naprosto zřejmé, že zdravé síly Československa budou muset vynaložit značné úsilí, aby socialismus v zemi se opět stal pevnou skutečností.

Boris Kozlov

Čechy Čechům

Zamyšlení nad plenárním zasedáním ÚV KSČ

Není snad jediného komunisty a čestného člověka v Československu a snad ani u našich přátel v socialistických zemích, kteří by nehleděli s velikým optimismem a nadějemi k příštímu plenárnímu zasedání ÚV KSČ. Vždyť Komunistická strana Československa nutně potřebuje jasnou politickou linii. Schválení správné a jasné politické linie pro příští období umožní celé straně vést účinný boj za rozhodnou nápravu chyb minulého období.

Každý, komu není lhostejný osud českého a slovenského národa, komu není lhostejný osud Komunistické strany Československa očekává, že příští plénum ÚV KSČ neopomene kvalifikovaně zhodnotit celé polednové období bez ohledu na osoby, na jejich dnešní politické názory a společenské postavení, že bude přísně specifikována osobní odpovědnost za situaci, která v polednovém období vznikla v naší společnosti a v naší straně, která vrhla tak temný stín na dosavadní práci strany a její postavení v celém mezinárodním komunistickém a dělnickém hnutí.

Dnes je více než zřejmé, že by bylo v zájmu strany oddělit nositele deformací polednového vývoje od poctivých a čestných komunistů stejně důsledně, jak se odděluje odpovědnost za deformace padesátých let od pozitivní práce celé strany. Deformace polednového období nelze vztahovat na všechny členy strany, odpovědnost za to nelze hledat jen mezi novináři, pracovníky rozhlasu a televize, či mezi spisovateli.

Přímou odpovědnost nutno hledat v politických orgánech. Bude asi žádoucí, právě s ohledem na celé polednové období, aby plénum ÚV KSČ bylo daleko náročnější na práci svých představitelů, aby od nich požadovalo pravidelné osobní skládání účtů ze své činnosti. Není přece možné, pokládat kritiku práce kteréhokoliv politického představitele za útok proti němu. To bychom byli ve stejné situaci jako dříve jen s tím rozdílem, že se vyměnili lidé. Proto, jak se nám zdá, je i úlohou pléna ÚV KSČ rozebrat se v organizování různých podpůrných resoluci, oddělit od sebe to, co tryská ze srdcí lidu od toho, co bez jakéhokoliv rozmyslu organisují všehoschopní služebníci. Jak bylo správně řečeno v nedávné době G. Husákem, členové ÚV KSČ nesmí plout na vlnách nálad, ale jsou povinni veřejné mínění vytvářet, nejen se nu podřizovat, či být jím vlečeni.

Příští zasedání ÚV KSČ nemůže opomenout kontrolu plnění svých vlastních usnesení. Je nejvyšší čas se vrátit k samému usnesení lednového pléna, odpovědně posoudit, co se splnilo a co ne. Zjistí se, že plnění některých důležitých částí tohoto usnesení není vůbec zabezpečováno a jsou vážné obavy, zdali je dostatečná ochota i odvaha je plnit. Vezměme například potřebu zhodnotit práci členů bývalého předsednictva ÚV KSČ, sekretariátu, komisí, oddělení ÚV KSČ a konečně všech členů ÚV KSČ. Neplnění tohoto významného usnesení, uloženého lednovým plénem ÚV KSČ, nutno pokládat za velikou chybu a možná že i za záměr. Je přece zcela evidentní, že podobná situace přispěla a ve své podstatě umožnila neomezené útoky na řadu čestných a poctivých soudruhů. V tom je jedna z tragedií polednového vývoje.

Z jiné strany jsem toho názoru, že stranu a socialismus strašně poškodilo to, že se v polednovém období dostali na mnohá vedoucí místa lidé, kteří nemají upřímný vztah ke straně, kteří povýšili osobní prospěch nad vše ostatní – kariéristé a dokonce nepřátelé socialismu. Stačí se podívat do vedení našeho školství, do kultury, na úsek zahraniční politiky, na kádrovou politiku ve straně, v městské organisaci v Praze a je jasné, kdo co sledoval a jaké měl cíle.

Svědčí o veliké morální síle všech soudruhů, kteří byli a jsou i nadále nuceni bojovat za spravedlivé věci pro ně za velmi obtížných podmínek, že neklesli, že přes všechna příkoří zůstali věrnými a oddanými členy strany. Poctivé zhodnocení práce každého je potřebné provést co nejdůsledněji a co nejdříve. Není třeba se obávat sebekritiky, ale bude potřebné stavět argument proti argumentu, fakt proti faktu, a nepřipustit při hodnocení lidí lži, pomluvy, osobní zášť a vyřizování si jakýchsi otevřených účtů. Je čas hrubé chyby napravit, nechceme přece novou rehabilitaci. Proto je nezbytné zmíněné usnesení splnit a zase i v tomto případě se distancovat od lidí, kteří nesou osobní odpovědnost za hrubosti, které nelze ani s padesátými lety srovnávat. Půjde současně o to, vytvořit ve straně takový systém záruk, který by zabránil lidem, kteří se hrubě provinili, nový nástup, politickou činnost a rozhodování o osudech lidí.

Není nic neznámého, že v poslední době opustilo naší republiku mnoho lidí, mezi nimi i významné osobnosti a někteří politikové. To by nebylo nic divného, kdyby odchod mnohých z nich nebyl zahalen tajemstvími a záhadami. Jaká je to politika některých československých úřadů, když udělají z dezertéra ekonomického poradce, když dělají z lidí, kteří mají na svědomí mnoho těžkých chvil našeho lidu, kulturní atašé a pod. Lze zde hovořit o upřímnosti k moskevským dohodám, lze mít k takovým politikům důvěru?

Kdo vůbec stojí za takovýmito opatřeními československých úřadů? Těžko věřit tomu, že se to děje bez vědomí politických orgánů, bez vědomí vedení strany. Proto by mělo plénum ÚV KSČ se vyjádřit i k této otázce. Jestliže jsme jednou pro vždy odsoudili kabinetní politiku, proč ji mají znovu provozovat někteří představitelé strany, kterým jsme snad dali až příliš neomezenou důvěru. A jak se s touto důvěrou hospodaří musí být jednou z otázek a odpovědí příštího plenárního zasedání ÚV KSČ.

Je mnoho dalších závažných problémů, na něž je potřebné dát co nejdříve odpovědi. Rozhodující bude nástup k jejich řešení. A to by mělo být úkolem příštího plenárního zasedání ÚV KSČ. Všichni poctiví komunisté, všichni poctiví lidé, věrní ideálům marxismu-leninismu věří, že tomu tentokráte skutečně tak bude.

Ing. Karel Sázavský, Praha

Strana třetí, čtvrtá, pátá a šestá:

Na těchto čtyřech stranách je otištěna "podstatná část" projevu generálního tajemníka K$_o$munistické strany USA Gusse Halla, který byl pronesen 31. srpna 1968. Projev je otištěn pod nadpisem "INTERNACIONÁLNÍ POVINNOST BYLA SPLNĚNA" a je k němu připojena i fotografie Gusse Halla. Projev otiskujeme:

Čím se liší revolucionáři od liberálů a reformistů

Československá krize postavila na pořad dne řadu velmi důležitých otázek, jejichž význam daleko překračuje hranice země, ve které tyto problémy vznikly. Jsou to otázky, které budou ovlivňovat i vývoj budoucích událostí. Nelze je řešit zjednodušováním odpovědí, protože jsou samy velmi složité a vyvstávaly uprostřed protichůdných událostí. Jsou to nejen faktické, nýbrž i politické a teoretické otázky.

Emocionální reagování by bylo špatnou a nedostatečnou základnou pro správné posouzení těchto otázek. V situacích, jako je současná, nelze problémy řešit podle bezprostřední reakce veřejnosti. Jak je známo, revoluční strana musí mít odvahu a jít i proti hlavnímu proudu, když je toho třeba. Musí v případě potřeby bojovat i proti nekomunistickým levicovým silám.

Revoluční strana se musí vyhýbat nejednotnosti názorů a rozkolu, ale když to není možné, musí sledovat lepší způsob činnosti, kterou vytvoří podmínky pro uskutečnění zásadní jednoty v pozdější etapě.

Jednota na oportunistickém základě stojí na písku. To je základní rys, kterým se revolucionář liší od liberála, od reformisty.

Usilujeme o těsné spojení s lidovými masami. Někdy však vznikají situace, kdy revoluční strana musí pevně zaujímat zásadní postoj nezávisle na dočasných důsledcích, které mohou mít záporný vliv na širokou veřejnost nebo ztížit jednání s jinými stranami. V podobných počátečních stadiích i ta nejmenší úchylka od zásadní pravdy je oportunismem. Oportunistický postoj je obyčejně vychvalován nepřítelem, sklízí krátkodobé pošlesky politicky nepevných lidí, ale v zápětí vede ke ztrátě důvěry a je s hlediska dalších cílů škodlivý.

Vážné otázky, které vyvstaly v souvislosti s československou krizí, jsou problémy konkrétní etapy revolučního přechodu od kapitalismu k socialismu. Jsou to otázky spojené s nynější hospodářskou, politickou a ideologickou úrovní budování socialismu, spojené s poměrem sil mezi světem socialismu a kapitalismu.

Jsou to otázky, které vznikají při výstavbě socialismu nejen v jednotlivé zemi, ale i v rámci světové socialistické soustavy, která bojuje proti imperialismu. Každý pokus posuzovat situaci, která vznikla v souvislosti s československou krizí, bez přihlédnutí k obklopující ji reálné skutečnosti, je nemarxistický. Problémy této krize nelze posuzovat izolovaně. Zásadní koncepci nelze posuzovat zcela abstraktně. Abstrakce a izolování jevů hrají ve vědecké práci vážnou úlohu, ale jsou jen jednou její stránkou. Ignorování reálného prostředí a souvislostí s reálnou skutečností by nikam nevedlo. Kdyby socialistický svět neměl co dělat se světovým imperialismem, pak by i jeho vnitřní procesy byly jiné. Jiné by byly i vztahy jeho částí k celku.

Rozlišovat tři stránky československé krize

V současném stadiu vývoje událostí je třeba rozlišovat tři stránky této krize.

Zaprvé je třeba rozlišovat příčiny krize. Zadruhé problémy, které vedly k vojenskému zásahu pěti zemí Varšavské smlouvy a zatření, reakci komunistického světa.

Náš sekretariát se sešel téhož dne, kdy země Varšavské smlouvy podnikly vojenskou akci. Není třeba připomínat, že v situaci nastal ostrý obrat. Po posouzení událostí sekretariát vypracoval mnou podepsané prohlášení.

Dokonce i nyní, kdy máme od těchto událostí určitý časový odstup, jsem přesvědčen, že naše prohlášení bylo čestnou a správnou odezvou na vzniklou situaci. Nepropadli jsme panice ani nebývalému masovému pokusu zapojit všechny síly, tedy i naši stranu do světového protisovětského mumraje. Je zvlášť zajímavé, že se náš lid nezapojil do nějakého hysterického hnutí.

V době, kdy imperialistické síly zoufale hledají a využívají kde jaký materiál „z komunistických pramenů" k vyvolávání reakčních nálad v masách, nesmí jim komunisté ještě nahrávat. To je příkazem třídní solidarity.

V době maďarských událostí v roce 1956 italští socialisté se oddělili od všeobecných názorů a začlenili se do křižáckého tažení proti Sovětskému svazu. Soudruh Togliatti jim dal tehdy zajímavou radu. Domnívám se, že jeho rada je i dnes namístě. Togliatti tehdy prohlásil: „Chtěl bych našim socialistickým soudruhům a demokratickým přátelům říci: pracující člověk z lidu, který má revoluční smysl pro realitu, musí být na straně revoluce a ne na straně reakce." K tomu Togliatti dodal: „Až bude bitva vyhrána (tj. až skončí krize), posoudíme chyby a problémy, uvážíme, jak je napravit. Především však nesmíme zapomínat, kde je místo bojovníků za socialismus a mír."

Zdá se mi, že je to rada dobrá jak pro socialisty, tak i pro komunisty.

Po hlubším a opětovném posouzení československé krize mnozí lidé a některé strany opravili svoji původní reakci. Byla to svým způsobem kritika vlastního původního mínění. Myslím, že i náš budoucí názor potvrdí správnost našeho původního mínění. Jsem rád, že mohu prohlásit, že naše strana – vedení i členstvo – jednala správně. Členové naší strany nezakolísali a neupadli v paniku. Víte však už také, že někteří členové ústředního výboru naší strany porušili naše řady a uveřejnili v kapitalistickém tisku prohlášení, které není v souladu s názorem sekretariátu.

Prohlásili jsme, že nemáme informace, které by dovolily domnívat se že byla možná jiná alternativa. Tito soudruzi však prohlašují, že mají dostatek informací ke správnému posouzení krize. Individuální jednání některých členů našeho ústředního výboru vyvolalo zvláštní problém.

Nesmíme si totiž plést otázku rozdílných politických názorů a práva vyslovit tyto názory na půdě strany s činy, které nemají nic společného se zásadami demokratického centralismu. Nechceme zaměňovat různost politických hledisek s činností, která nemá nic společného s idejemi dělnické třídy v otázce organizace. Nemůžeme se smířit s takovými činy, nebo je přehlížet, protože by to vedlo k rozkolu naší strany. Příliš dlouho jsme naši stranu budovali, než abychom mohli připustit neodpovědnosti, které ji před několika léty přivedly na pokraj zkázy. V struktuře naší strany není místa pro podobné chování. Kdybychom jednali jinak, co by zbylo ze zásadních otázek jako stranická disciplina, demokratický centralismus atd.? Nikdo se nesmí vyvyšovat nad stranu.

Československá krize je produktem slabosti

Československá krize je produktem slabosti starého stranického vedení a chyb, kterých se dopustilo nové vedení v procesu snah o nápravu starých chyb. Nutnost demokratických a ekonomických reforem nebyla v posledních týdnech krize projednávána.

Mnohé nové chyby vznikly nedostatečným pochopením původu a charakteru starých chyb. Nyní je například jasné, že v Československu jsou a byly vážné ideologické nedostatky ve straně, v masových organizacích a mezi mládeží. Na tom má vinu staré vedení. Jeho byrokraticko-administrativní přístup k řešení problémů situaci ještě více zhoršoval. Ideologický život strany a masových organizací byl zbaven životní síly. Kdyby nové vedení správně zhodnotilo závažnost těchto slabin, nedopustilo by se nových chyb. V květnu tohoto roku nové vedení přiznalo, že ho překvapila rychlost, s jakou vystoupily protisocialistické síly. Ale místo aby zabránilo jejich vzrůstu, nepřestávalo hovořit o věrnosti národa socialismu.

Jsem přesvědčen, že československý lid je skutečně věrný socialismu. Když se však proti socialismu nepřátelským živlům nebojuje, pak není záruky že bude pevná obrana socialismu. Věrnost je pouze cit, který je třeba mobilizovat a organizovat dříve, než se stane politickou silou.

Československo více než kterákoli jiná socialistická země potřebovala ekonomickou reformu. Systém nivelizace mezd téměř znemožnil zavedení soustavy založené na materiálních podnětech. Staré vedení hovořilo o reformách, ale při řešení věci se spokojovalo dílčími opatřeními. Nové vedení se o těchto problémech s pracujícími neradilo. Vytýčilo ideje, které otevřely cestu nesocialistickým koncepcím.

Československo více než kterýkoli jiný socialistický stát potřebovalo demokratické reformy. Bylo nutno likvidovat krajně centralisovanou státní a stranickou soustavu. To byla nezbytná opatření v československé situaci. Tyto tři problémy – ideologická slabost, nutnost ekonomických reforem a nevyhnutelnost demokratických reforem se staly jakýmsi začarovaným kruhem. To platilo nejen v období starého vedení, nýbrž i v polednovém období.

Bylo velmi těžké zavádět reformy, k nimž nebyl lid připraven ideologicky ani politicky. Za takových okolností mohou protisocialistické síly demagogicky využívat mnohých procesů rozvíjejících se při zavádění reforem.

Proč tyto problémy nevznikly dříve?

Proč tyto problémy nevznikly před rokem 1963? Po roce 1948 Československo nesporně procházelo obdobím ekonomického růstu. Od roku 1948 do roku 1965 se objem průmyslové výroby zvýšil pětkrát, mzdy průmyslových dělníků vzrostly o 127 procent.

Je možné říci, že v roce 1955 byla v Československu nejvyšší životní úroveň mezi všemi socialistickými státy.

Tak vysoké tempo růstu bylo možné na základě staré průmyslové základny a díky rezervám kvalifikované pracovní síly. Těchto dvou faktorů bylo možno využít díky ekonomickým vztahům Československa se Sovětským svazem. Sovětský svaz – a v tom je podstata věci – podporoval průmyslový rozvoj většiny, ne-li všech socialistických států.

Rychlý rozvoj ekonomiky byl bezesporu kladným jevem. Nicméně obsahoval některé vady. Každoroční zvyšování dělnických mezd bylo materiálním stimulem. Proto, pokud růst ekonomiky pokračoval, ideologické problémy se neprojevovaly.

V tomto období se neprojevovaly ani problémy ekonomiky, ani problémy demokratické struktury. Ekonomický rozvoj takového druhu má však své meze. Je omezován stavem pracovních sil a potřebou investičního kapitálu pro obnovu strojního vybavení, potřebou finančních prostředků na zavádění nové technologie. Bylo nabíledni, že v Československu bylo potřeba omezit každoroční zvyšování mezd a více investovat do průmyslového vybavení a na rozvoj techniky.

Od roku 1963 začalo tempo růstu klesat. Odrazem pomalejšího růstu výroby bylo i zpomalení mezd. Mzdy nepoklesly, ale jejich růst se zpomalil. A právě tehdy se začaly projevovat některé nedostatky.

Snížení tempa růstu mezd přestalo být materiálním stimulem. Začaly se projevovat důsledky neblahého stavu ideologické práce v posledních letech. Lid nereagoval na administrativní opatření a dokonce ani na taková, která byla nezbytná. Ekonomika vyžadovala zvýšení produktivity práce. Proto bylo třeba zavést systém materiálních stimulů.

Staré vedení neodpovídalo potřebám doby. Situace se stávala stále kritičtější. Ve straně i v jejím vedení vzrůstal tlak na zavedení hlubších reforem na rozhodujících úsecích.

Kritická situace vyvrcholila na lednovém plénu. Novotný a druzí byli odstraněni, protože odepřeli změny.

V létech ekonomického rozvoje nebyly byrokratické metody vedení ostře kritizovány. Nyní však veškerá nespokojenost vytryskla najednou. Nové vedení mělo nastoupit cestu plánovaného uspořádaného přechodu k ekonomickým a demokratickým metódám. Místo toho však otevřelo stavidla proudu, který vyvolal anarchii a vynesl na povrch kontrarevoluční síly.

Po lednovém plénu stálo vedení před úkolem napravit situaci. Bylo však už rozštěpeno. Síly středu se v zápase s levicí spojily s pravým křídlem, které v tomto procesu převzalo vedení. Za těchto podmínek se politika strany posunula doprava. Strana se obávala nebezpečí zleva, ale nebyla dost ostražitá. Proto byla v zápase s pravými bezmocná. Každý ústupek pravici ještě šířeji otevíral dveře protisocialistickým silám. Bez efektivního boje proti pravičáckým tendencím se může jejich nebezpečnost stát bezbřehou.

Tato situace vyvolala v řadách dělníků i ve straně zmatek a demoralizaci. Vedení v té době dělalo pravým jeden ústupek za druhým. Vytvořil se začarovaný kruh. S každým ústupkem, kterého dosáhly, stávaly se pravicové síly smělejší. Revoluční síly byly zmateny a zastrašeny. To trvalo sedm měsíců.

V této době představitelé druhých socialistických zemí mnohokrát diskutovali s československými představiteli a žádali, aby se s takovým stavem skončovalo. Českoslovenští představitelé pokaždé souhlasili a slibovali že něco udělají, ale neudělali ničeho.

Jestliže budeme soudit podle prohlášení některých československých vedoucích, s kterými bylo možno setkat se po moskevské dohodě, pak uvidíme, že tyto osoby na svém postoji ničeho nezměnily.

Zdá se mi, že se tito činitelé dosud orientují na pravé křídlo. Vinu za nutná opatření svádějí na Rusy. Tak přece nelze mobilizovat zdravé socialistické síly. Vzniká dojem, že tito lidé dělají totéž, co dělali dříve. Neříkají lidu ničeho o nebezpečí zprava, se strany protisocialistických sil. Neříkají: je třeba hájit socialismus, je třeba skoncovat s kontrarevolucí. A že se právě proto obracejí k přátelům o pomoc. Vedení by mělo říci, co je třeba dělat proti činnosti reakce. Mělo by lidu vysvětlit, jaká opatření jsou nezbytná. A říci, že tato opatření jsou nezbytná ne proto, že to vyžaduje přítomnost vojsk pěti socialistických zemí, nýbrž v zájmu účinného boje proti nepřátelům socialismu.

Věci vypadají tak, jakoby tito lidé pokračovali ve starých chybách i v nové situaci. Nezajišťují rozvoj socialistických sil. Někteří vedoucí činitelé dokonce na adresu protisocialistických sil říkají: „Jsme nuceni proti vám dělat určitá opatření, protože tu jsou Rusové." Takové jednání nemůže rozvinout ideologický boj za socialismus. Je možné, že je příliš brzy pro podobný obrat ve vedení, ale vraťme se k projevu Smrkovského pronesenému po jeho návratu z Moskvy: „... věděli jsme, že celý svět sympatizuje s námi, ale že velmoci půjdou spíše na kompromis, než na něco jiného. Za těchto podmínek jsme se ocitli v těžkém postavení, z kterého není východiska."

Což pak těmto slovům nelze porozumět takto: „Počítali jsme s tím, že velmoci vystoupí proti pěti socialistickým státům, ale imperialistické velmoci volily kompromis, proto jsme i my museli přistoupit na kompromis." Což to je socialistický postoj?

Je to socialistický postoj?

To je znovu apel na pravicové síly, výzva k zaostalosti, k získuchtivosti. Navíc je to netřídní nacionalismus. Cožpak to není výzva k zaostalosti? Místo aby odsoudil mezinárodní imperialismus za připravované pokusy vměšování, za podporu kontrarevoluce, za vojenské manévry, Smrkovský dále řekl: ... museli jsme souhlasit, protože imperialistické státy nechtěly vstoupit do války. Smrkovský říká: pro nás je zlé, že imperialismus nezačal vojenské akce.

Cožpak činnost československého ministra zahraničních věcí J. Hájka neměla obdobný smysl?

President Svoboda mu jménem vedení poslal směrnici: Nepotřebujeme OSN. Chceme tuto otázku řešit v rámci socialistického společenství.

Ministr zahraničních věcí tuto směrnici obdržel. Zařídil se však tak, aby mohl později říci, že mu presidentův pokyn došel až po jeho vystoupení v OSN. Ve skutečnosti obdržel zprávu a věděl o jejím obsahu dlouho před svým vystoupením v OSN.

Je jasné, že se mnozí budou muset učit, jak posuzovat věci s hlediska třídního boje, s hlediska boje proti mezinárodnímu imperialismu.

Je jistý rozdíl mezi událostmi v Maďarsku v roce 1956 a současnými událostmi v Československu. Základním nebezpečím v Maďarsku byla Nagyova nečinnost. Jeho vedení nebylo schopné vystoupit proti kontrarevolučnímu hnutí a nakonec vyhlásilo neutralitu Maďarska. Každý ústupek byl prospěšný kontrarevoluci. Nakonec Nagyova vláda byla neschopnou jakékoli akce.

Ztratila kontrolu událostí a byla uchvácena kontrarevolučními silami. Nebojovala proti slabostem a proto události dospěly k nevyhnutelnému zakončení.

V současné době postupují imperialisté opatrněji. Vzhledem k pomoci socialistických zemí a pod vlivem poznání, že socialistické státy nepřipustí, aby kontrarevoluce v Československu nebo v jiné socialistické zemi zvítězila, dávají přednost podpoře tzv. „progresivních sil", které terorizují a kompromitují tzv. „konservativce", kteří zastávají marxisticko-leninský postoj. Když se těmto silám podařilo zterorizovat a odstranit marxistické křídlo v odborech a jiných společenských organizacích – a tak tomu bylo i v Československu –, stal se boj proti kontrarevoluci vážným problémem.

Tak jako v Maďarsku i v Československu se protisovětským silám podařilo využít všech nespokojenců a organizovat je. Byli mezi nimi lidé, kteří měli vážné důvody k nespokojenosti, byli však i lidé zaujatí a nebezpeční. Odkládání nutných ekonomických opatření vyvolalo problém dočasné nezaměstnanosti. Toho reakce využila k získávání dělníků na svou stranu.

Ostrá opatření při znárodňování malých soukromých podniků, včetně holičství a opraven obuvi či jiných živností, ve kterých pracovali jen majitelé, vytvořila nepřátelsky naladěný sektor drobné buržoazie. Tomu nasvědčuje fakt, že od ledna 1968 desítky tisíc lidí žádaly o navrácení jejich soukromého majetku. Někteří žádali o povolení zaměstnávat námezdní síly. Wiscounsinský časopis „Progressive" obdržel od pražského zpravodaje velmi zajímavou zprávu, kterou uveřejnil v červnovém čísle a v níž se praví:

Jestliže mládež v souvislosti s pomalým tempem rozvoje nového komunismu projevuje netrpělivost, pak pravicové živly by chtěly návrat, ale ne návrat k Masarykovi, ale k Habsburgům. Doufají, že jim extremisté otevřou dveře, odstraní komunisty, načež bude možno uskutečnit sen o soukromém podnikání. Tito lidé středního věku, ale i mladí, jsou ovládání podnikatelským duchem. Po dvacet let se večer co večer modlili s tváří obrácenou k západu. Podobnou náladu mají i staří lidé, kteří se nedokázali přizpůsobit. Značnou část z nich tvoří věřící a duchovenstvo.

Jeden chicagský podnikatel, který odjel z Prahy před příjezdem tanků, prohlásil: „Je to zločin. Češi byli připraveni se pohnout. Chtěli otevřít svoji zemi západnímu obchodu a přijmout západní metody. Několik ministrů mi řeklo, že se velmi dobře cítí, když jsou svobodní."

Tento americký podnikatel postoupil svoje obchodní záležitosti obchodnímu zástupci v Německé spolkové republice.

Je třeba mít na zřeteli, že východoevropské státy byly v dějinách známy svou zaostalostí a nacionalismem. To nelze odstranit za dvacet let, zejména při slabé ideologické práci komunistické strany. Starý a zkušený americký imperialismus vydržuje velké ústavy, které se specializují na využití nacionalismu v socialistických státech. V těchto ústavech pracují bývalí ultralevičáci a liberálové. Je známo, že se některé strany v socialistických zemích přiklánějí k nacionalismu, místo aby se opíraly o třídní základnu a o socialismus. Tímto způsobem se chtějí vyhnout etapě ideologické práce. Nevytvářejí rezervoár antiimperialistické a protikapitalistické ideologie. Což to neplatí o Jugoslávii a Rumunsku? Dovoláváním se materiálního blahobytu otevírají a ponechávají otevřeny ideologické dveře. To bude mít pro tyto strany neblahé důsledky.

Čímpak je možno vysvětlit tak hanebný skutek výboru pražských studentů, který se omluvil severoamerickému velvyslanectví za to, že vietnamští studenti uspořádali před budovou velvyslanectví demonstraci. Pražští studenti sbírali mezi sebou peníze a koupili americkou vlajku jako náhradu té, kterou spálili vietnamští studenti. Doručili ji americkému velvyslanci a tleskali, když americký námořní pěšák vztyčoval vlajku na stožár. Je dost možné, že tuto vlajku zaplatila severoamerická špionážní ústředna, ale důležité a smutné je, že pražští studenti ji doručili. Někteří pražští studenti se pěstmi vrhli na vietnamské kolegy, kteří hlídkovali před severoamerickým velvyslanectvím.

To je neuvěřitelný čin, ale co říci tomu, že když v lednu 1968 komunistická strana ještě pod vedením Novotného uspořádala demonstraci mládeže proti imperialistické agresi ve Vietnamu, někteří studenti a jejich vedoucí organizovali bojkot této demonstrace. Proto na ni přišlo pouze asi sto lidí. To charakterizuje politickou a ideologickou zaostalost a nedostatek třídního uvědomění. Je to jen jeden příklad vytváření iluzí o americkém imperialismu. Podobné živly nemohou být oddány socialismu. Položme si proto otázku: což je toto pevná základna pro obranu tsocialismu? Není to spíše úrodná půda pro kontrarevoluci a chaos?

Jaké byly další formy kontrarevoluce?

Pravicová sociálně demokratická strana sjednotila své šiky, organizovala ústředí a řadu klubů. Tato strana ohlásila konání celostátního sjezdu. Dostávala prostředky ze zahraničí, začala vydávat noviny, tisknout prohlášení a letáky. Měla otevřeně protisovětský postoj a otevřeně vystupovala proti Komunistické straně Československa. „Klub 231" byl útočištěm kontrarevolucionářů. Sjednocoval bývalé vězně, jejich přátele a příbuzné. Je třeba si pamatovat, že členy tohoto klubu byli nejen lidé nespravedlivě vězněni, ale také bývalí fašisté a podobné živly. Členové tohoto klubu vystupovali v americké a západoněmecké televizi.

Od ledna 1968 se v Československu objevilo – neznámo odkud – mnoho nových organizací. V této souvislosti je třeba uvést, že vedoucí oddělení americké špionážní ústředny, který řídí diverze v socialistických státech v rozhovorech o metodách práce jeho oddělení zdůraznil, že kde je to jen trochu možné, je třeba vést kontrarevoluční činnost prostřednictvím existujících organizací. Tak tomu bylo i se Svazem protifašistických bojovníků. Bývaly doby, kdy tato organizace hrála pokrokovou roli a v jejích řadách pracovala řada významných československých představitelů. V současné době je tento Svaz přeorganizován a v jeho denních zprávách se uvádí, že je to organizace, jejímž úkolem je „postupné vykořenění všech prvků deformací a odstranění těch, kdož je zavinili". Takový byl plán teroru proti komunistům. Svaz protifašistických bojovníků se měl stát základnou protisocialistických vysloužilců. Je zajímavé, že v materiálech tohoto Svazu není ani zmínka o zajištění výstavby socialismu. Tato organizace chtěla v říjnu svolat celostátní sjezd.

Dále byla reorganizována slovenská Demokratická strana. Tato strana otevřeně vyzývala, aby se v Československu konaly volby pod dozorem USA, Anglie, Francie. Dožadovala se vrácení znárodněných podniků bývalým majitelům. Požadovala zákaz komunistické strany a komunistického tisku.

Stará tělovýchovná organizace Sokol a oddíly skautů byly obnoveny, aby se účastnily tohoto zápasu. Tyto síly bylo možno odstranit hned v zárodku, ale stejně jako v Maďarsku i v ČSSR byla komunistická strana oslabena vnitřním zápasem. Vyšší vedení československých ozbrojených sil bylo demoralizováno soupeřením mezi různými skupinami. Vojska ministerstva vnitra byla ve zmatku a demoralizována. Pohraniční stráž nevěděla, jaká politika se provádí. Členové komunistické strany neměli vedení a byli bezmocni proti stále sílícím útokům.

Za stavu rostoucího zmátku protisocialistické živly převzaly moc v místních orgánech řízení, zmocnily se organizačního vedení a což je zvlášť důležité, převzaly kontrolu tisku, rozhlasu a televize. Celou dobu nebylo v Československu slyšet ani slova proti vývoji událostí. Protisocialistické živly dostávaly stále větší odvahu. Domnívám se, že se situace postupně vymkla kontrole.

Týden před vstupem vojsk pěti socialistických zemí bylo v Československu 10 až 12 tisíc západoněmeckých turistů. (Podle přiznání západoněmecké vlády pouze 8 tisíc.) So časně bylo v Československu 3 až 5 tisíc Američanů a velký počet Italů, Francouzů a Angličanů. Většinou to byli studenti, kteří tu trávili prázdniny, byli tu však i obchodníci. Jen slepý mohl nevidět onu světovou mobilizaci ideologických a politických kádrů imperialismu. Agenti americké špionážní služby, zejména ti, kteří měli liberální nebo socialistickou pověst, zamířili v této době do Prahy. Ve zprávě, otištěné na první stránce Peels Worldu a sestavené z autentických materiálů redakce deníku, který vychází v San José, se uvádí, že předseda organizace „Mladí američtí bojovníci za svobodu" po návratu z Československa prohlásil, že v Československu organizoval studenty k boji proti komunismu. Pravil: „Osobně se domnívám, že v Československu byly v pohybu větší protisocialistické síly než v roce 1956 v Maďarsku." Blížila se srážka.

Bratislavská dohoda mohla pomoci, ale vedení nechtělo bojovat. Místo toho, aby plnilo dohodu, začalo vystupovat v televizi s vítěznými řečmi. Tím vneslo ještě větší zmatek mezi masy. Proto také ztratilo důvěru a oporu čestných lidí a následkem toho bylo ještě neschopnější bojovat proti antisocialistickým silám.

Obzvlášť nebezpečné bylo zveřejnění manifestu „Dva tisíce slov", podepsaného 27. června sedmdesáti představiteli inteligence. Tento pamflet byl otištěn v Literárních listech a v šesti dalších československých časopisech. Kromě toho byla tato výzva rozšířena rozhlasem a televizí. Autoři této výzvy se obraceli k dělníkům, zemědělcům, zaměstnancům, vědeckým pracovníkům, výtvarníkům a ke všem občanům a předložili jim nic menšího, než kontrarevoluční platformu.

Pod pláštíkem slov o liberalizaci se pokoušeli odstranit vše, co bylo umožněno Únorem 1948. Výzva „Dva tisíce slov" vybízela, aby lid řešil životní otázky demonstracemi, stávkami, bojkotem, aby takovým způsobem byli odstraňováni funkcionáři věrní socialismu. Autoři výzvy volali po „vytvoření našich vlastních občanských výborů a komisí". Jinak řečeno, vyzývali k převzetí moci. Zavázali se, že se zbraní v ruce budou hájit vedení, které si sami zvolí. To už byla výzva k ozbrojené kontrarevoluci. Oplývala demagogickou frazeologií a hlásala, že ve vládě mohou být komunisté, ale pouze komunisté určitého typu. Cožpak to nesvědčilo o nebezpečí kontrarevoluce? Výzva „Dva tisíce slov" se stala platformou, sběrným střediskem protisocialistických sil.

Platforma kontrarevoluce

Zamysleme se nyni nad touto platformou. Setrvávali na ní v době, kdy se už demokratizační proces uskutečňoval. Výzva tedy nesloužila k realizaci demokratických reforem. Čím byla, jestliže ne základnou pro kontrarevoluci? Měla snad být programem rozvoje socialismu? Nejde přece o slovíčka. Výzva byla skutečným akčním programem.

Demagogií a terorem nutili čestné lidi rezignovat na vedoucí místa ve vládě a v odborech. „Dva tisíce slov" se stalo legální politickou základnou kontrarevoluce.

Zahraniční tisk správně pochopil význam této výzvy. Například hrabě Razumowski ve Frankfurter Zeitung charakterizoval „Dva tisíce slov" jako první etapu ke změně kursu a k „odtržení od Moskvy". Razumowski volal po rozpoutání kampaně za likvidaci Lidových milicí.

Jak vedení reagovalo na výzvu „Dva tisíce slov"?

Zpočátku neprovedlo žádná opatření. Jen pod tlakem druhých socialistických států odsoudilo výzvu jako projev aktivizace protisocialistických sil. Později však v odpovědi na dopis pěti socialistických zemí začalo bagatelizovat její význam, podceňovat její nebezpečnost a prohlásilo, že situaci v zemi ovládá. Vedení dokonce dalo zveřejnit prohlášení autorů této kontrarevoluční výzvy, kteří tvrdili, že neměli v úmyslu podkopávat základy socialismu v Československu. Zato autoři Dubčekovi poděkovali za jeho pozornost a pokračovali dál ve špinavé práci.

Koncem června Smrkovský prohlásil:

Autoři a osoby, kteří podepsali manifest „Dva tisíce slov", který vyvolal v zemi takový rozruch, jsou představiteli uvědomělých a věrných občanů a že on sám osobně v jejich činech vidí „jen čestné úmysly".

Cožpak bylo správné mít takový vztah k dokumentu, který vyvolal tak silný kontrarevoluční otřes?

Českoslovenští soudruzi v odpovědi na dopis pěti socialistických států přiznali: „V přítomné době se v Československu rozvíjí kampaň a podvratná činnost proti jednotlivým občanům, úředníkům, státním činitelům a také členům nového vedení."

Avšak ani tentokráte vedení nezakročilo proti kontrarevolučním živlům. Ve skutečnosti byla situace taková, že starý generál, který v Národním shromáždění kritizoval manifest „Dva tisíce slov", se stal okamžitě terčem útoků a nikdo se ho nezastal. Byl veřejně urážen.

Ani po Bratislavě kontrarevoluční aktivisté neustali ve své činnosti. V zoufalství se stali ještě útočnějšími. Bylo více schůzí, na kterých bylo vedení kritizováno, zvětšil se počet demonstrací proti vedení, zesílila kampaň proti stoupencům bratislavských dohod. Občany, kteří podepsali dopis Sovětskému svazu v souvislosti s dopisem pěti stran socialistických zemí, začali nazývat zrádci a všemožně je pronásledovali. Byly rozšiřovány petice s požadavkem rozpuštění Lidových milicí. Předsednictvo ústředního výboru KSČ tyto činy kritizovalo, ale nepoužilo proti nim žádná opatření. Nebyla zavedena kontrola rozhlasu a televize. Kontrarevolučním silám nebyl kladen nejmenší odpor.

Bylo zcela jasné, že v Československu bylo vedení paralyzováno a že začala plíživá kontrarevoluce.

V tom také spočívá podstata věci.

Zprávy o tom, že protisocialistické živly připravují etapu ozbrojených akcí, vycházely hlavně z řad československých komunistů. Když byli vedoucí českoslovenští činitelé dotázáni, co chtějí dělat, slibovali, že neprodleně provedou určitá opatření. Postoupili tuto záležitost ministrovi vnitra Josefu Pavlovi. A ministr vnitra v této věci sdělil, že to vše neodpovídá skutečnosti Dnes jsou tyto skutečnosti každému jasné. Byly nalezeny zbraně ve sklepech jedenácti ministerstev. Byly tam uskladněny většinou bez vědomí ministrů. Těžké kulomety, ruční granáty, protitankové zbraně. V Bratislavě, Ostravě, Brně, v Karlových Varech a v Praze bylo zajištěno na deset tisíc automatických zbraní. Byly to zbraně západoněmecké a americké výroby. Sklep v domě Svazu novinářů byl přeplněn zbraněmi.

Objevilo se mnoho silných vysílaček, které československá vláda nikdy nekoupila. Kdosi odvolal pohraniční stráž, aby tyto vysílačky mohly být přepraveny přes hranice do země.

Bylo mnoho dobře vybavených ilegálních tiskáren. Středisko zahraničního vysílání v české řeči bylo ve vojenském objektu v Mnichově. Českoslovenští kontrarevolucionáři postavili v Mnichově na náměstích skutečné šibenice a snad aby získali praxi, pověsili na ně figuríny znázorňující komunistické vedoucí.

V mnohých okresech byli delegáti na nastávající sjezd strany nikoli voleni, nýbrž jmenováni. Takzvaný ilegální sjezd nebyl svolán ústředním výborem, ani vedením. Slovenští delegáti na něm nebyli prakticky zastoupeni, stejně jako na něm nebyl žádný delegát ozbrojených sil. Byla to karikatura sjezdu.

Mezi kontrarevolucionáři, kteří se dostali do Prahy, byl i L. Černý, protisocialistický organizátor Mezinárodního výboru spásy. V širokých kruzích je znám jako agent CIA, spolupracující s vysílačkou Svobodná Evropa.

Saša Wolmann řídí Zemědělský ústav v Dominikánské republice. V roce 1956 pracoval v Mezinárodním výboru spásy. Je to rumunský emigrant a první z těch, kteří se v roce 1956 dostali ze Spojených států do Budapešti, kam přijel z Vídně. Byl tehdy ředitelem Mezinárodního ústavu pro výzkum v oblasti práce, jehož předsedou byl Normann Thomas. Tato organizace byla vydržována špionážní ústřednou. Wolmann r. 1956 organizoval zájezd do Dominikánské republiky na podporu výsledků voleb. A tento Wolmann se účastnil československých událostí.

Dnes je jasné, že určitá protisocialistická činnost se projevila i v samotném vedení. Nejlepší staří komunisté musili odejít z orgánů bezpečnosti. V zahraničí byly vytvořeny speciální skupiny. V těchto zahraničních organizacích stovky československých uteženců se cvičilo ve střelbě a v sabotážích. Vedoucí speciálních skupin přešli hranice ze Západního Německa. Rozhodli se přistoupit k zatýkání komunistických vedoucích.

Můžeme se divit, že američtí a západoněmečtí imperialisté projevili tak velkou aktivitu a pečlivě prostudovali ponaučení z roku 1956? Měli bychom to všechno lépe znát.

Vedoucí špionážní služby pro východní Evropu v hitlerovském generálním štábu generál Gehlen byl převzat po druhé světové válce americkou špionážní ústřednou. Tam řídil operace ve východní Evropě pro potřeby USA a Západního Německa. Tutéž práci dělal i za Hitlera. Jeho školou kontrarevolucionářů procházejí tisíce agentů, kteří jsou vycvičeni pro operace ve východní Evropě.

Imperialismus nikdy neuznal výsledky druhé světové války, pokud jde o Sudety, polská území, východní Evropu atd.

Americký imperialismus chce vytvářet „mosty", což v podstatě znamená vytváření ilegálních ideologických tunelů. To všechno se dělo v rámci „uvolnění". Je jasné, že se situace blížila výbuchu.

Uvedli jsme v našem prohlášení, že neznáme všechna fakta, abychom mohli říci, že bylo využito všech ostatních možných alternativ. Dnes však už takové skutečnosti známe.

V průběhu prvních sedmi měsíců 1968 byly porady, setkání a diskuse mezi stranami socialistických zemí a Komunistickou stranou Československa. Byla Bratislava a Čierná, byla i uzavřená jednání. Pět socialistických států žádalo na Československu kontrolu hranic se Západním Německem, aby bylo možno čelit protisocialistickému pronikání a nebezpečí. Předpokládám, že v této době už nebylo ani času, ani jiné alternativy. Kdyby začal otevřený boj, bylo by více obětí. V složité situaci byli zabiti sovětští vojáci. Ale podle všech zpráv je jasné, že ozbrojené síly pěti států nezastřelily v Československu ani jediného člověka.

Velmi závažná otázka

Příčinou, proč vedení nezakročilo, mohl být vliv pravicových sil v něm a snad i celková tendence nedoceňovat nebezpečí nebo dokonce s revizionisty spolupracovat. To bylo začátkem frakčního zápasu ve vedení.

Nesmíme se tomu divit, protože i u nás bylo totéž. I v naší straně, v době zápasu proti pravici, v důsledku kterého jsme ztratili náš deník, stála naše strana téměř na pokraji zániku. Nicméně, základní ideologickou a politickou příčinou, jak se zdá, byly obavy vedení, že akce proti antisocialistickým a pravicovým silám oslabí demokratizační proces. Vedení vytrvale tvrdilo, že pravé síly je možno oslabit pouze opatřeními k nápravě minulých chyb. V jistém smyslu je tento postoj správný, protože v zápase o demokratizaci důvěra ve stranu stoupá. Nedostatek je v tom, že lidé, kteří tento postoj zaujímají, zapomínají na třídní boj.

Pravicové síly ve společnosti nebojovaly za demokratizaci země, ale pod pláštíkem demokratizace a liberalismu chtěly ve státě zlikvidovat marxisty a organizovat protisocialistické síly. Proto úsilí o demokratizaci současně vyžadovalo i boj proti antisocialistickým silám. Ti, kdož tomu neporozuměli, neviděli, že ve státě jsou zbytky třídního boje. Vždyť kapitalistické živly nebyly likvidovány, byly ještě v obchodě, v masových sdělovacích prostředcích a ve vládním aparátu. Proto vznik nenáhlého ochrnutí vedení je možno vysvětlit tím, že toto vedení zapomnělo na třídní boj a co je ještě vážnější, zapomnělo na poučení z Maďarska r. 1956.

Je pravda, že v současné době ani americký, ani západoněmecký imperialismus není připraven k vojenskému vystoupení. To však ještě neznamená, že s jejich strany nehrozí nebezpečí. Ve skutečnosti právě v tomto okamžiku imperialismus věnuje zvláštní pozornost procesu „uvolnění". V těchto státech roste podvratná snaha pronikat do socialistických zemí. Nedělejme si iluze. Americký a západoněmecký imperialismus má na určitých místech dost lidí, kteří jsou připraveni otevřeně nebo tajně zasáhnout v libovolný okamžik, až proces „uvolnění" dosáhne stupně, kdy se bude rovnat chaosu. Takové síly jsou ve stavu stálé pohotovosti a působí ve všech socialistických státech světa. Každému musí být jasné, že Československo je v tomto smyslu v seznamu západoněmeckého a amerického imperialismu na prvním místě.

Někteří soudruzi se ptají, jak je to možné, že po dvaceti létech existence socialismu vzniklo podobné nebezpečí?

Jednou z příčin je to, že nepřátelské živly žijí velmi dlouho. Jsem přesvědčen, že v době, kdy bude ve Spojených státech socialistická vláda, budeme mít desítky miliónů lidí a jejich rodin, kteří budou nespokojeni. I v tom případě, že za socialismu se jim povede dobře, budou tito lidé nespokojeni. Nemůžeme změnit myšlení bývalých boháčů, ku-klux-klanovců a ostatních extremistů. Po dvaceti létech existence socialismu mnozí z nich budou žít a mít děti.

Proč ještě po dvaceti létech? Protože po dvaceti létech ještě existuje imperialismus, který se orientuje na pronikání, na podvratnou činnost a na „uvolnění".

Proč ještě po dvaceti létech? Protože za dvacet let nelze vytvořit novou společnost, dosáhnout hojnosti všeho a nelze zcela vychovat nového člověka.

Proč ještě po dvaceti létech? Protože za tuto dobu nová společnost ještě nedosáhne dokonalosti. V procesu výstavby nové společnosti vznikají překážky a chyby, jsou a budou lidské slabosti.

Proč ještě po dvaceti létech? Protože je třeba času na odstranění hlubokých škod, které kapitalismus způsobil na charakteru lidí. K odstranění zla, zbylého po staletích existence vykořisťování člověka člověkem je třeba času.

Nesprávně postavená otázka

Tak není otázka správně položena. Správně by zněla: jak bylo možné udělat všechno to, čeho socialismus za tak krátkou dobu dvaceti let dosáhl.

A právě v tomto světle je třeba posuzovat chyby a slabiny vedení. Jestli v současné době bylo v ČSSR nebezpečí „kontrarevoluce" – a já jsem přesvědčen, že bylo – pak učiněná opatření byla nejen ospravedlnitelná, nýbrž i správná. Jakmile toto nebezpečí bude odstraněno, až Komunistická strana Československa bude mít ve svých rukou řízení, pak bude správné vyvést vojska a odvolat všechna omezení. Taková je podstata otázky, co je správné a co nesprávné, jestliže budeme věc posuzovat s třídního hlediska, s hlediska zajištění socialismu.

Říká se, že pět socialistických států porušilo národní svrchovanost. To je pouze formální pravda. Kdo může uvěřit tomu, že SSSR, Polsko, Maďarsko, Bulharsko a NDR ohrožují nezávislost Československa. Není to obráceně? Tyto státy chtějí v souladu s Varšavskou smlouvou zabránit, aby Československo šlo cestou, která ohrozí nejen jeho svrchovanost, ale i suverenitu druhých socialistických států, aby zajistily mír a socialismus. Jestli nebude socialismu, jaká bude nezávislost Československa?

Zákrok pěti socialistických států je dočasným opatřením a zajišťuje Československu národní svrchovanost a obranyschopnost.

V této souvislosti vzniká otázka, jaké právo mělo pět socialistických zemí, jejich strany a vlády, překročit hranice jiného státu ve jménu zajištění socialismu.

Uveďme příklad: víte, že nikdo nesmí bez dovolení vstoupit do bytu druhého člověka. Ale dejme tomu, že v domě vašeho souseda vznikl požár a ohrožuje jeho dům, váš dům a domy dalších sousedů. Klepete na dveře, abyste souseda vzbudili. Žádná odpověď. Klepete hlasitěji. Opět žádná odpověď. Vkročíte tedy bez povolení a budete hasit oheň. S tímto zákrokem budou všichni souhlasit. Vždyť je to naprosto správné jednání. Vždyť to je všeobecně uznávaná norma. To, co se v našem případě zdálo být rozporným, bylo vyvoláno okolnostmi. Za předpokladu, že tento akt není precedentem, kterým se ruší celé pravidlo. Právě v tomto případě však bylo nutné, aby vojska pěti socialistických států vstoupila na území Československa, i když nynější vedení nevidělo, že u něho vzniká požár a tvrdě spalo.

Co způsobilo rozdíly v názorech jednotlivých komunistických stran a socialistických zemí? Jsem toho mínění, že to lze vysvětlit nejméně čtyřmi příčinami, které lze částečně nebo úplně zjistit v každém případě.

Zaprvé, jsou tu machinace a tlak ze strany imperialismu. Přímé vyhrožování, pronikání a korupce odpovídají změnám v taktice imperialistů, kteří živí iluze a kteří obzvlášť ovlivňují prokapitalistické živly v různých zemích. Zkušenosti učí, že v období vnitřních těžkostí nebo v období zostřeného mezinárodního napětí se tyto síly aktivizují a bojují za restauraci kapitalistického zřízení. Tyto síly působí zvláště na nacionalistické živly, na revizionisty a oportunisty v našich stranách. Ve sféře ideologie, která se nejvíce opožďuje ve vědomí lidí, se imperialisté zvlášť snaží uspat třídní uvědomělost strany a dělnické třídy.

Zadruhé, tyto rozdíly jsou vyvolány rozdíly v ekonomické a sociální úrovni jednotlivých zemí, v jejich praktických zkušenostech, zejména v jejich zkušenostech ze vztahů k imperialismu v dějinách a tradicích národů atd. Sv

tové komunistické hnutí správně zdůrazňuje potřebu přihlížení k těmto národním rozdílům, ale současně také zdůrazňuje nezbytnost internacionalismu. Přirozeně, že se každá země snaží rozvíjet svoje národní a duchovní síly, svou státnost, ekonomiku a kulturu. Ale to lze provádět cestou rozvoje socialismu a zajišťováním správného vztahu mezi socialismem a internacionalismem. Socialismus je možno rozvíjet při respektování všeobecných zákonů rozvoje, které byly definovány Marxem a Leninem, při zachování diktatury proletariátu a vedoucí úlohy komunistické strany a komunistické ideologie vůbec. To jsou závěry, vyslovené na poradě v Bratislavě.

Třetím faktorem, který působí různost názorů je nacionalismus, který pronikl do komunistického hnutí. Lenin učil, že po celé dlouhé období budou národnostní rozdíly, které musí brát komunistické hnutí v úvahu. Zdůrazňoval, že i přes to, že takové nacionální rozdíly existují, je nutno jejich vliv na politiku v jednotlivých otázkách podřídit jednotnému mezinárodnímu úkolu světové revoluce.

A konečně určitou úlohu při vytváření rozdílů v názorech hraje rozvoj dělnického hnutí a jeho růst. Lenin v článku „Různé názory v evropském dělnickém hnutí" k této otázce napsal, že jednou z nejhlubších příčin různosti názorů na taktiku, je růst dělnického hnutí. Nechceme-li měřit toto hnutí podle měřítka nějakého fantastického ideálu a budeme-li je posuzovat jako praktické hnutí obyčejných lidí, pak bude jasné, že získávání nových a nových „rekrutů", příchod nových vrstev pracujících mas musí být nevyhnutelně doprovázen kolísáním v oblasti teorie a taktiky, opakováním starých chyb, návratem k zastaralým názorům a k zastaralým postupům atd. Na školení „rekrutů" vynakládá dělnické hnutí každé země větší či menší množství energie, pozornosti a času.

Jak chápat demokracii

Přejdu k otázce o demokracii vůbec a o vnitřní stranické demokracii. Jak jsem uvedl, v Československu byla porušována vnitrostranická demokracie, byla porušena i zákonnost ve vztahu k jednotlivým osobám, organizacím, ústavům atd. To bylo způsobeno byrokratickými metodami práce, tendencí strany nahrazovat státní organizace, nechutí vedení napravit případy zneužití moci a zavést správné způsoby v ekonomickém a v politickém životě země. Ale při nápravě této politiky se nové vedení dopustilo jiných extrémů, zapomnělo na omezenost demokracie v podmínkách diktatury proletariátu. Jaká jsou to omezení? Všeobecně je možno říci, že demokracie, právo svobody slova, tisku atd. nesmějí být právem na rozvracení vedoucí úlohy komunistické strany, na rozvracení socialismu.

Naopak, takto chápaná demokracie by sloužila jen k ochromení vlády proletariátu, k rozvratu demokracie pro většinu národa. To může vést k restauraci kapitalistické demokracie, která je demokracií kapitalistů a monopolistů. Je to třeba dokazovat? Což u nás v USA existuje demokracie pro lid? Pro dělnickou třídu, pro komunisty, pro bojovníky za mír? Podívejte se na Chicago, kde byla zmobilizována armáda aby silám míru zabránila ovlivnit průběh sjezdu (demokratické strany, pozn. red.).

Pokud jde o demokratický tisk, pak nové vedení i zde propadlo extrému a odvolalo stranickou kontrolu.

Noviny formulovaly svoji politiku podle názorů svých redaktorů. Studentský časopis „Student" uveřejňoval články „Svobodné Evropy", která je fašistickou organizací a je vydržována špionážní ústřednou USA. Redakční kolegové v jiných novinách také zneužívali svobody tisku. Což je možné nazvat komunistickým názorem takovéto pojetí úlohy tisku? Může stát zachovat svoji existenci, když se prostředky hromadného působení nacházejí v rukou, které se snaží podkopat stranické vedení, pomlouvají socialistické země a uveřejňují kontrarevoluční manifesty, jako na příklad „Dva tisíce slov"?

V našem názoru na tisk jsme uvedli, že jsme pro maximální svobodu v rámci budování a obrany socialismu. To proto, že je třeba zajišťovat současně demokracii i socialismus. Nevěřím tomu, že by socialistické země potřebovaly censuru pro svůj vnitřní tisk. Ale to vůbec neznamená, že všem prostředkům hromadného působení je třeba dát neomezenou svobodu. Nemyslím, že by podobná koncepce byla přijatelná. Tato koncepce odporuje problémům, vznikajícím v procesu světového boje s imperialismem, odporuje úrovni ideologického vývoje a zdá se mi, že lidé v socialistických zemích něco takového vůbec nechtějí. Místo systému censury lid potřebuje odpovědnost redaktorů a redakčních rad, kterým je dána možnost projevovat větší pružnost při politickém hodnocení. Lid potřebuje redaktory a redakční rady, kteří nejsou politickými neutrály. Nemyslím, že by socialistické země potřebovaly protisocialistický tisk a mohly ho mít.

Skutečnost, že řada západoevropských komunistických stran nesouhlasila s akcí pěti socialistických zemí, připoutala k sobě velikou pozornost. Chtěl bych zde zdůraznit, že většina komunistických stran pochopila správnost akce pěti socialistických zemí; strany středoamerických a jihoamerických zemí, africké a asijské strany. Je zajímavé, že strany, které se bezprostředně účastní boje proti imperialismu, nebo žijí v imperialistickém obklíčení, jednoznačně podpořily akci pěti socialistických zemí jako nevyhnutelnou a nutnou. Tuto akci schvalují například komunistické strany Severní Koreje, Kuby, v Západním Německu, USA a celé řady latinskoamerických zemí. Zvlášť zajímavé je prohlášení Fidela Castra.

Za krize v Československu vystoupily na povrch různé zhoubné nádory, které se objevily na některých úsecích světového komunistického hnutí a ukázaly vliv oportunismu uvnitř naší strany.

Oportunismus proniká do našich řad zpravidla ve jménu taktiky. Proniká do řad našich odborářských funkcionářů pomocí taktiky, která, lze říci, obráží nízkou úroveň uvědomění. Nejsem proti taktice, ale velmi často se stává, že se argumenty, které překračují rámec taktického omezení, stávají základnou oportunistických tendencí.

Oportunismus je vlastně nedostatkem odvahy. Je to metóda, s jejíž pomocí chtějí mnozí dosáhnout přízně nepřítele, hájit svoji organizaci nebo i sami sebe. Oportunismus je odklon od základních třídních hledisek. Oportunismus, to je druh patolizalství, pochlebování. Je to kompromis nebo ústupek v zásadních otázkách. Lidé nastupují tuto cestu pro zdánlivé krátkodobé výhody. Tehdy nepřátelský tisk pozoruje, ale neútočí.

Dosáhli jste všeobecné vážnosti a někteří antikomunističtí liberálové vám pochlebují. Vítají vás jako lidi nezávislých idejí. A vy mlčíte k jejich útokům proti straně nebo proti skutečnému světovému komunistickému hnutí, protože by mohli poskvrnit vaši nově získanou reputaci. Pronikání viru oportunismu často unikne pozornosti a zůstává skryto až do vzniku krize. Nakonec se krátkodobé výhody projeví jako politická fata morgana. A toto je přípravou úderu ze zálohy. Oportunismus je vždycky maskován vznosnými prohlášeními o demokracii, svobodě, právech, koncepcemi, které jsou na mile vzdáleny skutečného života a třídní reality.

Pokusím se porovnat, jak se reagovalo na dvě krize: na krizi v Československu a na krizi na Středním Východě. Opravdu, pokuste se sami porovnat vaši vlastní reakci na tyto dvě krize. Organizovali jste protestní mítinky v době krize na Středním východě? Odsoudili jste tak či onak izraelskou agresi?

Z těchto dvou krizí, jak dobře víte je jedna hrubou agresí, podniknutou pro naftu, území, k zotročení arabského lidu. Je to agrese doprovázená zvířeckým násilím, používáním zápalných pum, zabíjením mužů, žen a dětí. Tato agrese pokračuje.

Je třeba položit si otázku, jestli skutečně bylo nutno, aby pět socialistických států vojensky zakročilo. Je možno diskutovat, zda-li bylo použito všech jiných prostředků k řešení československé krize. Nelze však pochybovat, že vojenská akce nebyla podniknuta pro materiální výhody, s cílem zničit samostatnost národa, pro zničení tohoto národa. Tato akce byla podniknuta jen a jen na obranu socialismu.

Některé komunistické strany dlouho váhaly, než odsoudily – a to dost neochotně – imperialistickou agresi na Středním východě. Některé komunistické strany to ani do dnešního dne neudělaly. Komunistická strana Rumunska nejen že neodsoudila tuto agresi, nýbrž se jí aktivně účastnila obhajobou izraelské agrese, postavila se proti účinným akcím proti Izraeli.

Kam se v tomto případě poděla vzletná slova o suverenitě? Kde byla opozice v době, kdy Izrael porušil suverenitu arabských zemí? Dnes mnozí mluví o právu na sebeurčení. Možná, že o něm slyšeli teprve nyní? Vždyť tehdy, v době krize na Středním východě jako by nic nevěděli.

Viděli jste už někdy, že by rumunští a jugoslávští soudruzi organizovali masové demonstrace proti americkému imperialismu, podobné těm, které teď organizují proti pěti státům Varšavské smlouvy?

Jediné vysvětlení: oportunismus

Odpověď na tyto otázky je jen jedna: oportunismus. V obou případech oportunisté pochlebují nepříteli. Antisovětismus je jeho hlavním pilířem. Ideologickým pilířem světového imperialismu. Je také nejhlouběji pronikající formou oportunismu. Události posledních týdnů ukazují, že základním problémem v komunistickém hnutí je oportunistická eroze. Nejpodstatnějším úkolem mezinárodního hnutí je zarazit tuto erozi. To je nezbytným předpokladem nového aktivního boje proti imperialismu a za vítězství socialismu na celém světě. Jednotliví vedoucí činitelé některých socialistických zemí prováději politiku „likvidace bloků" v mezinárodních vztazích. Taková politika však vede k rozkladu mezinárodního socialistického systému. „Nezávislost" malých socialistických států v rámci systému, kde by neměly ochranu celého socialistického společenství, je velmi pochybná. Kromě toho tyto státy nemohou nic dělat proti imperialistickým blokům. Proto taková politika vede jen k oslabení socialistického tábora.

Velmi pochybuji, že Jugoslávie, Rumunsko nebo Československo by mohly delší dobu zachovat svou samostatnost proti útočným záměrům amerického imperialismu, jestliže nebudou udržovat těsné styky se světovou socialistickou soustavou. Předpokládat to, znamená klamat sebe sama. Tento problém není příliš ostrý, protože hlavní socialistický sektor je jednotný. Je třeba si položit otázku, co by se mohlo stát, kdyby socialistické země přešly od postoje „žádné vztahy" k postoji „žádné bloky"? S těchto pozic by pak, obrazně řečeno, bylo možné postupně s každého sedřít kůži. Některé socialistické země mají dočasné výhody, stejně, jako je mají i odborově neorganizovaní dělníci, protože ostatní dělníci jsou organizováni a bojují proti vykořisťovatelům. Kdyby však všichni dělníci zaujali stejný postoj, pak by všichni byli vydáni na milost podnikatelů.

Tento vývoj je třeba posuzovat ve světle skutečnosti. Hlavním rozporem ve světě je rozpor mezi kapitalismem a socialismem. Poměr sil mezi těmito dvěma systémy dosáhl historicky kulminačního bodu.

Středem moci socialistické základny je Sovětský svaz a státy Varšavské smlouvy. Jednota této základny je podstatou současného historického momentu. Rovnováha sil je závislá na této jednotě.

Vznikla jakási eroze této základny. Je to eroze oportunistická. Může socialistický svět v současném období spoléhat na všechny svoje sektory?

Pochybuji o tom. Myslím, že důkazem toho je dezerce některých vedoucích v době krize na Středním východě a v přítomné době.

Myslím, že je třeba položit si otázku: Zaměřilo se Československo na podobnou dezerci? Nepodnikalo kroky o vystoupení z Varšavské smlouvy? Domnívám se, že podnikalo. Cožpak Československo nezměnilo svoji politiku vůči Střednímu východu? Určitě změnilo.

Což Československo nezačalo jednostranně odpoutávání a nezačalo navazovat kontakty se Západním Německem? A to bez ohledu na to, jak na to budou pohlížet ostatní socialistické státy? Tyto okolnosti nelze popřít. Což Československo neotevřelo vrata antisovětské politice? Domnívám se, že ano. Což vedoucí osobnosti neprohlašovaly, že Československo vykonalo už příliš mnoho pro Vietnam a pro arabské země bojující proti imperialismu?

Vezmeme-li v úvahu změny v československé politice a některé další okolnosti, pak je jasné, že Československo nabralo kurs na takovou nezávislost, která svědčí o vzdalování se socialistickému táboru. To není cesta k nezávislosti, to je cesta k závislosti na imperialistickém světě. Takový odchod Československa ze světového socialistického společenství by kvalitativně změnil poměr sil ve světě.

Vzhledem k zeměpisné poloze Československa by taková dezerce široce otevřela cestu do středu socialistického světa.

Cožpak vývoj těchto událostí se mohl nestat předmětem obav ostatního socialistického světa? Nemyslím, že tomu mohlo být jinak. Myslím, že nebezpečí v Československu bylo příliš veliké. Ale i kdyby toto nebezpečí bylo menší a kdyby šlo opravdu jen o dezerci, pak aby i v takovém případě byla akce pěti zemí Varšavské smlouvy odůvodněna. Jaké jsou výsledky politiky „orientace obchodu směrem k západu", směrem k imperialistickým státům pro socialistické země, které nemají suroviny? Československo nemá naftu. 99,5 % nafty dováží ze SSSR. Za tunu sovětské nafty Československo platí 40 dolarů, na kapitalistickém trhu stojí tuna nafty 60 dolarů.

Sovětský svaz dodává Československu 83,6 procenta železné rudy, 53,3 procenta jiných kovů, 53,8 procenta bavlny a větší část dovážených obilovin.

Za takových podmínek by odklon k Západu byl odklonem k imperialistické nadvládě. Která z imperialistických zemí by nevyužila podobných poměrů? Která z imperialistických zemí by nevyužila těchto okolností jako nástroje k likvidaci socialismu a nastolení vlády proimperialistických sil.

Za takových podmínek by odklon k Západu byl odklonem k imperialistické nadvládě. Která z imperialistických zemí by nevyužila podobných poměrů? Která z imperialistických zemí by nevyužila těchto okolností jako nástroje k likvidaci socialismu a nastolení vlády proimperialistických sil.

Pouze uvnitř socialistického společenství takový nedostatek není příčinou nerovnoprávnosti. Ozbrojené síly Varšavské smlouvy vstoupily do Československa ne pro to, aby zavedly takové hospodářství.

Socialistická země závislá v otázkách dovozu na imperialismu nemůže být nezávislá.

Tou měrou, jak bude krize v Československu klesat, bude se život vracet do normálních kolejí a komunistická strana opět zvítězí v boji za vedoucí úlohu. Tehdy také vyjdou najevo další skutečnosti, které potvrdí správnost akce pěti zemí Varšavské smlouvy.

Komunistická strana Československa bude hlavní silou, která pomůže vytěžit všechna poučení z této krize. Socialistický svět nebude už nikdy nucen sáhnout k takovým opatřením.

Náznaky toho i teď jsou v projevu A. Dubčeka o tom, že Československo „nevzalo v úvahu mezinárodní situaci, strategické a jiné zájmy svých spojenců jako faktoru ve vlastním vnitřním vývoji."

Bylo ke škodě revolučního hnutí, že politická situace v Československu dospěla tak daleko, že bylo nutno použít vojenského zákroku pěti socialistických států Varšavské smlouvy.

V československé situaci trvají některé dočasné rozpory. Stoupenci socialismu se však musí rozhodnout pro obranu socialismu. Takový je třídní přístup k zápasu. Život však ne vždy nabízí výběr mezi dobrým a špatným. V životě jsou okamžiky, kdy jsme nuceni volit to nezbytné, kdy není lepší volby. Zavírat oči před třídním charakterem zápasu by znamenalo zavírat oči před skutečností. Je třeba vidět věci tak, jak ve skutečnosti jsou a mluvit o nich tak, jak tomu ve skutečnosti je.

(Mezititulky redakce Zpráv)

Slovo o příteli

Vybojované nepřítel nedostane

S majorem československé armády Janem Bartůškem jsem se setkal poprvé na společných velitelskoštábních cvičeních přátelských armád Varšavské smlouvy, které se konaly v uplynulém létě.

Jan Bartůšek začínal vojenskou službu v řadách sovětské armády v březnu 1945, když vojska již šla po slovenské zemi. Za chrabrost a odvahu ve společném boji s jednotkami sovětské armády byl vyznamenán sovětskou medailí za bojové zásluhy.

Možno-li tak říci, je to však už historií. Znovu jsem se setkal s Janem Bartůškem ve dnech, kdy nepřátelé socialismu v Československu stále více zdvihali hlavu. Splétali sítě širokého protilidového spiknutí, pokoušeli se podkopat bratrské vztahy československého lidu k socialistickým spojencům a uvrhnout zemi do obětí kapitalismu. Je přirozené, že právě toho se týkal i náš rozhovor. Mezi jiným Jan otevřel čerstvé číslo Literárních listů, kde právě byla otištěna kontrarevoluční platforma „Dva tisíce slov". Vzrušeně řekl:

Ať krmíš vlka jak chceš, stále hledí do lesa.

Seděli jsme do pozdního večera. Ale všechno, co můj přítel, který nasazoval život v boji proti hitlerovcům, říkal, směřovalo k myšlence: Prolévali jsme krev za socialismus, za nový život ale ne proto, abychom vybojované nechali nepřátelům.

Podplukovník I. Syrovatkin

Štvou lidi jako v šestapadesátém

Hanz Hebestreit z Pirny v NDR píše:

Domnívám se, že kontrarevoluce v Československu používala jiných metód než v Maďarsku. Docházelo v ČSSR ke zvěrstvům jako tehdy v Maďarsku?

Ano, kontrarevoluce v Československu chtěla skutečně provádět stejně hrozné štvanice na lidi, jako před dvanácti léty v Maďarsku. Odpovíme vám slovy komentátora velkého italského buržoazního listu Epoca.

Začalo to náhle. Kdosi vykřikl: to je ona, ta šedovlasá v nepromokavém plášti. To je kolaborantka.

A komentátor popisuje, jak to bylo dále. Mladí kluci obklopili ženu. Strkali do ni, tahali ji, nadávali a tloukli. Nakonec ji porazili na zem.

Reportér pak k vlastnímu uspokojení dodal: Bravo zvěrstvu, násili a ubohosti!

Člověk zůstal ležet na dlažbě. Bez síly vstát. A byla to žena. Ani jeden z lidí ve skupině kolem se neodhodlal podat jí pomocnou ruku. Naopak jeden z kluků dále provokoval nejbližší lidi: Kdo ji chce dorazit?

Není snad potřeba něco dodávat. Všechno připomínalo Budapešť. I obětí kontrarevoluce. Tehdy do Budapešti přijely sovětské tanky pro mnohé příliš pozdě. Tekla nevinná lidská krev.

21. srpna byla kontrarevoluci v Československu učiněna přítrž. Nemohla zvítězit ani na jediný den. Přece však i tady za sebou zanechala nebezpečné krvavé stopy. Není však pochyb, co by učinily rozběsněné tlupy a další svedení lidé. Vždyť chytře zaměřovaná propaganda dokázala svobodu zaměnit lží. A mnozí lidé se pak stávali nástrojem kontrarevoluce.

SRDCI SPOJENÍ

Je známo, že jednoho člověka je možno zmást. Ale celý národ neoklameš...

Za dny a týdny pobytu sovětských vojsk na československém území byla tato skutečnost často znovu potvrzena. Přes rozhořčené snahy reakce zůstala autorita Sovětské armády neotřesitelná. Jen lidé, kteří zůstali naprosto slepí a ztratili rozum, mohou ještě hovořit o okupaci a noži do zad. Jen protisocialistické elementy brání dosud ozdravění situace, vypořádávají se s těmi, kdo se stýká se spojeneckými veliteli, kdo upřímně usiluje o upevnění socialismu.

Pohleďte na dva příklady.

Československý podplukovník Vladimír H. pozval na návštěvu sovětského důstojníka, s nímž se seznámil na společném cvičení. To stačilo, aby hned druhý den učitelka před celou třídou prohlásila jeho třináctiletou dceru za dceru zrádce. A vedoucí místní prodejny odmítl rodině prodat zboží.

Předseda odbočky Svazu československo-sovětského přátelství Štěpán Charvát srdečně a otevřeně poděkoval sovětským vojákům a důstojníkům za odvážnou pomoc při hašení požáru v Jiřicích. Psal o tom sovětský list Krasnaja zvezda. Nikdo tehdy nepředpokládal, že Štěpán Charvát bude okamžitě zapsán do seznamu kolaborantů a propuštěn z práce. Při tom ředitelství závodu tak pospíchalo, že o svém rozhodnutí se ani nezmínilo, třeba jen pro formu, závodnímu výboru. A komunista Štěpán Charvát byl přece nejednou volen do různých veřejných funkcí a také na pracovišti vůči němu nebyly žádné námitky.

Tak tedy vypadá normalisace, tak si ji představují zamaskovaní kontrarevolucionáři.

Naštěstí vítr času vane do socialistických plachet, naplňuje je stále větší silou.

Vidí to každý, kdo je ochoten vidět. K čemu by sovětskému vojákovi byly okupované Čechy, Morava či Slovensko? Chce naopak aby byly svobodné, šťastné, bratrské. Přišel z tvrdé nutnosti, nehledá pro sebe žádné výhody, nemá žádné tajné plány. Nelze prostě dopustit, aby nad starobylou a krásnou československou zemí znovu visel stín zmodernizovaného hakenkreuze.

Krev sovětských vojáků prolitá za svobodu a nezávislost Československa stále silněji klepe na čestná srdce. Jejich činy nikdy nevyblednou. Ať lijí jakoukoli špínu odpadlíci z Mladé fronty, Práce a všichni další. Lid a ne ti, kteří se za něho chtějí vydávat, chrání hroby a jména hrdinů a naše bratrství. Pravdivá jsou slova dopisu zaslaného komunistou sovětskému velvyslanectví v Praze: Kdyby nebylo sovětské země, už by se asi pomalu zapomínalo, že v srdci Evropy kdysi žili Češi a Slováci.

Během měsíčního pobytu jsem v Československu mnohé viděl a slyšel. Jedno uráželo duši, druhé ji naopak pozdvihovalo. Stále však zůstávalo přesvědčení, že vlny pravdy vyvrhnou špinavou pěnu, že přátelství bratrských národů obstojí ve zkoušce. Zvlášť pak člověk věřil, když pocítil teplý stisk ruky, zpozoroval úsměv, přivonělsi ke květům, hozeným do auta.

Podplukovník A. Sgibněv,
zvláštní spravodaj listu
Krasnaja zvezda

Lidé začínají chápat

Můj otec je předsedou družstva v Úhonicích, – řekl návštěvník zubnímu lékaři Fomenkovi, k němuž se obrátil o lékařskou pomoc. – Celá naše rodina má k sovětským vojákům přátelský vztah a mnozí nás proto nazývají kolaboranty. Přesto však je už i u nás spousta lidí, kteří chápou a podporují moskevské dohody.

„Vážený soudruhu Krušinský! Náhodou jsem Vás poslouchala v rozhlase 4. 10. v 18.30 hod.

Píši Vám proto, že jsem jedna z těch postižených. Začalo to tím, že ještě před 21. srpnem jsem nepodepsala žádnou resoluci o odchodu vojsk Varšavské smlouvy, které byly u nás na cvičení. Nepodepsala jsem ani 2 000 slov.

Vstoupila jsem do KSČ sice až po lednu s láskou ke straně a láskou k Sovětskému svazu. Pocházím z velmi chudé rodiny a mám co děkovat celý život Sovětskému svazu za osvobození od fašismu. Dobře vím, jaký byl život za první republiky, jaké právo měla dělnická třída, prostě to se nedá nikdy zapomenout!

V letošním roce po lednu, když začali zbabělci vystupovat ze strany a štvali dobré komunisty, pomlouvali Sovětský svaz, rozhodla jsem se vstoupit do organisace KSČ, abych já mohla patřit tam, kde mne bude třeba. Dnes je nám smutno. Žádný neuvěří, jak na pracovišti jsme šikanováni a pomlouváni.

Bylo mně dobře, když jsem Vás poslouchala a teprve jsem si uvědomila, že nejsem sama. Nezlobte se, že se nepodepíši, ale musím být opatrná: Mám svoji rodinu.

Čest práci, drahý soudruhu!

„Dělničе z Prahy"

„Spisovatel Jan Drda napsal do Rudého práva článek. Protože on své názory zveřejnil, i já chci odpovědět veřejně. Prosím o uveřejnění mého otevřeného dopisu a obracím se s touto žádostí na vás, protože v současné době nemám možnost a podmínky uveřejnit dopis v ČSSR. V redakcích se nic nezměnilo. Sedí tam stejní lidé jako před 21. srpnem. Nechci být vystaven teroru jako 99 zaměstnanců Autopragy, kteří podepsali známý dopis, jako jsou vystaveni teroru desetitisíce funkcionářů. A tento teror trvá dodnes.

Mistře Drdo,

přečetl jsem si Vaše ‚vyznání' v Rudém právu a udělalo se mi značně nevolno. V pohnutých dnech srpna se projevily charaktery lidí. Vy jste vylil celou svoji žluč nenávisti. Jsem přesvědčen, že již dnes s odstupem času se za svá slova stydíte, pokud jste nějakého studu schopen.

Tvrdíte, že jste své děti patnáct let učil milovat Sovětský svaz, avšak nyní vyzýváte, aby ze srdcí byla vyvrhnuta a vyrvána slova láska a družba. Asi jste učil své děti farizejství a nikoliv lásce a přátelství.

Já jsem řadový dělník, komunista, tak jako statisíce jiných. Ze svého přesvědčení, ne z osobních výhod jsem pracoval pro socialismus, věřil jsem a i nadále věřím v komunismus. I já jsem vychovával své děti k lásce k Sovětskému svazu, ke komunistické straně a k socialismu. Bez ohledu na to, kdo jakou mírou zapříčinil tragiku srpnových dní, budu i nadále děti vychovávat k lásce k socialismu, k Sovětskému svazu, k socialistickému táboru, ke komunistickému a všemu pokrokovému hnutí na světě. Já jsem svou víru v komunismus neztratil. To nakonec vyplývá ze zájmů nás dělníků, ze zájmů dělníků na celém světě. Proto i mé děti lásku k socialismu a k Sovětskému svazu neztratili. A doufám, že neztratí. Ať se stane cokoliv.

Avšak Vy, Jane Drdo? My dělníci jsme nechodili na recepce, kde jste pronášeli (jak dnes již víme) farizejské řeči o lásce k Sovětskému svazu. Vy jste užíval všechny výhody. Když na Vás útočili po celá léta a obviňovali Vás z prospěchářství, my dělníci jsme se domnívali, že jsou to útoky na čestného člověka, komunistu, který odhodlaně bojuje za naše společné zájmy a socialistické cíle. Věřili jsme slepě a byli jsme podvedeni. Je to pro nás dělníky ponaučení. Ponaučení, aby za nás dělníky nemluvili noví souběžci, kteří se šplhají po zádech dělnické třídy ke své kariéře.

Dělník ČKD Praha"

Uveřejnujeme výňatky z některých dalších dopisů, které došly naší redakci, jelikož jejich autorům československý tisk odmítá poskytnout své stránky, aby mohli otevřeně vyslovit svůj názor. Doufáme, že jejich obsah zaujme i další čtenáře.

Na závěr bychom chtěli uvést úryvek z článku Karla S. z Prahy, člena strany od roku 1921 a nositele Řádu práce, který nám zaslal pod titulkem „Kontrarevoluce je poražena, musí být poraženy i kontrarevoluční živly a jejich obhájci v KSČ." Zdá se nám, že samotná skutečnost, že podobný článek nemůže být uveřejněn v československém tisku, svědčí o mnohém.

„... Hlavní chybou KSČ v poledenovém období je, že strana ztratila úplně svoji tvář. Nepostavila ani jedno aktivní, mobilizující heslo, ani rudé prapory proti heslům a praporům kontrarevoluce.

Všechna sláva a autorita strany byla přenesena jen na osobnosti. Proto mohla triumfovat reakce, antisocialistické, protistranické a kontrarevoluční síly. Nu, a za tuto „svobodu", povolení takových triumfů reakce, za povolení „2 000 slov", za povolení klubu K 231, za povolení klubu angažovaných nestraníků, za trpění ilegálních 200 sociálně-demokratických orghnisací, za povolení časopisu Student a Literární listy, za povolení reakčních projevů v čs. tisku, rozhlase, televizi i filmu, za všechnu tuto trpěnou legální i ilegální činnost kontrarevoluce došlo i k oplátce.

Jen si vzpomeňte na výzvu zatemňovat všechna okna, nerozsvěcovat, vypínat neóny a veškeré světelné reklamy. Odstraňovat názvy ulic a čísla domů, orientační tabule, štítky ze schránek na dopisy: „Pošťák Vás zná – nepřítel ať bloudí." To, co nezničili kontrarevolucionáři, měli dokončit členové strany a občané na výzvu základní organisace KSČ z Prahy 2. A když se mají nyní mnozí funkcionáři a tajemníci zodpovídat za tyto milionové škody, způsobené ničením orientačních tabulek, říkají: „My nic – my muzikanti", nebo jak prohlásil tajemník MV KSČ Šimon. „To dělala jen hrstka kravalistů" (9. 9. v Národním domě na okresním aktivu KSČ v Praze 5).

Ne, v ČSSR nešlo jen o „hrstku kravalistů", kterým se podařilo během 3–4 hodin v noci v Praze i jiných městech a v obcích zničit statisíce tabulí a štítů a rozbít i názvy pošt, škol, firem závodů, dokonce i názvů a tabulí KSČ, agitačních středisek, muzeií, institutů atd.

A nyní, kdy normální orgány nejsou s to za měsíc všechny tabule a štíty obnovit, kdy každá tabulka stojí průměrně 80 Kčs a velké i 1 000 Kčs, mají škodu hradit nikoliv známí i neznámí ničitelé, pachatelé. Naopak volají, aby tyto škody zaplatila vojska Varšavské dohody. Proč? Cožpak z nich kdo dal výzvu k takovému ničení? Ani ne podnět! Proč jsou nečinní naši právníci, proč nepotrestají pachatele? ..."

MLUVÍ FAKTA

Komunista Hromík z Prahy si postěžoval sovětským důstojníkům: „Náš syn Martin byl spatřen jak hovoří se sovětskými vojáky. Ve škole dostal za to důtku. To nemohu pochopit."

V Kozolupech se setkali sovětští důstojníci V. Koratajev, N. Meščerjakov, V. Chocholov s funkcionáři místního národního výboru. Byl přítomen předseda Jiří Penc, agronom Karel Prágl, zootechnik Karel Nazara a dalších asi 10 lidí. Všichni si stěžovali, že málo vědí o skutečné situaci v Československu. Aby lidem někdo něco vysvětlil, to se vůbec nedělá, prohlásili.

Mezi sovětské vojáky přišly tři starší ženy z Horoměřic. Pozvaly sovětské vojáky na návštěvu. Československý podplukovník Nejedlý s manželkou přišli rovněž mezi sovětské vojáky. Přinesli jim pohlednice, odznaky Prahy. Všichni schvalovali rozhodnutí socialistických států, aby spojenecká vojska přišla pomoci československému lidu porazit kontrarevoluci.

Provokatér DR. MACH

Uveřejňujeme článek z naší redakční korespondence, který zaslal jeden z našich českých soudruhů

V době, kdy předsedové vlád ČSSR a SSSR podepisovali dohodu o zajištění bezpečnosti Československa konala se v obvodě Praha 1 stranická schůze.

Téměř současně kdy hovořil předseda vlády O. Černík vystoupil i lektor obvodního výboru dr. Mach. Je užitečné obě vystoupení srovnat:

Ing. O. Černík

... podpisem smlouvy jsme potvrdili rozhodnutí vlád našich zemí upevnit vztahy mezi našimi národy, mezi lidem všech zemí socialistického společenství.

Dr. Mach

Stejně jako všechny předcházející dohody v Moskvě 23.–26. srpna... také tato smlouva je nátlakem na československé představitele.

* * *

Jak vidíte, dr. Mach nesouhlasí s předsedou vlády ČSSR. Hodnotí události jinak, ohání se svobodou slova a zneužívá pro hlásání svých názorů stranickou schůzi. Navíc dr. Mach vystupuje jménem obvodního výboru strany.

Poslyšte co prohlásil dále:

Dohody z Čierné a z Bratislavy jsou neplatné, neboť nebyly ratifikovány parlamentem.

Před několika dny o situaci v zemi hovořil A. Dubček. Řekl něco naprosto jiného než dr. Mach, který má na význam a smysl dohod vlastní názor. Dr. Mach jde svou cestou:

Žádné protisocialistické síly ani nebezpečí kontrarevoluce u nás nebylo. 2 000 slov bylo odsouzeno předsednictvem strany, vládou a parlamentem proto, že si je špatně vyložili.

Čteme, srovnáváme a nemůžeme pochopit, co je to za stranickou odpovědnost, za stranickou disciplinu. Jak je možné, že jménem obvodního výboru strany se mohou dít takové hanebné protistranické a protistátní činy.

Nakonec se dr. Mach dále rozhořčuje:

Známe ty Němce a Maďary, kteří jsou dnes u nás. Armáda NDR je v rukou převychovaných nacistů.

Jste podlec, dr. Machu. Nic víc. Armáda NDR je v rukou komunistů. Vojskům NDR velí interbrigadista, účastník španělských bojů, generál Hoffmann. Ale vám velí imperialistická špionáž, vy jste v řadách provokatérů a zrádců. Vaše slova jen znova potvrzují, že v ČSSR dosud jsou kontrarevoluční a zfašizované elementy. Vy patříte k nim.

Schůze provokatérovi nepodlehla. Diskutující vyzvali všechny komunisty, aby upevňovali přátelské vztahy s komunisty socialistických zemí, bojovali za čistotu a jednotu KSČ. **F. V.**

Recepty pana Brzezińského

Profesor Zbigněv Brzeziński patří k washingtonské elitě. Tento čtyřicetiletý gentleman je stálým ředitelem ústavu pro studium problémů komunismu při Columbijské universitě. Tato funkce mu dává možnost ovlivňovat průběh událostí státního významu.

A Zbigněv Brzeziński se snaží. Chce vždy pracovat promyšleně a důkladně. Avšak v proudu jeho licoměrných frází přece jen sem a tam podstata jeho názorů prokloužne na světlo. Tak v jednom z článků, uveřejněných na stránkách Foreigns Affaires v červenci 1956 přímo prohlásil, že především „počítá s účinkem eroze času a s touhou po přeměnách v samotných komunistických zemích".

Letos pan Brzeziński spatřil v Československu šanci k uskutečnění těchto kalkulací. Poctil tuto zemi svou vzácnou návštěvou. Po návratu do USA vypracoval referát, z něhož je vidět, že cílem jeho cesty do Prahy byla neodkladná podpora určitým silám v ČSSR. „Jsme toho názoru, – prohlásil Brzeziński, že dvacet let po skončení války se v Československu dostávají do popředí politické struktury, které tu už kdysi existovaly. Co se tam děje, je podle našeho názoru tvůrčím přizpůsobením socialismu k hodnotám a demokratickému způsobu jednání, které měly v Československu své tradice".

Brzeziński žádal, aby Západ co nejrychleji poskytl pomoc těm socialistickým zemím, které budou ochotny přerušit spolupráci se Sovětským svazem.

Určité kruhy v Praze naslouchaly pozorně tomuto zpěvu sirén. V československém tisku bylo možné bez zvláštní námahy zjistit myšlenky a názory, které se pozoruhodně podobaly myšlenkám pana Brzezińského. Z těchto hlasů pak vznikaly manifesty, které žádaly likvidaci komunistické strany, neutralitu ČSSR a postupný přechod republiky do tábora západních zemí.

To všechno jsou články jediného řetězu. Pan Brzeziński vykládá o perspektivách na odtržení jednotlivých zemí ze socialistického společenství. Západoněmecký tisk v opojení nad úspěchy izraelského blitzkriegu odhaluje plány NATO, zaměřené k bleskové okupaci částí území socialistických zemí.

Společné akce pěti socialistických zemí, odvrátily hrozbu kontrarevolučního řádění v Československu, vyvolaného snahami pana Brzezińského a jeho štábu. Proto teď washingtonský teoretik zoufale hledá nové možnosti, jak využít svých zkušeností z ideologické diverze.

Obrněné pěsti NATO

V rýnském hlavním městě vedou nyní i ministři spolkové vlády, vlivní parlamentní činitelé i generálové bundeswehru bojové řeči. Vyžadují rychlejší upevnění NATO. Ti, kteří jsou na zahraničních služebních cestách, přesvědčují Washington, aby nezapomínal na Evropu. Druzí přesvědčují Londýn, aby přistoupil k dalším společným vojenským opatřením. Třetí žádají dodatečné milionové dotace, údajně nezbytné pro přezbrojení bundeswehru. Další žádají snížení „atomového prahu". To znamená, že se dožadují aby strategické jaderné zbraně byly použity hned na začátku budoucího konfliktu.

Dáme-li celou bonnskou válečnou mozaiku dohromady, vytvoří se jasný obraz globálního cíle, který sledují západoněmečtí revanšisté. Za návštěvami, cestami, poradami, mírovými řečmi, za zasedáními skupiny jaderného plánování NATO – za vším tím se skrývá zřejmá snaha vládnoucích kruhů NSR, aby natovská strategie byla připravena na libovolnou reakci vůči agresivním plánům rýnských militaristů.

Západní mocnosti, především NSR, chtějí dále podporovat a aktivizovat kontrarevoluční síly v Československu. Tento záměr má v praxi prověřit doktrinu pružné reakce, směřující k rozvrácení socialistického společenství.

Více než půlmilionový bundeswehr již dnes má větší sílu, než armády jeho evropských partnerů. A právě jednotky západoněmecké armády jsou soustředěny na ústředním evropském nástupišti, které v plánech NATO má nejdůležitější význam. Proto horečka přezbrojení zachvátila především bundeswehr. Před několika měsíci byl zveřejněn finanční program dodatečného přezbrojení armády NSR. Do roku 1972 bude na tento účel vydána obrovská částka 24 miliard marek. I přes častá prohlášení vedoucích bonnských politiků, že tato částka je konečná, neskrývá spolková vláda svůj záměr obšťastnit v nejbližší době bundeswehr novými miliony dotací. Dodatečné prostředky nebudou poskytnuty jenom na nákup a vývoj nových druhů zbraní. Die Welt k tomu píše, že Bonn chce doplnit další tři natovské divise, přezbrojit bombardovací eskadry, rozpracovat mobilizační systém pro záložníky atd. List Süddeutsche Zeitung dodává, že bude nutné vydat miliony marek na změnu válečné struktury na demarkační čáře ve střední Evropě, což znamená další rozmnožení a koncetraci jednotek bundeswehru na hranicích se zeměmi Varšavské smlouvy.

Po nedávné návštěvě Biedenbacha a Schmidta za oceánem a po rozhovoru ministra války USA Clifforda s kancléřem Kiesingerem je jasné, že Západní Německo v nejbližší budoucnosti zvýší výdaje na americká vojska na území NSR.

Spolková vláda je také rozhodnuta připravit milion dvěstětisíc záložníků, aby byli na úrovni kádrového sestavu bundeswehru. To však neznamená, že na březích Rýnu zapomínají na jaderné zbraně. NSR nezapomíná uplatňovat své nároky a dožaduje se vypracování generálního směru atomové koncepce.

Bonn je plně zaujat plánem o dosažení plné vojenské nadvlády nad svými evropskými partnery, snaží se aby měl ve vlastní kapse svazek klíčů od jaderné pokladny NATO. Cíle a snahy Bonnu zůstávají stejné. Revidovat výsledky druhé světové války, násilně změnit evropské hranice.

R. Konov, Bonn

Redakční rada při spojeneckých vojskách

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

TÝDENÍK AKTUALIT

Číslo 1 — Ročník 1
14. října 1969
Cena 50 haléřů

Vydává Tisková agentura «Novosti»

TÝDENÍK AKTUALIT č. 1 - 14. ŘÍJNA 1968

Strana 1

SLOVO ČTENÁŘŮM

Dostal jsi do rukou, milý čtenáři, první číslo nového časopisu »Týdeník aktualit«. Časopis se vydává na cestu v době rozmýšlení o minulosti, přítomnosti i o budoucnosti.

Staré přísloví praví: v nouzi poznáš přítele. Skutečný přítel přichází na pomoc s otevřeným srdcem a bere na sebe bez váhání všechny nevyhnutelná obtíže, dokonce i břemeno tak hořké, jako je dočasné nepochopení.

My si však přejeme, abys nás pochopil!

Naše přátelství sahá daleko do minulosti. Bylo upevněno krví prolitou v titánském boji za svobodu a socialismus, krví českých a slovenských rudoarmějců, kteří se bili pod praporem Velkého Října, hrdinů nacistických mučíren a žalářů, bojovníků Slovenského povstání a pražských barikád, krví 140 tisíc sovětských vojáků, kteří padli v boji proti fašismu na československé půdě. Toto přátelství bylo stvrzeno poválečnou spoluprací našich národů při budování socialismu a komunismu, při obraně pokroku a míru ve světě.

Jsme přesvědčeni, že československý lid je nadále věrný heslu nezapomenutelného Klementa Gottwalda: »Se Sovětským Svazem na věčné časy.« Dnes sovětský lid prohlašuje: »Se socialistickým Československem na věčné časy.«

Ve složitých dobách je zvláště důležitá vyhraněnost a přesnost názorů.

Naše krédo je proto jasné a jednoznačné:

VEŘÍME, že ani ty nejtěžší zkoušky nemohou zničit jednotu socialistických zemí, přátelství lidu Sovětského svazu a Československa.

VEŘÍME, že rozvoj Československa je možný pouze socialistickou cestou v bratrské rodině národů, které tvoří světové socialistické společenství.

VEŘÍME v československou dělnickou třídu, v družstevní rolnictvo a pracující inteligenci, ve slavnou Komunistickou stranu Československa.

VEŘÍME v internacionalistické a demokratické tradice Čechů a Slováků a v nich vidíme záruku, že usnesení lednového a květnového plena ÚV KSČ, která vyjadřovala vůli lidu, se nepodaří zkompromitovat falešnými, podvrženými hesly »humanizace« a »demokratizace« socialismu.

VEŘÍME v nepomíjející tvořivou sílu myšlenek marxismu-leninismu.

Věrni těmto ideám —

ROZHODNĚ VYSTUPUJEME A BUDEME VYSTUPOVAT proti všem silám, které se snaží rozbíjet socialismus.

ROZHODNĚ VYSTUPUJEME A BUDEME VYSTUPOVAT proti těm, kdo vedou a podporují zločinnou agresivní válku ve Vietnamu, kdo strojí úklady svobodě a nezávislosti arabských zemí, kdo se pokouší oklamat národy a zažehnout požár nové světové války.

ROZHODNĚ VYSTUPUJEME A BUDEME VYSTUPOVAT proti zločinným plánům revanšistů a militaristů všech odstínů, kteří se znovu oddávají vidinám změnit hranice na mapě Evropy.

Víme dobře, že ne každý čtenář, který dnes bere do rukou nový časopis, souhlasí s naším krédem — »VEŘÍME«. Jsme přesvědčeni, že clona neporozumění zmizí a naprostá většina Čechů i Slováků pochopí, že synové sovětských vojáků, které vítali květinami v roce 1945, ani o krok neustoupili od odkazu svých otců. Ani o jediný krok! Tak, jako jejich otcové zůstali věrni svým internacionálním povinnostem.

Dnes, milý čtenáři, otevíráš první číslo týdeníku. Najdeš v něm zprávy o současných událostech ve světě, o nejrůznějších stránkách života národů sovětské země, vyprávění o sovětsko-československém přátelství a spolupráci. Pevně doufáme, že budeš přistupovat k našemu časopisu bez předsudků — jako k příteli. Časopis ti pomůže naslouchat hlasu lidí, kteří si ze srdce přejí: úspěch tvé vlasti, zachování míru tvému domu, jistotu v budoucnost tvé mládeže, modrou oblohu nad hlavami tvých dětí.

Srdečně tě zdravíme, náš milý čtenáři!

REDAKCE

KOMENTÁŘE, POZNÁMKY, REPORTÁŽE

SOUDRUŽSTVÍ, VĚCNÁ SPOLUPRÁCE, UPŘÍMNOST

Mezi posledními dvěma setkáními sovětských a československými představitelů, uplynul přibližně jeden měsíc.

Přes různé předpovědi skarohlídů, je možné již nyní s jistotou říci, že toto období nebylo zbytečným a není bez pozitivních výsledků. Ten, kdo pozorně pročetl komuniké zveřejněné 5. října v Moskvě a v Praze, nemohl nepocítit, že druhé moskevská setkání je novým krokem vpřed. Potvrdilo, že opatření vypracovaná 23. — 26. srpna, jsou základem úspěšné normalizace společenského a politického života ČSSR, základem rozvoje přátelských vztahů Československa se Sovětským Svazem a dalšími socialistickými zeměmi.

Ti kdo rádi dramatizují situaci, zvláště pak ti, kdož si zvykli zaměňovat reálná fakta pustými výmysly, mohou se podle libosti cvičit ve čtení »mezi řádky«. Co se týče sovětských lidí, a já věřím i většiny Čechů a Slováků, přečetli jistě v komuniké právě to, co v něm mělo být řečeno.

Co zejména? V Československu jsou přijímána opatření k plnění moskevských dohod. Československá delegace prohlásila, že ÚVKSČ i vláda ČSSR aktivizují své úsilí k posílení vedoucí úlohy komunistické strany, zesílí boj s prolisocialistickými silami a přijmou nezbytná opatření, aby masové sdělovací prostředky sloužily plně socialismu. Stranické a státní orgány budou posilovány lidmi, kteří stojí pevně na pozicích marxismu-leninismu, proletářského internacionalismu.

Věříme, že českoslovenští hosté odjížděli domů s přesvědčením, že KSSS jim poskytne všestrannou pomoc v realizaci jejich plánů. Bylo dohodnuto, že vlády projednají a podepíší dokument o dočasném rozmístění spojeneckých vojsk v Československu a že zbývající vojska odejdou po etapách, jak bylo ujednáno před měsícem v Moskvě.

30 hodin pobytu v Moskvě postačilo k tomu, aby se znovu potvrdilo odhodlání neochvějně dodržovat společně vypracovanou zahraničně politickou linii, vytvářet spolehlivou hradbu proti zesilujícím se revanšistickým snahám západoněmeckých militaristických sil, poskytovat efektivní pomoc bojujícímu národu Vietnamu, krotit imperialistickou agresi v oblasti Blízkého Východu.

Při posledním moskevském setkání panoval duch soudružství, věcná spolupráce a upřímnosti. Tato skutečnost si zasluhuje zvláštního zdůraznění. Tím více, že tyto říjnové dny se nevyznačovaly jen duchem komuniké. V článku, v jednom z československých deníků, jsem viděl slovo normalizace v uvozovkách. Jen slepý by mohl nevidět, že v moskevském komuniké normalizace společensko-politického života v ČSSR není zarámována do uvozovek.

Domnívám se, že právě toto měl na mysli prezident Československé republiky Ludvík Svoboda, který právě ve chvílích podpisu moskevského komuniké, při vyřazování nových důstojníků československé armády, řekl: — V tento den s city lásky a vděčnosti vzpomínáme těch, našich, sovětských i ostatních spojeckých vojáků, kteří obětovali své životy za svobodu naší země. Přitom si znovu uvědomujeme, že jejich památka nás zavazuje nikdy nezradit ty velké ideály a cíle, se kterými šli do boje a umírali. Jejich památka nás zavazuje nešetřit sil a nelitovat žádných obětí v práci pro blaho našich národů, ve jménu dalšího rozvoje Československé socialistické republiky.

Rozhovory sovětských a československých představitelů slouží blahu našich národů, dalšímu rozvoji Československé socialistické republiky.

Boris Piščik,
komentátor APN.

SETKÁNÍ NA CESTÁCH

Vzdušná linie Moskva—Praha. Letíme v TU-104, které Češi nazývají něžně »Tůčkem« a já vzpomínám na svá dávná setkání v Československu, na své četné přátele. Se mnou v kabině sedí jen několik cestujících. Stevardka však přesvědčeně poznamenává:

»Naše kabiny budou brzy opět plné...«

I když jsem neměl dosud možnost pohlédnout do celé složitosti současného politického života Československa, souhlasil jsem s touto předpovědí. Zcela určitě, jinak ani nemůže být! Vždyť mezi námi, sovětskými lidmi a národy Československa je tolik společného, že to nikdo, nikdy nemůže přeškrtnout. Nemám v úmyslu vypočítávat v chronologickém pořádku všechny události od května 1945, nebo ještě z dávnější historie. Chci vedle těchto obecně známých historických faktů, postavit své vlastní novinářské postřehy.

Mé povolání novináře mne donutilo projet mnoho tisíc kilometrů po československé zemi. Často jsem bral do vozu nahodilé »stopaře«, stojící u silnice. Viděli ve mne sovětského člověka a zpravidla rychle započal otevřený rozhovor. Vzpomínám, jak mne nějaký sportovec zasvěcoval do tajemství výroby speciálních lyžařských holí a voják mi vyprávěl o své nevěstě. Z takových setkání se, pravda, nedostane mnoho do novinářského bloku, ale vzpomínky na ně jsou zvláště vřelé.

Byla i setkání přímo obdivuhodná... Práce moserovských sklářů je velmi těžká a náročná. Silou svých vycvičených plic a zručných rukou dávají sklu kouzelné formy. Jejich výrobky jsou okrasou královských paláců. Moserovské sklo se vyvážíí za vysoké ceny. A když se Jurij Gagarin vrátil z prvého kosmického letu, nejlepší mistři závodu pro něho s láskou a vděčností vyrobili křišťálový pohár. Byl jsem v provozech závodu V. I. Lenina v Plzni a v brněnské »Zbrojovce« i stavícího se tehdy metalurgického kombinátu v Košicích. Znám tu dobu, kdy bratislavští chemici nazvali gigantický naftovod ze Sovětského svazu jménem »Družba«.

A nyní jsem opět v Praze, procházím se po známých ulicích, hltavě čtu noviny, pozorně poslouchám rozhlas, setkávám se s lidmi.

Takový byl obsah mého rozhovoru s prostou pražankou. Vím o ní jen, že ji oslovují paní Růžena.

»Proč tisknou ruská vojska v Československu falešné peníze? — ptá se mne paní Růžena, — prý tisknou celé balíky. Chcete naše hospodářství zničit?«

»Vy jste viděla ty peníze?«

»Ne, ale slyšela jsem o tom. Stokorunové bankovky, přesně jako jsou naše, jen o málo menší...«

»Že by armádním typografům unikla taková věc, jako rozměr?« — ptám se s úsměvem.

»Nevím«,— říká již s určitou nejistotou.

»A vy, paní Růženo, čtete noviny?«

»Ne... ale všechno znám...«

Častěji bývají jiná setkání. V malé vesničce oře traktor. Sovětský voják stojí na mezi a dívá se, jak pravidelně ukrajuje půdu. Náhle se rozběhl k traktoru a nabídl unavenému traktoristovi, že ho vystřídá. Střídal až do samého večeře a pak odešel ke svému útvaru.

Po setmění přišla k traktoristovi domů skupina lidí, nazvala ho »kolaborantem« a požadovala, aby přerušil veškeré styky s ruskými vojáky. Otec traktoristy, již starší člověk, když slyšel toto obvinění, vzal do ruky hůl a vyhnal nezvané hosty.

V těch několika dnech pobytu v Československu, přál jsem si co nejvíce projet zemi, abych našel správné odpovědi na mnohé ostré otázky přátel, nepřátel i těch, kdo jsou prostě dezorientováni. Asfaltový pruh, po kterém jedu vede z Prahy do Hradce Králové. Po cestě sklízejí bohatou úrodu jablek se stromů, rostoucích podél silnice.

— »Je to až podivné«,— říká mi česáč jablek — »prošla tudy celá armáda a ani jedno jablko neupadlo se stromu. Což u vás v Sovětském svazu nejedí jablka?«

Když uvádím tento argument v polemikách, dostávám okamžitě novou otázku.

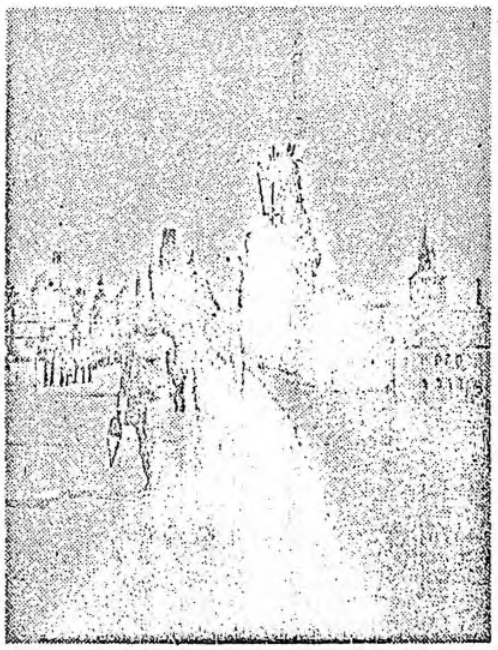
»A ty, napíšeš, že vaši vojáci museli v Československu vyslechnout potoky zlých slov?«

»Ano, napíši i o tom. Protože reálně existují síly, kterým přítomnost spojeneckých vojsk brání ve vyvolávání neklidu, v zachvácení klíčových pozic v zemi, které by umožnilo obrátit kolo dějin zpět. Tyto síly zastrašují československé občany, kteří vyjadřují přátelské vztahy k Sovětskému svazu.

Brzy ráno odjíždím z Karlštejna, kde jsem chtěl alespoň den pobýt po několikaleté přestávce. A stejně jako v starých dobách, okolo silnice množství »stopařů«. Brzdím, otevírám dveře vozu a vysvětluji, že jsem sovětský žurnalista...

Stejně jako dříve nejedu v autě sám a všechno kolem mne se zdá velmi blízské a známé.

J. PONOMARENKO

Praha. Říjen 1968 **Snímek J. Somova**

52

HISTORICKÝ MEZNÍK

Blíží se významné výročí v historii československého lidu — 50 let od vzniku republiky. Toto výročí bezprostředně navazuje na padesáté jubileum Sovětská moc. Není to náhodné.

Když nadešel rok 1917, rok vítězství Velké říjnové socialistické revoluce, zachvátila kapitalistický svět smrtelná křeč. Vítězství pracujících Ruska vítali proletáři ve všech koutech zeměkoule. Začala nová epocha v historii lidstva — epocha socialismu a komunismu. Pod vlivem Říjnové revoluce a Leninových idejí roste a nabývá široký rozmach revolučně-demokratické hnutí v mnohých zemích světa. K revolučnímu vzestupu dochází i v Čechách a na Slovensku.

Nejvýraznějším potvrzením revoluční situace, která se v této době v zemi vytvořila byla masová demonstrace pracujících 1. máje a zejména všeobecné vystoupení pracujících 14. října 1918, kteří žádali vytvoření samostatného socialistického státu. Stalo se jasným, že lid již nechce žít po staru. A tak především pod tlakem pracujících byla 28. října 1918 vyhlášena samostatná Československá republika. Navždy bylo odstraněno jho Rakouska-Uherska, které dusilo lid více než 300 let.

Boj dělnické třídy a rolnictva za skutečnou nezávislost a sociální spravedlnost pokračoval. Pracující požadují sociální reformy. Vracející se domů českoslovenští internacionalisté, kteří se účastnili Říjnové revoluce a bojovali bok po boku s ruskými rudoarmějci na frontách občanské války v Sovětském Rusku, vnášeli do mas ideje Října a pravdu o zemi Sovětů. Když se pracující přesvědčili, že sociální demokracie není schopna dovést boj dělnické třídy do konce, rozvinuli úsilí za vytvoření komunistické strany. Komunistická strana Československa se ustavila v roce 1921. Stala se tou silou, která ukazovala československému lidu správnou cestu a dovedla jej ke konečnému vítězství.

Prvním prezidentem buržoasní republiky, jak je známo se stal T. G. Masaryk. On pochopil touhu a úsilí bratrského českého a slovenského lidu po sjednocení ve společném samostatném státě. A v tom je nesporně jeho zásluha. Avšak Masaryk, tak jako Beneš, věrně sloužili buržoasii a v zájmu své třídy formovali politiku Československa. Orientovali republiku na Západ. V souvislosti s tím není bez zajímavosti, že československá vláda uznala Sovětský svaz jako jedna z posledních ve světě. Nesporně toto »zdržení« nevyjadřovalo city Čechů a Slováků k zemi Sovětů, která již tehdy dosahovala obrovské úspěchy v budování socialismu.

Pracující Československa na vlastních zkušenostech velmi silně pocítili »blaho« buržoasní republiky. Po celou dobu její existence bylo v zemi průměrně 350 tisíc nezaměstnaných. Jejich počet dosáhl v době hospodářské krize téměř jednoho milionu. Pracující Československa také nikdy nezapomněli na rok 1938, kdy na československou zemi vstoupila špinavá bota hitlerovských fašistů.

Vítězství nad fašistickými okupanty ve druhé světové válce, ve které nejtěžší břemeno leželo na bedrech sovětského lidu, se stalo vítězstvím všech svobodymilovných národů. Bylo vítězstvím i Čechů a Slováků v jejich boji za skutečné národní a sociální osvobození, za socialistické Československo.

Není pochyb, že při oslavách 50. výročí zrodu své republiky vzpomenou Češi a Slováci Květen 1945 a Únor 1948 jako mezníků na cestě k vytouženému cíli.

Sovětský lid věrný své internacionální povinnosti vždy pomáhal lidu Československa v jeho spravedlivém boji. Byl vždy a bude i v budoucnosti jeho věrným přítelem. Sovětští lidé se připravují společně s vámi, drazí přátelé, oslavit padesáté jubileum Československa.

Alexej Chomenko

53

SOVĚTSKO-ČESKOSLOVENSKÁ SPOLUPRÁCE

JE VÝHODNÝ OBCHOD SE SOVĚTSKÝM SVAZEM?

Michail ČISTJAKOV
zástupce náčelníka Správy obchodu s evropskými socialistickými zeměmi ministerstva zahraničního obchodu SSSR.

V poslední době se nemálo autorů soustředilo na téma sovětsko-československé spolupráce a zejména na otázku zahraničního obchodu. Zpravidla začínají »zasvěceným« zkoumáním otázky: Je obchod se Sovětským Svazem pro Československo výhodný, nebo nevýhodný?

Sovětsko-československý obchod, obnovený okamžitě po skončení druhé světové války se rozvíjel mimořádně vysokým tempem. Vzájemný obrat zboží mezi našimi zeměmi vzrostl za tuto dobu více než třicetinásobně a v roce 1967 převýšil již 1.750 miliónů rublů. Je to nejenom nejvyšší obrat zboží dosažený v sovětsko-československém obchodu. Svým objemem podstatně převyšuje obrat mezi průmyslově vyspělými státy, jako jsou NSR a Velká Británie. Tak vysoká tempa rozvoje obchodních vztahů svědčí o tom, že struktura sovětsko-československého obchodu, opírající se o možnosti a potřeby bratrských zemí, je vzájemně výhodná pro oba partnery.

Tento rok je třetím rokem páté dlouhodobé smlouvy. V průběhu tohoto pětiletí (1966—1970) má objem obchodu dosáhnout kolem 10 miliard rublů a převýšit objem dlouhodobé smlouvy (1961 — 1965) jeden a půlkrát. V roce 1970 obrat zboží má dosáhnout 2,5 miliardy rublů proti 1,9 miliardy podle smlouvy o obratu zboží v letošním roce. To jsou značně vysoká tempa a nepochybujeme, že při vzájemném přání budou překročena.

Od roku 1948 je Sovětský svaz největším obchodním partnerem Československa. V současné době obchod se Sovětským svazem představuje 35 procent celého československého zahraničního obchodu a v objemu zahraničního obchodu SSSR (11 procent) jej převyšuje pouze NDR.

Československo patří mezi země, jejíž ekonomika je ve značné míře svázána se zahraničním obchodem. Pro omezenost vlastní surovinové základny, většina odvětví rozvinutého zpracovatelského průmyslu Československa v podstatě pracuje s dováženou surovinou a svoji produkci dodává na zahraniční trhy.

Ekonomické a zejména zahraničně obchodní styky s SSSR jsou bez jakéhokoli zveličení životní otázkou pro československou ekonomiku.

Rozsah sovětských dodávek mnohých základních surovin a potravinářských produktů Československu je úctyhodný. Dodávky nafty z SSSR téměř zcela pokrývají současnou potřebu Československa. Na základě dodávek nafty se přebudovává na progresivním základě tepelno-energetická bilance země, modernizují a intensifikují se základní výrobní odvětví, zejména chemický a metalurgický průmysl.

Svůj dovoz železné rudy pokrývá Československo z 80% dovozem z SSSR. To znamená, že jen ze železné rudy, dovezené z SSSR, v roce 1968 může Československo vyrobit více než 5 miliónů tun litiny.

Československo dostává ze SSSR 63 procent dováženého syntetického kaučuku, 42 procent barevných kovů, velké množství uhlí, pyritů, fosfátů, bavlny a jiných výrobků.

Základním platebním prostředkem za sovětskou surovinu a potraviny jsou stroje, zařízení a zboží hromadné spotřeby. Jak bylo nejednou poznamenáno v československém tisku, Sovětský svaz, který zvyšuje stálé nákup strojů, zařízení a jiného zboží, vytváří širší možnosti růstu výroby Československa. Masový nákup, který provádí Sovětský svaz, vytváří stabilní trh pro odbyt československé průmyslové produkce a tím i zabezpečuje ČSSR prostředky, nezbytné k úhradě dovozu rozličného zboží.

V současné době kolem poloviny veškerého československého exportu do SSSR představují stroje a zařízení nejširší nomenklatury a významu, což se rovná 17 procentům všech nakupovaných strojírenských výrobků. Československé stroje a zařízení mají značný význam pro přestavbu řady odvětví národního hospodářství SSSR.

V posledních letech se ČSSR stále více stává základním dodavatelem dálkových elektrických lokomotiv, posunovacích motorových lokomotiv, trolejbusů a tramvají do Sovětského svazu.

Pro taková významná průmyslová odvětví, jako zpracovávání nafty, metalurgie, textilní a pletařský průmysl, kterým v současné pětiletce věnuje SSSR velkou pozornost, jsou určeny československé dodávky různých strojů a zařízení, včetně komplexních instalací v částce několika set miliónů rublů.

Významnými články sovětského dovozu z ČSSR je zboží masové spotřeby — obuv, textilní a pletařské výrobky, nábytek, kožená galanterie, látky a jiné výrobky. V současné pětiletce, jen v souhlasu s dlouhodobou smlouvou, počítá SSSR s nákupem v Československu kolem 120 miliónů párů obuvi, za 140 miliónů rublů nábytku, 250 tisíc motocyklů a velkého množství dalších výrobků široké spotřeby.

Ve všech těchto případech se sovětský trh projevuje jako jeden z významných a perspektivních trhů pro československé výrobky, zejména stroje, zařízení a zboží široké spotřeby.

Technika sovětské výroby napomáhá vývoji a technickému vybavení řady průmyslových odvětví ČSSR, zemědělství, stavebnictví, letecké a železniční dopravy.

Celková úroveň cen, jak se nejednou potvrdilo propočtem československých a sovětských odborníků je vzájemně výhodná pro obě naše země. Současně s tím bratrské země společně usilují o zdokonalování principů při stanovení cen neboť tomuto přikládají velký význam z hlediska dalšího rozvoje vzájemně výhodných hospodářských styků.

Rozsáhlý a mnohostranný sovětsko-československý obchod, založený na rovnosti a vzájemné pomoci vždy odpovídal a odpovídá dnes životním zájmům našich národů a pomáhá dosahovat nových úspěchů v rozvoji ekonomiky, vědy a kultury Sovětského svazu a Československa.

VLAKY JEDOU PŘES HRANICI

54

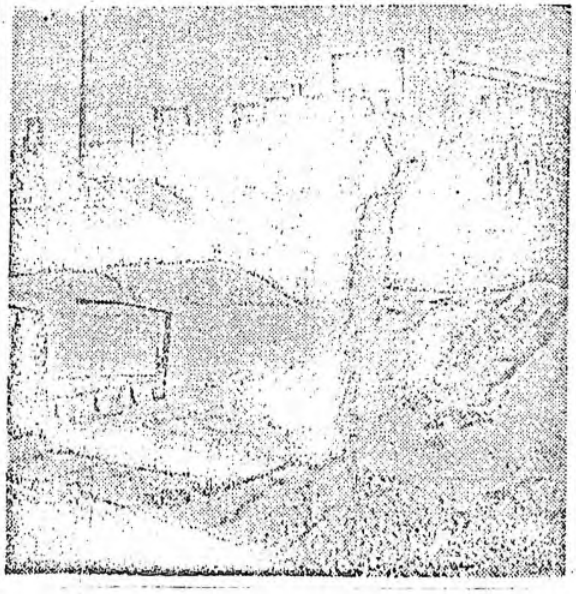
Reportáž ze stanice Cop

Cop nezná obvyklý noční klid. Dnem i nocí probíhá na této velké pohraniční stanici úsilovná práce. Ze všech sovětských republik sem přijíždí vlaky s nákladem, určeným pro Československo, Maďarsko a další země. Na hranici se střetávají s dodávkami, určenými pro Sovětský svaz. V poslední době se přeprava nákladů značně zvýšila a železničářům přibylo starostí.

Na všech úsecích si lidé uvědomují, že svojí prací přispívají k upevnění a rozvoji spolupráce mezi bratrskými zeměmi. Strojvůdce elektrické lokomotivy J. M. Brožík z lokomotivního depa stanice Cop vypráví:

Při cestách do Čierné nad Tisou jsme mnohokráte měli možnost upřímně si pohovořit s československými železničáři. Velmi je znepokojoval nástup reakce. Nyní se my i oni svorně snažíme o obnovení normální výměny nákladů. Naše brigáda vozí těžkotonážní vlaky. Obvykle, když do konce směny zůstalo méně hodin, nevyjížděli jsme již na novou jízdu. Nyní odjíždíme bez ohledu na pracovní dobu.

Vzájemná pomoc přispívá k úspěchům v práci sjednocené pohraniční stanice Užhorod-II, odkud se dopravuje krivojrožská ruda do Východoslovenského hutního kombinátu po širokorozchodné trati bez překládání. Ne nadarmo dali této trati ještě jeden krátký a výrazný název — »Družba«.

Železničáři obou zemí zde pracují ruku v ruce. Je charakteristické, že když na československé straně vznikly obtíže s návratem prázdných vagonů, naši železničáři přišli ochotně na pomoc. Ze stanice Velké Kapušany vyváží část prázdných vagonů svými lokomotivami.

Reakčním silám v Československu se nepodařilo uskutečnit provokační plány, zmařit dodávky pro národní hospodářství ČSSR životně důležitých výrobků ze Sovětského svazu.

Nedávno se setkali vedoucí pracovníci lvovské a východoslovenské magistrály. »Všechny zbytečnosti musí stranou. Plány železniční přepravy zahraničních dodávek je třeba nezbytně, co nejrychleji splnit v plném objemu« — takový byl smysl tohoto setkání.

Tak pracují na pohraničních magistrálách sovětští lidé, kteří spojuje s lidem Československa pevné bratrské přátelství.

LEV. NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ A ČESKOSLOVENŠTÍ SPISOVATELÉ

Počátkem roku 1907 zaujala L. N. Tolstého idea vytvoření »Čtenářských kroužků« pro děti. Podle něho měly být mimo jiné, zařazeny mezi čtené knihy díla ruských a zahraničních spisovatelů. Pro výběr nezbytného materiálu mu nabídli pomoc mnozí přátelé a příznivci. Mezi nimi byli i jeho ctitelé z Čech a Slovenska, kteří se snažili seznámit Tolstého s kulturou, historií a současným životem svých národů. Českého pedagoga K. Veleminského, který navštívil v srpnu 1907 Jasnou Poljanu, prosil veliký ruský spisovatel, aby mu poslal vzory jeho rodné literatury mezi nimi některé pohádky B. Němcové. Díky slovenskému lékaři A. Skarvanovi, který si s Tolstým dopisoval od poloviny 90-tých let a několikráte jej navštívil, se spisovatel seznámil s mnohými českými knihami mezi nimiž byly středověké historie o Janu Palečkovi, zpracované J. Erbenem.

Leningradská literární vědecká pracovnice Irina Poročkinová tato málo známá fakta uvedla v obšírném sborníku »Slovanské literární styky«, vydaném Institutem ruské literatury Akademie věd SSSR, který nyní vyšel v nakladatelství »Nauka«. Ještě v době, kdy se kniha tiskla, pokračovala I. Poročkinová v hledání nových faktů o československých stycích Tolstého. Odjela do Jasné Poljany kde spisovatel prožil většinu svého života. V jeho velké knihovně se seznámila se slovenskými a českými knihami, které jako dar přicházely L. N. Tolstému.

O těchto knihách vyprávěl I. Poročkinová v současné době vyšlém čtrnáctém vydání »Věstníku Leningradské university«: »V knihovně v Jasné Poljaně se chrání román slovenského spisovatele Světozara Hurbana Vajanského »Kořeň a výhonky«, který autor poslal L. N. Tolstému před šedesáti lety s věnováním, napsaném rusky. Ve sborníku Jana Rokyty (tak podepisoval své básně A. Černý) bylo 12. prosince 1908 v Praze napsáno: »Velikému učiteli lidstva hraběti Lvu Nikolajeviči Tolstému se klaní u příležitosti jeho osmdesátin Jan Rokyta.«

Všechny tyto materiály pomáhají oživit a doplnit historii vzájemných vztahů Lva Nikolajeviče Tolstého se svými českými a slovenskými kolegy, přáteli a ctiteli.

A. Ljubarskij

55

DOPISY REDAKCI

Praha. Na adresu sovětských zastupitelských úřadů v Československu přišlo v poslední době mnoho dopisů od československých pracujících. Zamýšlejí se v nich nad minulostí, současností i zítřkem. Zde je několik výňatků z těchto dopisů.

PRÁVO NA JISTOTU

Můžeme Vás ubezpečit, že i my bychom podepsali dopis, který Vám poslali pracující Pragovky. Máte plné právo na jistotu, že v Evropě nedojde k narušení rovnováhy sil a že nebudete muset znovu přinášet veliké nadlidské oběti, jak tomu bylo za druhé světové války. Téměř 20 milionů sovětských lidí, kteří položili své životy za druhé světové války, lidí oddaných socialismu a plných tvůrčích sil, zavazuje Vás k tomu, aby sovětský lid měl jistotu, že se podobná tragedie nebude opakovat.

Komunista T. a jeho rodina

ZA KOHO A PROTI KOMU

Jsem komunista, který plně souhlasí s likvidací chyb, které se u nás projevovaly v minulém období výstavby socialismu. Rozhodně však nesouhlasím se způsobem, kterým mnozí novináři a někteří »vědci« napadali celý náš vývoj od r. 1945 a dokázali ho jenom špinit. Mnoho jsem přemýšlel o našem vývoji od r. 1968 a dospěl jsem k názoru, že příchod spojeneckých vojsk byl skutečně nevyhnutelný. Je faktem, že pod heslem rozvoje demokracie, byla u nás od ledna postupně vytvářena atmosféra morálního teroru.

Jestli by tento vývoj šel dál, stačil by už jen malý krůček k tomu, aby kontrarevoluce otevřeně vystoupila. Jsem však přesvědčen, že kontrarevoluce u nás měla podmínky i k tomu, aby své cíle uskutečnila legálně v rámci tzv. demokratizačního procesu.

Komunista P. K., Praha

VČASNÁ POMOC BRATRSKÝCH ZEMÍ

... Poslední měsíce jsem byl velmi znepokojen situací v naší zemi. Snažil jsem se dělat vše, co bylo v mých silách, abych nějak odvrátil rostoucí nebezpečí. Psal jsem ÚV a redakci Rudého práva. Redakce mě odpověděla, že dopis neotiskne. Zdůvodnila to tím, že nechce na svých stránkách otvírat diskusi se spisovateli.

Takový nekritický vztah k situaci v naší zemi byl v poslední době vážnou hrozbou konsolidace. Přesto však mnozí prostí lidé začínají chápat, kdo je kdo. Minulý pátek jsem jel vlakem. Celé kupé poslouchalo vysílání z Moskvy a všichni diskutovali. Většina z nich souhlasila s postupem bratrských socialistických zemí.

Když vycházím z nálady a mínění našich lidí, docházím k přesvědčení, že politická konsolidace v naší zemi je reálná. Bude to však patrně delší proces, který bude vyžadovat velikého úsilí. Úsilí ode všech poctivých komunistů. Já sám udělám vše, aby naše přátelství bylo opět čisté. Zasvětil jsem tomu celý svůj život. Vždyť kdyby nebylo SSSR, dnes by se už možná zapomínalo, že ve střední Evropě žili Češi a Slováci.

Z. Šima, Praha

TÝDENÍK AKTUALIT
Hlavní redaktor — Alexej Chomenko
Redakce: APN, Moskva, Puškinovo nám. 2
Zastoupení v ČSSR: Praha, Mezibranská 7, telefon 236039
Tiskne: Typografické závody, V. I. Lenina »Pravda«
Rozšiřuje: Poštovní novinová služba
Cena 50 haléřů. Předplatné na rok 26 Kčs

56

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

TÝDENÍK AKTUALIT

Číslo 2 — Ročník I
21. října 1968
Cena 50 haléřů

Vydává Tisková agentura «Novosti»

TÝDENÍK AKTUALIT č. 2 - 21. října 1968

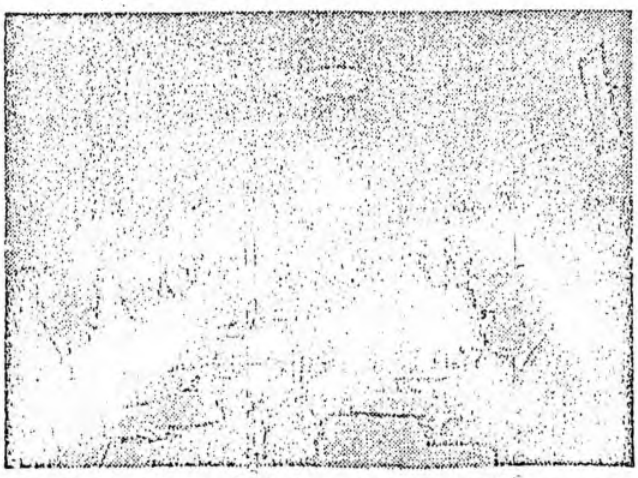
57

Oldřich Černík: SMLOUVA JE ZÁRUKOU NAŠEHO DALŠÍHO SOCIALISTICKÉHO ROZVOJE

Ve středu 16.října tr. byla v Praze mezi vládou SSSR a vládou ČSSR podepsána smlouva o podmínkách dočasného rozmístění sovětských vojsk na území Československa. Smlouva byla vypracována v souladu s dohodami dosaženými v průběhu sovětsko-československých rozhovorů, které se konaly v srpnu a v říjnu v Moskvě a v Praze a v souhlasu s Prohlášením bratislavské porady ze dne 3.srpna 1968.

Smlouvu, která bude zveřejněna po ratifikaci zúčastněnými stranami, podepsali předseda rady ministrů SSSR Alexej Kosygin a předseda vlády ČSSR Oldřich Černík.

Základním úkolem této smlouvy — řekl ve svém projevu Alexej Kosygin, — je poskytnout přesné záruky k zajištění bezpečnosti Československa, jeho socialistických vymožeností, pevně uchránit zájmy celého socialistického společenství od úkladů sil imperialismu a reakce... Nepřátelé socialismu budou zuřit a snažit překrucovat smysl naší dohody a tak zostřovat mezinárodní napětí. Nepřátelům československo-sovětské družby by se nehodilo nic více, než postavit zeď odcizení a zasít nedůvěru mezi našimi národy. Nic jiného nelze od nich ani čekat. Proti tomu musíme postavit naší jednotu, která je pevná, protože se zrodila z našich společných třídních zájmů, a cílů vybudovat socialismus a komunismus.

Na snímku: delegace Československa a Sovětského svazu při rozhovoru rech v Moskvě.

(Foto TASS)

Smlouva, kterou jsme právě podepsali, — prohlásil Oldřich Černík, — je aktem důvěry, zárukou bezpečnosti naší republiky a výrazem úzkého spojenectví Sovětského svazu a Československa. Zajišťuje jeho mezinárodní postavení, umožňuje, aby si Češi a Slováci pod vedením KSČ a v jednotě v Národní frontě spravovali svá vnitřní záležitosti sami. Proto vidíme v právě uzavřené smlouvě záruku našeho dalšího socialistického rozvoje.

KOMENTÁŘE, POZNÁMKY, REPORTÁŽE

ZE STRÁNEK HISTORIE...

Starému komunistovi-historikovi se ani nechce věřit, že zcela nedávno byly v Československu popsány domy, silniční ukazatelé, nákladní auta i vlaky výzvami: »Okupanti, uchvatitelé vraťte se domů!« Jak je to možné? Dnes můžeme s odpovědností říci, že to byl výsledek špinavé práce protisocialistických sil v rozhlasu, televizi a v některých tiskových orgánech. Tyto síly rozvinuly hysterickou kampaň proti našim socialistickým spojencům. Místo toho, aby vysvětlovaly v čem spočívá pomoc spojenců a příčiny jejich příchodu, vyvolávaly v myslích mnohých lidí zmatek a podněcovaly nacionalistické vášně. Něco podobného v historii československá žurnalistiky ještě nebylo.

Mým povoláním je zkoumat historii. V posledních týdnech jsem listoval v dokumentárním materiálu o nikoli tak dávné, skutečné, nacistické okupaci Československa za druhé světové války. Zde jsou fakta z těchto dokumentů: 16. února 1938 řekl Beneš nacistickému vyslanci Eisenlohrovi, že »komunistickou propagandu nepřipustí a je ochoten souhlasit s pravidelnou spoluprací (německé) bezpečnostní policie s československou policií při odhalování a potlačování podobné propagandy.«

Ještě před příchodem nacistických armád se v Praze a v jiných městech naší země objevili důstojníci gestapa, kteří ve smyslu dohody z 26. února 1939 mezi československou a německou policií vedli společný boj s komunismem a připravovali zatýkání předních funkcionářů československé dělnické třídy a revolučního hnutí.

V zájmu bezpečnosti Reichu platily u nás německé zákony a čeští občané byli souzeni nacistickými soudy. Tisíce nejlepších lidí bylo popraveno. Celkem zahynulo za války 250 tisíc našich občanů, další statisíce prošly nacistickými koncentračními tábory a žaláři. A k tomu stačilo pouhé heslo napsané na zdi, květina u sochy Svatého Václava nebo Mistra Jana Husi.

Tak to bylo v letech 1938—1945.

V roce 1968, přes všechny nechutné provokace, nápisy, demonstrace a dokonce i střílení ze zálohy, nebyl u nás — jak to potvrdili i nejvyšší představitelé republiky — zatčen ani jediný občan orgány spojeneckých armád, tím méně samozřejmě vězněn nebo dokonce souzen.

Hned po 15. březnu 1939 se vrhli nacističtí okupanti na zboží v českých obchodech, kde platili říšskými markami, a to podle kursu 1:10, což bylo asi o třetinu nadhodnoceno ve prospěch marky a německých kupců, kteří tak třetinu nakoupeného zboží dostali vlastně zdarma.

Při projednávání zbrojního programu v nacistickém ministerstvu vojenství prohlásil už v říjnu 1938 Herrmann Göring: »Území Čechů a Slováků se stanou německými koloniemi, z nichž musí být vymačkáno vše, co je vůbec možno.« Mnichovský diktát umožnil nacistům uloupit 30% československého území, kde žila jedna třetina obyvatel a kde bylo soustředěno 40% československé průmyslové kapacity, 35% železniční sítě a 42% lesní výměry. V druhém sledu za armádou přišli (často v uniformách wehrmachtu nebo SS) zástupci německých velkobank a koncernů, aby pod různými záminkami začlenili československá peněžnictví i průmysl do nacistických koncernů. Přijeli pánové Rascho, Bertsch, Adolf a další, aby převzali rozhodující balíky akcií a aby rozsadili treuhändry. A tak Dresdner i Deutsche Bank převzaly čs. Eskomptní banku, Länderbanku, Unionbanku a další koncernové centrály se stovkami závislých průmyslových podniků. Göringův koncern pohltil osm československých průmyslových společností se 150 000 dělníky, v tom i Vítkovické železárny, Škodovku, celá uhelná revíry. IG Farben získaly kontrolu takřka nad celým chemickým průmyslem. Tento »nexpropriační« proces pokračoval po celou okupaci a tak na konci války byla asi polovina všeho čs. akciového kapitálu v rukou německých monopolů, které zangchaly po šesti letech v našem hospodářství dokonalou spoušť. Celkové škody vyčíslil v březnu 1945 v Národním shromáždění tehdejší ministr financí dr. V. Srobár obrovskou částkou 347 miliard předválečných korun.

Tak to bylo letech 1938 — 1945.

V roce 1968 vstoupily na naše území armády spojenců a přátel, které nemají zájem na akciové účasti v našem průmyslu, ani bankovnictví. Socialistické země, jejichž armády k nám vstoupily, nemají zájem ani o jediný šroub z našich závodů, naopak v průběhu kritických srpnových dnů pokračoval k nám plynulý dovoz surovin i strojů, zejména z SSSR, odkud kupujeme za oboustranně výhodných podmínek velkou většinu dovozu potravin i surovin. Za necelé třítýdny po 21. srpnu podepsal předseda vlády soudruh O. Černík se soudruhem Kosyginem novou smlouvu o dodávkách zemního plynu z SSSR do Československa.

Ve své době jeden anglický historik napsal: »Smysl mnichovské dohody spočíval v tom, aby ČSR byla zničena jako samostatný vojenský, politický i hospodářský faktor a aby byly vytvořeny předpoklady k další expanzi Německa směrem proti Polsku a Rusku.«

V roce 1968 přišly k nám spojenecké armády právě z opačných důvodů: aby nedovolily reakci strhnout Československo ze socialistické cesty; aby se už nikdy nemohli vrátit do naší země kapitalisté se svým vykořisťovatelským »pořádkem«; aby do našeho pohraničí už nikdy nevtáhli revanšisté s bílými punčochami, v krátkých kožených kalhotách, bušíce do bubnů; aby se ČSSR nemohla stát koridorem, jímž by imperialistů pronikli až k srdci socialistického společenství na svá nová cestě za Drang nach Osten.

Před válkou jsme při komunistických demonstracích zpívali: AŤ RUDÁ ARMÁDA BODÁKY SVÍRÁ MOZOLNOU RUKOU PROTI VŠEMI Julius Fučík napsal v kritických dnech roku 1938 významnou brožuru »Rudá armáda nám přijde na pomoc!« A celý národ čekal v temnotách okupace na sovětské vojáky jako na spasitele. A tak je také v roce 1945 uvítal.

Jsem přesvědčen, že přejde krátká doba a náš lid pochopí příčiny událostí, pozná pravdu a odmítne výmysly a lži. Sovětský voják byl a zůstane naším záchrancem a naším přítelem.

Jaroslav PEVNÝ

Strana 3

BOJOVÉ TRADICE STÁLE ŽIVÉ

Společnost sovětsko-československého přátelství, Sovětský výbor válečných veteránů a Hlavní politická správa Sovětské armády a válečného námořnictva uspořádaly v nedávných dnech v Moskvě slavnostní večer, věnovaný 24. výročí společného boje sovětských a československých vojáků proti fašistickým okupantům u Dukly a Dni Československé lidové armády. Veáera se zúčastnili pracovníci velvyslanectví ČSSR v Sovětském svazu v čele s mimořádným a zplnomocněným velvyslancem Vladimírem Kouckým.

Večer zahájil dvojnásobný hrdina Sovětského svazu generál armády Dmitrij Leljušenko. Blahopřál československým přátelům k významnému svátku.

O společných bojích a o bojovém přátelství, která se v nich rodilo, promluvil účastník osvobozování Československa, generálporučík Petr Varušin.

Československý vojenský atašé v Moskvě generálporučík František Sedláček hovořil ve svém vystoupení o významu společného boje národů SSSR a Československa proti nacismu.

Jsme přesvědčeni — řekl soudruh Sedláček, — že těsná, bratrská spolupráce našich národů, našich armád odpovídá životním zájmům národů Sovětského svazu i socialistického Československa.

My, vojáci Československé lidové armády jsme přesvědčeni, že komunisté v armádě budou stát v čele úsilí zaměřeného k normalizaci a k dalšímu rozvoji a upevňování tradičních československo-sovětských přátelských vztahů.

Strana 6

MARXISMUS-LENINISMUS A SOUČASNOST

STRANA V SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI

V ostrém ideologickém boji mezi silami socialismu a imperialismu zaujímá otázka vedoucí úlohy komunistické strany zvláště významné místo.

Zastánci socialismu a pokroku obhajují naprostou nezbytnost vedoucí role marxisticko-leninské strany v procesu revoluční přeměny společnosti. Jejich ideoví protivníci se však snaží dokázat opak. Tvrdí například, že Marx, který první dokázal historickou zákonitost přechodu od kapitalismu k socialismu, se neorientoval na stranu, nýbrž na živelné dělnické hnutí, zatímco Lenin přenesl těžiště na stranu, v níž viděl základní a hlavní zbraň socialistické revoluce.

V tomto tvrzení není zrnko pravdy. Připomeňme, že již v prvním programovém dokumentu vědeckého socialismu v Manifestu komunistické strany Marx a Engels formulovali nezbytnost proletářské strany, jako avantgardní, vedoucí síly dělnické třídy v boji za její osvobození. V komunistické straně Marx a Engels viděli nejrevolučnější, nejorganizovanější jádro dělnické třídy. Přednostní takové strany je, že chápe podmínky, vývoj i celkové důsledky proletářského hnutí, a proto je schopna správně vést dělnické hnutí k dosažení jeho konečného cíle.

Později, v období činnosti první internacionály — Marx i Engels znovu a znovu připomínali, že proti spojené moci majetných tříd může dělnická třída jednat jako třída jen tehdy, jestliže se zorganizuje ve zvláštní politickou stranu, která bude stát proti všem starým stranám, vytvořeným majetnými třídami.

V. I. Lenin, když zdůvodňoval myšlenku jednotné, disciplinované, pevně semknuté strany a uvedl ji do politického života neodklonil se od Marxova učení. Naopak rozvinul a obohatil toto učení v nových historických podmínkách. Vědecky dokázal, že dělnická třída může bojovat s úspěchem proti mohutné, organizované a vyškolené potlačovací mašinerii, kterou disponují vykořisťovatelské třídy jen tenkrát, bude-li vysoce organizovaná, bude-li mít svůj vlastní, bojový marxistický předvoj.

»Marxismus tím, že vychovává dělnickou stranu — napsal V. Lenin — vychovává avantgardu proletariátu, která je s to dobýt moc a vést všechen lid k socialismu, řídit a organizovat nový řád, být učitelkou, vůdčí silou a vůdcem všech pracujících a vykořisťovaných mas při budování jejich společenského života bez buržoazie a proti buržoazii.«

Historický vývoj plně potvrdil tuto Leninovu tézi. Dělnická třída Ruska uskutečnila socialistickou revoluci v roce 1917 především proto, že měla ve svém čele v bojích zakalenou, semknutou a odvážnou stranu revolucionářů bolševiků. Ona dala dělnické třídě jasný program a prováděla politiku, kterou podporovaly miliónové masy pracujících.

V řadě jiných zemí, v nichž byla v té době revoluční situace, nemohla dělnická třída zvítězit, protože neměla opravdovou, v bojích zocelenou revoluční stranu. Zůstaly jen reformistické strany maloburžoazních oportunistů, které záměrně prováděly linii odvrácení socialistické revoluce. V tom byla jedna z hlavních příčin porážky dělnické třídy v Německu, Maďarsku, Československu, Bulharsku i v některých dalších zemích v bouřlivých revolučních létech 1918-1923.

Jen v Sovětském svazu dobyla dělnická třída ve svazku staré společnosti. V těchto podmínkách mohlo zajistit vítězství socialismu jen pevné stranické vedení.

Proto Lenin dokazoval, že bezpodmínečná centralizace a nejpřísnější disciplína proletariátu jsou základními podmínkami jeho vítězství nad buržoazií.

V Sovětském svazu se vytvořily takové historické podmínky, že v politickém životě zůstala jen jedna politická strana — komunistická. Proč tomu tak bylo? Proč byl v Sovětském svazu překonán pluralitní systém politických stran?

Buržoazní kritikové zpravidla tvrdí, že komunisté vědomě likvidovali ostatní politické strany, aby se zbavili konkurentů v boji o moc. Ve skutečnosti však komunisté navrhovali po Říjnové revoluci menševikům a eserům, aby uznali sovětskou moc a pokud se nebudou chtít aktivně zúčastnit výstavby nové společnosti, aby alespoň nepřekáželi tomuto procesu. Při tom je třeba připomenout, že levý eseři byli do července 1918 členy sovětské vlády. Eseři, stejně jako menševici, stavěli se však stále urputněji proti dělnickorolnické moci a pokoušeli se obnovit vládu statkářů a kapitalistů. Mnozí z příslušníků těchto stran bojovali se zbraní v ruce proti sovětům, stali se spojenci carských generálů, bělogvardějců. Je proto přirozené, že tyto strany musely sdílet osud kontrarevoluce.

Stupeň demokratismu společensko-politického zřízení se však nemění počtem politických stran, ale reálnou účastí lidu na správě a řízení společenských a státních záležitostí. Příklad Sovětského svazu je toho přesvědčivým důkazem. Sověty poslanců pracujících, odborové svazy, komunistický svaz mládeže a další společenské organizace sdružují v podstatě všechno dospělé obyvatelstvo země. Komunistická strana, v jejíchž řadách je přes třináct miliónů sovětských občanů, koordinuje činnost všech státních a společenských organizací, zaměřuje je k společnému cíli — k výstavbě komunistické společnosti. Strana se odlišuje od společenských organizací tím, že sdružuje ve svých řadách stejně smýšlející lidi řídící se společnou revoluční teorií a semknuté jednotou vůle a činů.

Růst vedoucí úlohy marxisticko-leninských stran v procesu výstavby socialismu je objektivní zákonitostí. Právě proti této společenské úloze strany je veden nejprudší útok imperialistických sil. Objektem zuřivých útoků vnější i vnitřní reakce se v poslední době stalo Československo. Protisocialistické síly se pokusily rozložit zevnitř socialistickou společnost. Usilovaly především o podlomení vedoucí úlohy KSČ. Zonglující hesly »demokratizace«, »liberalizace«, »svoboda názorů« útočily proti základům socialistické státnosti, proti marxisticko-leninské ideologii. Snažily se vyvolat rozpor mezi Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi.

Po staletí největší myslitelové lidstva hledali cestu, jak osvobodit společenský život z okovů slepé živelnosti. Jak budovat společnost plánovitě, na základě vědeckého předvídání. A nyní, když socialistická společnost, pod vedením strany komunistů přetváří tyto dávné sny ve skutečnost, snaží se obhájci kapitalismu snížit význam předvoje dělnické třídy. Revizionisté tvrdí, že je možné úspěšně rozvíjet socialistickou společnost i bez marxistické strany, bez její vedoucí úlohy v tomto procesu. Nelze než připomenout v této souvislosti moudrá Leninova slova, že nepochopení úlohy komunistické strany a její vztah k dělnické třídě a pracujícím masám je hrubým ústupem z komunistických pozic, je syndikalistickou, anarchistickou úchylkou. Buržoazní ideologové a politikové dobře chápou, že kdyby se jim podařilo oslabit vedoucí úlohu marxisticko-leninských stran v socialistických zemích, otřást jejich důvěrou v širokých lidových masách, znamenalo by to smrtelný úder socialistickému zřízení. Tomuto cíli slouží překrucování pravdy o činnosti komunistických stran, zveličování a dramatizování chyb a nedostatků v jejich práci, zamlčování a znevažování úspěchů dosažených v socialistických zemích, zamlčování nepředstavitelně obtížné práce strany pro blaho lidu.

Komunisté budou vždy obhajovat leninské chápání úlohy komunistické strany v socialistické společnosti. Jen strana, která se ve veškeré své činnosti řídí leninskými principy, strana monolitní a s revolučním duchem je schopna zabezpečit skutečnou vládu lidu a úspěšný rozvoj společnosti, suverenitu země a její bezpečnost. Jenom taková strana je schopna plnit své internacionální závazky k celému socialistickému společenství.

61

DOPISY REDAKCI

Do Moskvy a na sovětské zastupitelské úřady v zahraničí přicházejí stále dopisy občanů z bratrských socialistických zemí. Vyjadřují naději v urychlenou normalizaci situace v ČSSR a důvěru, že socialistické země splní svou internacionální povinnost.

»Drazí soudruzi, jako občan ČSSR chci vám vyjádřit svou radost z toho, že bratrské socialistické národy nás nenechaly osamocené. Přišly, aby podaly přátelskou ruku a snad i životy za spravedlivou věc dělnické třídy a její vymoženosti dosažené při budování socialismu v ČSSR.«

Michal Čuž, Michalovce, ČSSR

»Čekala jsem a věřila, že Sovětský svaz a naše země nenechají v potížích bratry, kteří mají stejnou ideu a vedou stejný boj. Se svými přáteli jsem si s ulehčením oddychla, když jsem se dověděla o vstupu sovětských a našich jednotek na území Československa.«

Conka Nedčvová, Varna, Bulharsko

»V posledních deseti letech mně vyrostly děti. Syn slouží na vojně. V jeho zájmu i v zájmu všech našich dětí bylo třeba udělat všechno k obraně míru na zemi, k obraně života milionů lidí. Ať se naše děti radují, ať rozmnožují úspěch socialistického zřízení a dovedou do konce dílo, za které dali i životy nejlepší synové mnoha národů světa. Dobře, že Sovětský svaz a druhé socialistické země přišly včas do Československa a izolovaly rostoucí protisocialistické vášně. Mnohým tak zachránily život a majetek. Vím, že mou vlast stála kontrarevoluce desítky milionů forintů. Tyto ztráty na národním hospodářství byly pro každého z nás těžkým břemenem.«

J. Bognar, Győr, Maďarsko

»Plně podporuji rozhodnost a moudrost, s nimiž řeší sovětská vláda každou i pro nás nebezpečnou politickou situaci. Stejně tak uvažuje každý čestný občan Bulharska.

V nedávných dnech jsme s obavami sledovali události v Československu. A jak se právem dalo očekávat, plány imperialistů ztroskotaly.«

Jordanka Tonevová, učitelka, Kaspičan, Bulharsko

»Při posuzování situace v Československu jsem přesvědčen, že síla jednoty dělnické třídy je nepřemožitelnaá. Každý nepřítel s ní musí počítat. Musí počítat s tím, že mu nic neprojde beztrestně. Jsme spojeni Varšavskou smlouvou a nemůžeme nikdy připustit krveprolévání.

Armády bratrských zemí přišly proto včas na pomoc československému lidu, zachránily tisíce životů a odrazily novou snahu imperialismu smazat ze Země socialistický tábor.

Budujeme socialismus v těžkých podmínkách. Naše cesty nejsou posázeny růžemi. Musíme stát pevně na svých pozicích. Jen jednota všech pracujících může překonat všechny obtíže. My si u nás vysoce cenímě přátelství se Sovětským svazem, naším věrným spojencem. Nikdy nezapomeneme, že by německý fašismus smetl nás i další národy, kdyby nebylo pomoci Sovětského svazu.«

Henrich Kazminski, Poznaň, Polsko

»Ptám se sám sebe, co by se stalo, kdybyste nepřišli na pomoc bratrskému československému lidu. Kdybyste nevstoupili do Československa, přišly by imperialistické armády. Měli jsme možnost přesvědčit se, že ty nepřicházejí s dobrými úmysly.«

Savo Pjevac, Karlovac, Jugoslávie